2025/90894

10.11.2025

# Berigtigelse til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1760 af 13. juni 2024 om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 og forordning (EU) 2023/2859

*(Den Europæiske Unions Tidende L, 2024/1760, 5. juli 2024)*

Direktiv (EU) 2024/1760 læses således:

**»EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV (EU) 2024/1760**

**af 13. juni 2024**

**om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 og forordning (EU) 2023/2859**

**(EØS-relevant tekst)**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 50, stk. 1, artikel 50, stk. 2, litra g), og artikel 114,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ([1]),

efter den almindelige lovgivningsprocedure ([2]), og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Som det fremgår af artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU), bygger Unionen på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne som nedfældet i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (»chartret«). De kerneværdier, der har ligget til grund for Unionens egen oprettelse, samt menneskerettighedernes universalitet og udelelighed samt respekt for principperne i De Forenede Nationers (FN's) pagt og folkeretten bør være retningsgivende for Unionens indsats på den internationale scene. En sådan indsats omfatter fremme af bæredygtig økonomisk, social og miljømæssig udvikling i udviklingslandene.

(2) I overensstemmelse med artikel 191 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) er et højt niveau for beskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten og fremme af europæiske kerneværdier blandt Unionens prioriteter, jf. Kommissionens meddelelse af 11. december 2019 om en europæisk grøn pagt. Disse mål kræver ikke blot inddragelse af offentlige myndigheder, men også af private aktører, navnlig virksomheder.

(3) I sin meddelelse af 14. januar 2020 om et stærkt socialt Europa for retfærdig omstilling forpligtede Kommissionen sig til at opgradere Europas sociale markedsøkonomi for at opnå en retfærdig omstilling til bæredygtighed og således sikre, at ingen lades i stikken. Dette direktiv vil også bidrage til den europæiske søjle for sociale rettigheder, som fremmer rettigheder, der sikrer rimelige arbejdsvilkår. Det er en del af Unionens politikker og strategier vedrørende fremme af anstændigt arbejde på verdensplan, herunder i globale værdikæder, som omhandlet i Kommissionens meddelelse af 23. februar 2022 om anstændigt arbejde på verdensplan.

(4) Virksomhedernes adfærd på tværs af alle sektorer i økonomien er afgørende for at nå Unionens bæredygtighedsmål, da EU-virksomheder, navnlig store, er afhængige af globale værdikæder. Det er også i virksomhedernes interesse at beskytte menneskerettighederne og miljøet, navnlig i betragtning af forbrugernes og investorernes stigende bekymring over disse emner. Der findes allerede flere initiativer til fremme af virksomheder, der støtter værdiorienteret omstilling, både på EU-plan og på nationalt plan.

(5) De eksisterende internationale standarder for ansvarlig forretningsskik præciserer, at virksomheder bør beskytte menneskerettighederne, og fastsætter, hvordan de skal håndtere beskyttelsen af miljøet i deres aktiviteter og værdikæder. FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder (FN's vejledende principper) anerkender virksomhedernes ansvar for at udvise due diligence på menneskerettighedsområdet ved at identificere, forebygge og afbøde deres aktiviteters negative indvirkning på menneskerettighederne og ved at redegøre for, hvordan de håndterer disse virkninger. FN's vejledende principper anfører, at virksomheder bør undgå at krænke menneskerettighederne og bør håndtere negative indvirkninger på menneskerettighederne, som de har forårsaget, har bidraget til eller er forbundet med i forbindelse med deres egne og deres datterselskabers aktiviteter og gennem deres direkte og indirekte forretningsforbindelser.

([1]) EUT C 443 af 22.11.2022, s. 81.
([2]) Europa-Parlamentets holdning af 24. april 2024 (endnu ikke offentliggjort i EUT) og Rådets afgørelse af 24. maj 2024.

(6) Begrebet due diligence i forbindelse med menneskerettigheder blev præciseret og videreudviklet i retningslinjerne for multinationale virksomheder (retningslinjerne for multinationale virksomheder) udarbejdet af Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udvikling (OECD), som udvidede anvendelsen af due diligence til at omfatte miljø- og forvaltningsspørgsmål. OECD's due diligence-vejledning for ansvarlig virksomhedsadfærd (vejledningen for ansvarlig virksomhedsadfærd) og sektorvejledninger er internationalt anerkendte rammer, der fastsætter praktiske due diligence-skridt for at hjælpe virksomheder med at identificere, forebygge, afbøde og redegøre for, hvordan de håndterer faktiske og potentielle indvirkninger i deres aktiviteter, forsyningskæder og andre forretningsforbindelser. Begrebet due diligence indgår også i henstillingerne fra Den Internationale Arbejdsorganisations (ILO's) tresidige principerklæring vedrørende multinationale virksomheder og socialpolitik.

(7) Alle virksomheder har et ansvar for at respektere menneskerettighederne, som er universelle, udelelige, indbyrdes afhængige og indbyrdes forbundne.

(8) FN's mål for bæredygtig udvikling, der blev vedtaget af alle FN's medlemsstater i 2015, omfatter målene om at fremme vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst. Unionen har sat sig som mål at opfylde FN's mål for bæredygtig udvikling. Den private sektor bidrager til disse mål.

(9) Globale værdikæder, navnlig værdikæder for kritiske råvarer, påvirkes af skadelige virkninger af naturlige eller menneskeskabte farer. Hyppigheden og virkningen af chok, der indebærer risici for kritiske værdikæder, vil sandsynligvis stige i fremtiden. Den private sektor kan spille en vigtig rolle med hensyn til at fremme vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst og samtidig undgå, at der opstår ubalancer på det indre marked. Dette understreger betydningen af at styrke virksomhedernes modstandsdygtighed over for ugunstige scenarier vedrørende deres værdikæder og tage hensyn til eksterne virkninger samt sociale, miljømæssige og ledelsesmæssige risici.

(10) Internationale aftaler inden for rammerne af FN's rammekonvention om klimaændringer, som Unionen og dens medlemsstater er parter i, såsom Parisaftalen inden for rammerne af FN's rammekonvention om klimaændringer, der blev vedtaget den 12. december 2015 (»Parisaftalen«) ([3]), og den nylige Glasgow-klimapagt, fastsætter præcise muligheder for at håndtere klimaændringer og holde den globale opvarmning på højst 1,5 °C. Ud over de specifikke foranstaltninger, der forventes af alle underskrivende parter, anses den private sektors rolle, navnlig dens investeringsstrategier, også for at være af central betydning for at nå disse mål.

(11) Ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1119 ([4]) forpligtede Unionen sig også juridisk til at blive klimaneutral senest i 2050 og reducere emissionerne med mindst 55 % senest i 2030. Begge disse tilsagn kræver en ændring af den måde, hvorpå virksomhederne producerer og indkøber. Arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene, der ledsager Kommissionens meddelelse af 17. september 2020 med titlen »Styrkelse af Europas klimaambitioner for 2030 — Investering i en klimaneutral fremtid til gavn for borgerne« (2030-klimaplan) indeholder modeller for forskellige grader af emissionsreduktioner, der kræves af forskellige økonomiske sektorer, men alle sektorer skal opnå betydelige reduktioner i alle scenarier, hvis EU skal nå sine klimamål. Denne plan understreger også, at »ændringer i regler og praksis for virksomhedsledelse, herunder om bæredygtig finansiering, vil få virksomhedsejere og ledere til at prioritere bæredygtighedsmål i deres handlinger og strategier«. Kommissionens meddelelse om den europæiske grønne pagt fastsætter, at alle Unionens tiltag og politikker skal tages i brug for at hjælpe Unionen med at virkeliggøre en vellykket og retfærdig omstilling hen imod en mere bæredygtig fremtid. Den fastsætter også, at bæredygtighed bør integreres yderligere i rammen for virksomhedsledelse. Rammen for Unionens indsats inden for miljø og klima, der er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/591 ([5]), sigter mod at fremskynde den grønne omstilling til en klimaneutral, bæredygtig, giftfri, ressourceeffektiv, modstandsdygtig og konkurrencedygtig cirkulær økonomi, der er baseret på vedvarende energi, på en retfærdig, rimelig og inkluderende måde og mod at beskytte, genoprette og forbedre miljøets tilstand ved bl.a. at bremse og vende tab af biodiversitet.

([3]) EUT L 282 af 19.10.2016, s. 4.
([4]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/1119 af 30. juni 2021 om fastlæggelse af rammerne for at opnå klimaneutralitet og om ændring af forordning (EF) nr. 401/2009 og (EU) 2018/1999 (»den europæiske klimalov«) (EUT L 243 af 9.7.2021, s. 1).
([5]) Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse (EU) 2022/591 af 6. april 2022 om et generelt EU-miljøhandlingsprogram frem til 2030 (EUT L 114 af 12.4.2022, s. 22).

(12) Ifølge Kommissionens meddelelse af 24. februar 2021 om opbygning af et klimarobust Europa, der præsenterer EU-strategien for tilpasning til klimaændringer, bør nye investeringer og politiske beslutninger være klimaorienterede og fremtidssikrede, herunder for større virksomheder, der forvalter værdikæder. Dette direktiv bør være i overensstemmelse med denne strategi. Der bør ligeledes være overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1619 ([6]), som fastsætter klare krav til bankernes ledelsesregler, herunder viden om miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige risici på bestyrelsesniveau.

(13) Kommissionens meddelelse af 11. marts 2020 med titlen »En ny handlingsplan for den cirkulære økonomi — For et renere og mere konkurrencedygtigt Europa« (handlingsplan for den cirkulære økonomi), Kommissionens meddelelse af 20. marts 2020 med titlen »EU's biodiversitetsstrategi for 2030: Naturen skal bringes tilbage i vores liv« (biodiversitetsstrategi), Kommissionens meddelelse af 20. marts 2020 om en jord til bord-strategi for et fair, sundt og miljøvenligt fødevaresystem (fra jord til bord-strategien) og Kommissionens meddelelse af 14. oktober 2020 med titlen »En kemikaliestrategi med bæredygtighed for øje — På vej mod et giftfrit miljø« (kemikaliestrategi), Kommissionens meddelelse af 12. maj 2021 om EU's handlingsplan mod nulforurening for vand, luft og jord, Kommissionens meddelelse af 5. maj 2021 med titlen »Ajourføring af den nye industristrategi fra 2020: Opbygning af et stærkere indre marked til fremme af Europas genopretning«, Kommissionens tilgang benævnt Industri 5.0, Kommissionens meddelelse af 4. marts 2021 om handlingsplanen for den europæiske søjle for sociale rettigheder og Kommissionens meddelelse af 18. februar 2021 med titlen »Gennemgang af handelspolitikken — en åben, bæredygtig og determineret handelspolitik« anfører et initiativ om bæredygtig virksomhedsledelse blandt deres elementer. Due diligence-kravene i henhold til dette direktiv bør bidrage til at nå målene i EU-handlingsplanen »Mod nulforurening for vand, luft og jord« om at skabe et giftfrit miljø og om at beskytte menneskers, dyrs og økosystemers sundhed og trivsel mod miljørelaterede risici og negative indvirkninger.

(14) Dette direktiv er i overensstemmelse med Kommissionens fælles meddelelse om EU-handlingsplanen om menneskerettigheder og demokrati 2020-2024. Denne handlingsplan definerer som en prioritet at styrke Unionens engagement i aktivt at fremme den globale gennemførelse af FN's vejledende principper og andre relevante internationale retningslinjer såsom retningslinjerne for multinationale virksomheder, herunder ved at fremme relevante due diligence-standarder.

(15) Europa-Parlamentet opfordrer i sin beslutning af 10. marts 2021 med henstillinger til Kommissionen om virksomheders due diligence og virksomhedsansvar Kommissionen til at foreslå EU-regler om omfattende due diligence-forpligtelser for virksomheder med konsekvenser, herunder civilretligt ansvar, for de virksomheder, der forårsager eller sammen forårsager skade ved ikke at udøve due diligence. I Rådets konklusioner af 1. december 2020 om menneskerettigheder og anstændigt arbejde i globale forsyningskæder blev Kommissionen opfordret til at fremsætte et forslag til en EU-retlig ramme for bæredygtig virksomhedsledelse, herunder tværsektorielle due diligence-forpligtelser i de globale forsyningskæder. Europa-Parlamentet opfordrer i sin initiativbetænkning af 2. december 2020 om bæredygtig virksomhedsledelse også til, at direktørernes pligter præciseres. I deres fælles erklæring om EU's lovgivningsmæssige prioriteter for 2022 af 21. december 2021 har Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Kommissionen forpligtet sig til at skabe resultater med hensyn til en økonomi, der tjener alle, og til at forbedre de lovgivningsmæssige rammer for bæredygtig virksomhedsledelse.

(16) Dette direktiv har til formål at sikre, at virksomheder, der er aktive på det indre marked, bidrager til bæredygtig udvikling og bæredygtig omstilling af økonomier og samfund ved at identificere og om nødvendigt prioritere, forebygge og afbøde, standse, minimere og afhjælpe faktiske eller potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet i forbindelse med virksomhedernes egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og deres forretningspartneres aktiviteter i virksomhedernes aktivitetskæder, og sikre, at de, der er berørt af en manglende overholdelse af denne forpligtelse, har adgang til domstolsprøvelse og retsmidler. Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes ansvar for at respektere og beskytte menneskerettighederne og miljøet i henhold til folkeretten.

([6]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1619 af 31. maj 2024 om ændring af direktiv 2013/36/EU for så vidt angår tilsynsbeføjelser, sanktioner, tredjelandsfilialer og miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige risici (kapitalkravsdirektivet) (EUT L, 2024/1619, 19.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1619/oj).

(17) Dette direktiv berører ikke forpligtelser på områderne menneskerettigheder, beskæftigelsesmæssige og sociale rettigheder, miljøbeskyttelse og klimaændringer i henhold til andre lovgivningsmæssige EU-retsakter. Hvis bestemmelserne i dette direktiv er i strid med bestemmelser i en anden EU-retsakt, der forfølger de samme mål og fastsætter mere omfattende eller mere specifikke forpligtelser, bør bestemmelserne i den anden EU-retsakt have forrang i forhold til konflikten, og de bør finde anvendelse på disse specifikke forpligtelser. Eksempler på sådanne forpligtelser i lovgivningsmæssige EU-retsakter omfatter de forpligtelser, der er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/821 ([7]), Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1542 ([8]) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1115 ([9]).

(18) Dette direktiv finder ikke anvendelse på pensionsinstitutioner, der driver sociale sikringsordninger i henhold til EU-retten. Hvis en medlemsstat har valgt ikke at anvende Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2341 ([10]) helt eller delvist på en arbejdsmarkedsrelateret pensionskasse i overensstemmelse med nævnte direktivs artikel 5, finder nærværende direktiv ikke anvendelse på disse arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser.

(19) Virksomhederne bør tage passende skridt til at etablere og gennemføre due diligence-foranstaltninger med hensyn til deres egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter samt deres direkte og indirekte forretningspartneres aktiviteter hele vejen igennem deres aktivitetskæder i overensstemmelse med dette direktiv. Dette direktiv bør ikke forpligte virksomheder til under alle omstændigheder at garantere, at negative indvirkninger aldrig vil opstå, eller at de vil blive standset. F.eks. for så vidt angår forretningspartnere, hvor den negative indvirkning skyldes statslig indgriben, er virksomheden måske ikke i stand til at opnå sådanne resultater. De vigtigste forpligtelser i dette direktiv bør derfor være indsatsforpligtelser. Virksomheden bør træffe passende foranstaltninger, som er i stand til at opfylde målene om due diligence ved effektivt at håndtere negative indvirkninger på en måde, der står i et rimeligt forhold til alvoren af og sandsynligheden for den negative indvirkning. Der bør tages hensyn til omstændighederne i det konkrete tilfælde, arten og omfanget af den negative indvirkning og relevante risikofaktorer, herunder ved forebyggelse og minimering af negative indvirkninger, de særlige forhold i virksomhedens forretningsaktiviteter og dens aktivitetskæde, sektor eller geografiske område, hvor dens forretningspartnere er aktive, virksomhedens mulighed for at påvirke sine direkte og indirekte forretningspartnere, og hvorvidt virksomheden kan øge sin indflydelse.

(20) Den due diligence-proces, som er fastsat i dette direktiv, bør omfatte de seks skridt, der er defineret i vejledningen for ansvarlig virksomhedsadfærd, som omfatter due diligence-foranstaltninger for virksomheder med henblik på at identificere og håndtere negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet. Denne proces omfatter følgende skridt: 1) integration af due diligence i politikker og forvaltningssystemer, 2) identifikation og vurdering af negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet, 3) forebyggelse, ophør eller minimering af faktiske og potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet, 4) overvågning og vurdering af foranstaltningernes effektivitet, 5) kommunikation, og 6) tilvejebringelse af afhjælpende foranstaltninger.

(21) For at gøre due diligence mere effektiv og mindske byrden for virksomhederne bør de have ret til at dele ressourcer og oplysninger inden for deres respektive koncerner og med andre juridiske enheder. Moderselskaber, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, bør også kunne opfylde nogle af due diligence-forpligtelserne på vegne af de af deres datterselskaber, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, hvis dette sikrer effektiv overholdelse. Dette bør ikke berøre tilsynsmyndighedens udøvelse af beføjelser over for datterselskaberne og datterselskabernes civilretlige ansvar i henhold til dette direktiv. Når moderselskabet opfylder forpligtelserne med hensyn til at bekæmpe klimaændringer på vegne af et datterselskab, bør datterselskabet opfylde disse forpligtelser i overensstemmelse med moderselskabets plan til modvirkning af klimaændringer, der er tilsvarende tilpasset dets forretningsmodel og -strategi. Hvis datterselskabet ikke er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, eftersom datterselskabet ikke er forpligtet til at udøve due diligence, bør moderselskabet lade datterselskabets aktiviteter omfatte af dets egne due diligence-forpligtelser. Hvis datterselskaberne er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, men moderselskabet ikke er det, bør de stadig have mulighed for at dele ressourcer og oplysninger inden for koncernen. Ikke desto mindre bør datterselskaberne være ansvarlige for at opfylde due diligence-forpligtelserne fastsat i dette direktiv.

([7]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/821 af 17. maj 2017 om fastlæggelse af due diligence-forpligtelser i forsyningskæden for EU-importører af tin, tantal, wolfram og deres malme samt guld, der hidrører fra konfliktramte områder og højrisikoområder (EUT L 130 af 19.5.2017, s. 1).

([8]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1542 af 12. juli 2023 om batterier og udtjente batterier, om ændring af direktiv 2008/98/EF og forordning (EU) 2019/1020 og om ophævelse af direktiv 2006/66/EF (EUT L 191 af 28.7.2023, s. 1).

([9]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1115 af 31. maj 2023 om tilgængeliggørelse på EU-markedet og eksport fra Unionen af visse råvarer og produkter, der er forbundet med skovrydning og skovforringelse, og om ophævelse af forordning (EU) nr. 995/2010 (EUT L 150 af 9.6.2023, s. 206).

([10]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2341 af 14. december 2016 om arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers (IORP'ers) aktiviteter og tilsynet hermed (EUT L 354 af 23.12.2016, s. 37).

(22) Opfyldelsen af nogle af due diligence-forpligtelserne på koncernniveau bør ikke berøre datterselskabernes civilretlige ansvar i henhold til dette direktiv over for ofre, som skaden er forvoldt på. Hvis betingelserne for civilretligt ansvar er opfyldt, kan datterselskabet holdes ansvarligt for skader, der er sket, uanset om due diligence-forpligtelserne blev gennemført af datterselskabet eller af moderselskabet på datterselskabets vegne.

(23) Forretningspartnere bør ikke være forpligtet til at videregive oplysninger, der er forretningshemmeligheder som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/943 ([11]), til en virksomhed, som opfylder de forpligtelser, der følger af nærværende direktiv, uden at det berører videregivelsen af direkte og indirekte forretningspartneres identitet, eller væsentlige oplysninger, der er nødvendige for at identificere faktiske eller potentielle negative indvirkninger, hvis det er nødvendigt og behørigt begrundet med henblik på virksomhedens opfyldelse af due diligence-forpligtelser. Dette bør ikke berøre forretningspartneres mulighed for at beskytte deres forretningshemmeligheder gennem de mekanismer, der er fastsat i direktiv (EU) 2016/943. Forretningspartnere bør aldrig være forpligtet til at videregive klassificerede informationer eller andre informationer, hvis videregivelse ville forårsage en risiko for en stats væsentlige sikkerhedsinteresser.

(24) Negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet kan forekomme i virksomhedernes egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og deres forretningspartneres aktiviteter i virksomhedernes aktivitetskæder, især i forbindelse med indkøb af råvarer og produktion. For at due diligence kan få en meningsfuld indvirkning, bør den omfatte negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet, der frembringes gennem størstedelen af et produkts eller en tjenesteydelsesleverings produktions-, distributions-, transport- og opbevaringslivscyklus, på niveauet for virksomhedernes egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og deres forretningspartneres aktiviteter i deres aktivitetskæder.

(25) Aktivitetskæden bør omfatte de aktiviteter, som en virksomheds forretningspartnere i forudgående led har vedrørende virksomhedens produktion af varer eller levering af tjenesteydelser, herunder udformning, udvinding, indkøb, fremstilling, transport, opbevaring og levering af råvarer, produkter eller dele af produkter og udvikling af produktet eller tjenesteydelsen, og de aktiviteter, som en virksomheds forretningspartnere i efterfølgende led har vedrørende distribution, transport og opbevaring af produktet, hvis forretningspartnerne udfører disse aktiviteter for virksomheden eller på vegne af virksomheden. Dette direktiv bør ikke omfatte bortskaffelse af produktet. Aktivitetskæden i henhold til dette direktiv bør desuden ikke omfatte distribution, transport, opbevaring og bortskaffelse af et produkt, der er underlagt en medlemsstats eksportkontrol, dvs. enten eksportkontrol i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/821 ([12]) eller eksportkontrol af våben, ammunition eller krigsmateriel i henhold til national eksportkontrol, efter at der er givet tilladelse til produktets eksport. Dette direktiv suppleres af andre lovgivningsmæssige retsakter, som også omhandler negative indvirkninger på menneskerettigheds- eller miljøbeskyttelsesområdet. Navnlig indfører forordning (EU) 2021/821 en ordning for kontrol med eksport, mæglervirksomhed, teknisk bistand, transit og overførsel i forbindelse med produkter med dobbelt anvendelse, som bl.a. omfatter software og teknologier, der kan anvendes til cyberovervågningsformål. I henhold til denne ordning bør medlemsstaterne navnlig overveje risikoen for, at sådanne varer anvendes i forbindelse med intern undertrykkelse eller alvorlige krænkelser af menneskerettigheder og den humanitære folkeret. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/125 ([13]) forbyder eller regulerer desuden, alt efter hvad der er relevant, eksport af varer såsom kemiske stoffer, der anvendes eller kan anvendes til henrettelse eller tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf. Desuden har flere andre lovgivningsinitiativer til formål at afbøde produkters indvirkninger på miljøet i hele deres livscyklus, herunder ved at fastlægge krav til miljøvenligt design baseret på produkters bæredygtigheds- og cirkularitetsaspekter. Overholdelsen af dette direktiv bør fremme overholdelsen af disse andre lovgivningsmæssige retsakters bestemmelser og mål og af vilkårene og betingelserne for de relevante tilladelser, der gennemføres i medfør heraf. Eksportører bør tage hensyn til resultaterne af deres due diligence-konklusioner i henhold til dette direktiv i forbindelse med deres overholdelse af disse andre lovgivningsmæssige retsakter. Begrebet »aktivitetskæde« som defineret i dette direktiv berører ikke begreberne »værdikæde« eller »forsyningskæde« som defineret i eller som omhandlet i anden EU-lovgivning.

([11]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/943 af 8. juni 2016 om beskyttelse af fortrolig knowhow og fortrolige forretningsoplysninger (forretningshemmeligheder) mod ulovlig erhvervelse, brug og videregivelse (EUT L 157 af 15.6.2016, s. 1).

([12]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/821 af 20. maj 2021 om en EU-ordning for kontrol med eksport, mæglervirksomhed, teknisk bistand, transit og overførsel i forbindelse med produkter med dobbelt anvendelse (EUT L 206 af 11.6.2021, s. 1).

([13]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/125 af 16. januar 2019 om handel med visse varer, der kan anvendes til henrettelse, tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (EUT L 30 af 31.1.2019, s. 1).

(26) Definitionen af begrebet »aktivitetskæde« bør ikke omfatte de aktiviteter, som en virksomheds forretningspartnere i efterfølgende led har vedrørende virksomhedens tjenesteydelser. For regulerede finansielle virksomheder bør definitionen af begrebet »aktivitetskæde« ikke omfatte forretningspartnere i efterfølgende led, der modtager deres tjenesteydelser og produkter. For så vidt angår regulerede finansielle virksomheder er det derfor kun delen i forudgående led, men ikke i efterfølgende led af deres aktivitetskæder, der bør være omfattet af dette direktiv.

(27) I henhold til dette direktiv bør virksomheder, der er oprettet i overensstemmelse med en medlemsstats ret, være underlagt due diligence-krav, når de opfylder visse betingelser, bl.a. vedrørende omsætning og i visse tilfælde tærskler for antal ansatte. Selv om disse betingelser er udtrykt med hensyn til enkelte regnskabsår, bør dette direktiv kun finde anvendelse, hvis virksomheden har opfyldt dem for hvert af de to seneste på hinanden følgende regnskabsår, og bør ikke længere finde anvendelse, hvis de ikke længere er opfyldt for hvert af de to seneste relevante regnskabsår. Dette gælder også for virksomheder, som er oprettet i overensstemmelse med et tredjelands ret, og som bør opfylde det relevante EU-omsætningskriterium for hvert af de to seneste regnskabsår. Af klarhedshensyn og under hensyntagen til den trinvise anvendelse af dette direktiv skal kriterierne for anvendelsesområdet være opfyldt i to på hinanden følgende regnskabsår af både EU-virksomheder og tredjelandsvirksomheder forud for de relevante anvendelsesdatoer, der er fastsat i overensstemmelse med reglerne for gennemførelse af dette direktiv. Hvad angår tærskler for antal ansatte, bør vikaransatte og arbejdstagere, der er udstationeret i henhold til artikel 1, stk. 3, litra c), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/71/EF ([14]), medtages i beregningen af antallet af ansatte i brugervirksomheden. Udstationerede arbejdstagere i henhold til artikel 1, stk. 3, litra a) og b), i direktiv 96/71/EF, bør kun medtages i beregningen af antallet af ansatte i den udsendende virksomhed. Andre arbejdstagere i atypiske former for beskæftigelse bør også medtages i beregningen af antallet af ansatte, for så vidt som de opfylder de kriterier for fastlæggelse af status som arbejdstager, der er fastsat af EU-Domstolen. Sæsonarbejdere bør medtages i beregningen af antallet af ansatte i forhold til det antal måneder, de er ansat i. Beregningen af de i nærværende direktiv fastsatte tærskler bør omfatte antallet af ansatte og omsætningen i en virksomheds filialer, som er andre forretningssteder end hovedkontoret, der er juridisk afhængige af virksomheden, og som derfor betragtes som en del af den i overensstemmelse med EU-retten og national ret. Dette bør også gælde for koncerner, hvis tærsklerne beregnes på et konsolideret grundlag. Hvis dette ikke er anført på anden måde, bør de tærskler, der skal opnås, for at en virksomhed kan være omfattet af nærværende direktiv, forstås som tærskler beregnet på individuelt grundlag.

(28) Virksomheder, der er etableret i Unionen med mere end 1 000 ansatte i gennemsnit og en nettoomsætning på verdensplan på over 450 000 000 EUR i det seneste regnskabsår, for hvilket der er eller burde være vedtaget årsregnskaber, bør være forpligtet til at udøve de due diligence-forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv. Virksomheder, der har indgået franchise- eller licensaftaler i Unionen med uafhængige tredjepartsvirksomheder til gengæld for royalties, hvis disse aftaler sikrer en fælles identitet, et fælles forretningskoncept og anvendelse af ensartede forretningsmetoder, og hvis disse royalties beløber sig til mere end 22 500 000 EUR i det seneste regnskabsår, for hvilket der er eller burde være vedtaget årsregnskaber, og forudsat at virksomheden havde en nettoomsætning på verdensplan på over 80 000 000 EUR i det seneste regnskabsår, for hvilket der er eller burde være vedtaget årsregnskaber, bør også være forpligtet til at opfylde de due diligence-forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv. Det samme gælder ultimative moderselskaber i koncerner, der tilsammen opfylder disse betingelser. Med hensyn til sådanne ultimative moderselskaber bør forpligtelserne i dette direktiv opfyldes af det ultimative moderselskab eller, hvis sidstnævntes hovedaktivitet består i besiddelse af kapitalandele i operationelle datterselskaber, og ikke engagerer sig i at træffe ledelsesmæssige, operationelle eller finansielle afgørelser, der indvirker på koncernen eller på et eller flere af dets datterselskaber, i stedet for dette ultimative moderselskab af et operationelt datterselskab, der er etableret i Unionen, i overensstemmelse med betingelserne i dette direktiv.

([14]) Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 96/71/EF af 16. december 1996 om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser (EFT L 18 af 21.1.1997, s. 1).

(29) For fuldt ud at nå dette direktivs mål vedrørende negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet med hensyn til virksomheders aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og deres forretningspartneres aktiviteter i virksomhedernes aktivitetskæder bør tredjelandsvirksomheder med betydelige aktiviteter i Unionen også være omfattet. Mere specifikt bør dette direktiv finde anvendelse på tredjelandsvirksomheder, som i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår, har genereret en nettoomsætning på mindst 450 000 000 EUR i Unionen. Virksomheder, der har indgået franchise- eller licensaftaler i Unionen med uafhængige tredjepartsvirksomheder til gengæld for royalties, hvis disse aftaler sikrer en fælles identitet, et fælles forretningskoncept og anvendelse af ensartede forretningsmetoder, og hvis disse royalties beløber sig til mere end 22 500 000 EUR i Unionens i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår, og forudsat at virksomheden har en nettoomsætning på over 80 000 000 EUR i Unionen i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår, bør også være forpligtet til at udøve de due diligence-forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv. Det samme gælder ultimative moderselskaber i koncerner, der tilsammen opfylder disse betingelser. Med hensyn til sådanne ultimative moderselskaber bør forpligtelserne i dette direktiv opfyldes af det ultimative moderselskab eller, hvis sidstnævntes hovedaktivitet består i besiddelse af kapitalandele i operationelle datterselskaber, og ikke engagerer sig i at træffe ledelsesmæssige, operationelle eller finansielle afgørelser, der indvirker på koncernen eller på et eller flere af dets datterselskaber, i stedet for det ultimative moderselskab af et operationelt datterselskab, der er etableret i Unionen, i overensstemmelse med betingelserne i dette direktiv.

(30) For at definere dette direktivs anvendelsesområde for så vidt angår tredjelandsvirksomheder bør det beskrevne omsætningskriterium vælges, da det skaber en territorial forbindelse mellem tredjelandsvirksomheder og Unionens område. Omsætning er en indikator for de virkninger, som disse virksomheders aktiviteter kan have på det indre marked. I overensstemmelse med folkeretten begrunder sådanne virkninger anvendelsen af EU-retten på tredjelandsvirksomheder. For at sikre identifikation af de pågældende virksomheders relevante omsætning bør de metoder til beregning af nettoomsætningen for tredjelandsvirksomheder, der er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU ([15]), anvendes. For at sikre en effektiv håndhævelse af nærværende direktiv bør der ikke anvendes en medarbejdertærskel til at afgøre, hvilke tredjelandsvirksomheder der er omfattet af nærværende direktiv, da begrebet »ansatte« med henblik på nærværende direktiv er baseret på EU-retten og ikke let kan anvendes uden for Unionen. I mangel af en klar og konsekvent metode, herunder i regnskabsrammer, til at bestemme antallet af ansatte i tredjelandsvirksomheder, vil en sådan tærskel for ansatte derfor skabe retsusikkerhed og være vanskelig at anvende for tilsynsmyndighederne. Definitionen af begrebet »omsætning« bør baseres på direktiv 2013/34/EU, som allerede har fastlagt metoderne til beregning af nettoomsætningen for tredjelandsvirksomheder, da definitionerne af omsætning og indtægter er ens i internationale regnskabsregler. For at sikre, at tilsynsmyndigheden ved, hvilke tredjelandsvirksomheder, der genererer den omsætning i Unionen, der kræves for at være omfattet af nærværende direktivs anvendelsesområde, bør nærværende direktiv kræve, at tredjelandsvirksomhedens bemyndigede repræsentant eller virksomheden selv oplyser, at virksomheden er en virksomhed, der er omfattet af nærværende direktivs anvendelsesområde, til en tilsynsmyndighed i den medlemsstat, hvor tredjelandsvirksomhedens bemyndigede repræsentant har bopæl eller er etableret, og, hvis denne er en anden, en tilsynsmyndighed i den medlemsstat, hvor virksomheden har genereret størstedelen af sin nettoomsætning i Unionen i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår. Hvis det er nødvendigt for at fastslå, i hvilken medlemsstat tredjelandsvirksomheden har genereret størstedelen af sin nettoomsætning i Unionen, bør medlemsstaten være i stand til at anmode Kommissionen om at oplyse medlemsstaten om tredjelandsvirksomhedens genererede nettoomsætning i Unionen. Kommissionen bør oprette et system, der sikrer en sådan udveksling af oplysninger.

(31) Det er afgørende at etablere en EU-ramme for en ansvarlig og bæredygtig tilgang til de globale værdikæder i betragtning af virksomheders betydning som en søjle i opbygningen af et bæredygtigt samfund og en bæredygtig økonomi. Fremkomsten af bindende ret i flere medlemsstater har skabt behov for lige vilkår for virksomheder for at undgå fragmentering og skabe retssikkerhed for virksomheder, der opererer på det indre marked. Dette direktiv bør dog ikke forhindre medlemsstaterne i at indføre strengere nationale retsregler, der afviger fra dem, der er fastsat i andre artikler end artikel 8, stk. 1 og 2, artikel 10, stk. 1, og artikel 11, stk. 1, herunder hvis sådanne bestemmelser indirekte kan højne beskyttelsesniveauet i artikel 8, stk. 1 og 2, artikel 10, stk. 1, og artikel 11, stk. 1, såsom bestemmelserne om anvendelsesområdet, om definitionerne, om passende foranstaltninger til afhjælpning af faktiske negative indvirkninger, om gennemførelse af meningsfuldt samarbejde med interessenter og om civilretligt ansvar, eller i at indføre nationale retsregler, der er mere specifikke med hensyn til deres mål eller det omfattede område, såsom nationale retsregler, som regulerer specifikke negative indvirkninger eller specifikke aktivitetssektorer, med henblik på at opnå et andet niveau af beskyttelse af menneskerettigheder, beskæftigelsesmæssige og sociale rettigheder, miljøet eller klimaet.

([15]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2013/34/EU af 26. juni 2013 om årsregnskaber, konsoliderede regnskaber og tilhørende beretninger for visse virksomhedsformer, om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/43/EF og om ophævelse af Rådets direktiv 78/660/EØF og 83/349/EØF (EUT L 182 af 29.6.2013, s. 19).

(32) Dette direktiv har til formål at dække menneskerettighederne omfattende, herunder alle fem grundlæggende principper og rettigheder på arbejdet som defineret i ILO's erklæring fra 1998 om grundlæggende principper og rettigheder på arbejdet. For at opnå et meningsfuldt bidrag til bæredygtig omstilling bør der i henhold til dette direktiv gennemføres due diligence med hensyn til negative indvirkninger på menneskerettighederne for personer som følge af krænkelse af en af de rettigheder, der er nedfældet i de internationale instrumenter, som er opført i del I, afsnit 1, i bilaget til dette direktiv. Begrebet »krænkelse« bør fortolkes i overensstemmelse med den internationale menneskerettighedslovgivning. For at sikre omfattende dækning af menneskerettighederne bør krænkelse af en menneskerettighed, der ikke specifikt er opført i del I, afsnit 1, i bilaget til dette direktiv, som kan være begået af en virksomhed eller juridisk enhed, og som direkte skader en retlig interesse, der er beskyttet i menneskerettigheds-instrumenterne i del I, afsnit 2, i bilaget til dette direktiv, også være en del af de negative indvirkninger på menneskerettighederne, der er omfattet af dette direktiv, forudsat at den pågældende virksomhed med rimelighed kunne have forudset risikoen for sådanne menneskerettighedskrænkelser, under hensyntagen til alle relevante omstændigheder i det konkrete tilfælde, herunder arten og omfanget af virksomhedens forretningsaktiviteter og dens aktivitetskæde, økonomiske sektor og geografiske og operationelle kontekst. Due diligence bør endvidere omfatte negative indvirkninger på miljøet som følge af overtrædelse af et af forbuddene og en af forpligtelserne, der er opført i del II i bilaget til dette direktiv, samt negative indvirkninger som følge af overtrædelse af et af forbuddene, der er opført i del I, punkt 15 og 16, i bilaget til dette direktiv under hensyntagen til national lovgivning knyttet til bestemmelserne i de instrumenter, der er opført i bilaget. Disse forbud og forpligtelser bør fortolkes og anvendes i overensstemmelse med folkeretten og Unionens generelle miljøretlige principper som fastsat i artikel 191 i TEUF. Disse forbud omfatter forbuddet mod at forårsage målelige miljøforringelser såsom skadelig jordbundsændring, vand- eller luftforurening, skadelige emissioner, overdrevent vandforbrug, forringelse af jord eller enhver anden indvirkning på naturressourcerne såsom skovrydning, som væsentligt forringer det naturlige grundlag for bevarelse og produktion af fødevarer, eller nægter en person adgang til sikkert og rent drikkevand, eller gør det vanskeligt for en person at få adgang til sanitære faciliteter eller ødelægger dem, eller skader en persons helbred, sikkerhed, normale brug af jord eller lovligt erhvervede ejendom, eller har væsentlig negativ indvirkning på økosystemtjenester, hvorigennem et økosystem bidrager direkte eller indirekte til menneskers trivsel. Med henblik på at vurdere, om skaden på økosystemtjenester er væsentlig, bør følgende elementer tages i betragtning, hvis det er relevant: det berørte miljøs hidtidige tilstand, om skaden er langvarig, mellemlang eller kort, skadens spredning og skadens reversibilitet. Derfor bør due diligence-kravene i henhold til dette direktiv bidrage til at bevare og genoprette biodiversiteten og forbedre miljøets tilstand, navnlig luften, vandet og jorden, bl.a. for at beskytte menneskerettighederne bedre. Kommissionen bør tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter med henblik på at ændre bilaget til dette direktiv med de formål, der er fastsat artikel 3, stk. 2, herunder ved at tilføje henvisningen, når den er ratificeret af alle medlemsstater, til ILO's konvention om sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen og arbejdsmiljø fra 1981 (nr. 155) og ILO's konvention om rammer for fremme af sikkerhed og sundhed på arbejdspladsen fra 2006 (nr. 187), som udgør en del af ILO's grundlæggende instrumenter.

(33) Afhængigt af omstændighederne kan det være nødvendigt for virksomhederne at overveje yderligere standarder. Under hensyntagen til særlige kontekster eller overlappende faktorer, herunder bl.a. køn, alder, race, etnicitet, klasse, kaste, uddannelse, migrationsstatus, handicap samt social og økonomisk status, som led i en køns- og kulturorienteret tilgang til due diligence, bør virksomheder f.eks. være særligt opmærksomme på eventuelle særlige negative indvirkninger på enkeltpersoner, der kan være i øget risiko som følge af marginalisering, sårbarhed eller andre omstændigheder, individuelt eller som medlemmer af visse grupper eller samfund, herunder oprindelige folk, som beskyttet i henhold til FN's deklaration om oprindelige folks rettigheder, herunder i forbindelse med frit, forudgående og informeret samtykke (FPIC). I den forbindelse kan det være nødvendigt for virksomhederne, hvis det er relevant, at tage hensyn til internationale instrumenter såsom den internationale konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination, konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder og konventionen om rettigheder for personer med handicap.

(34) Virksomhederne bør også være ansvarlige for at bruge deres indflydelse til at bidrage til en passende levestandard i aktivitetskæder. Dette forstås som omfattende en passende løn til arbejdstagere og en passende indkomst for selvstændige og mindre landbrugere, som de får for deres arbejde og produktion.

(35) Dette direktiv anerkender »One Health«-modellen som anerkendt af Verdenssundhedsorganisationen, en integreret og forenende model, der sigter mod bæredygtig afbalancering og optimering af menneskers, dyrs og økosystemers sundhed. »One Health«-modellen anerkender, at sundheden blandt mennesker, husdyr og vilde dyr, planter og det omgivende miljø, herunder økosystemer, er tæt forbundet og indbyrdes afhængig. Det er derfor passende at fastsætte, at due diligence på miljøområdet bør omfatte undgåelse af miljøforringelse, der medfører negative sundhedsmæssige virkninger såsom epidemier, og bør respektere retten til et rent, sundt og bæredygtigt miljø.

(36) Negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet kan være indbyrdes forbundne eller understøttes af faktorer såsom korruption og bestikkelse. Det kan derfor være nødvendigt, at virksomhederne tager hensyn til disse faktorer, når de udøver due diligence på menneskerettigheds- og miljøområdet på en måde, der er i overensstemmelse med FN's konvention mod korruption.

(37) Ved vurderingen af negative indvirkninger på menneskerettighederne har virksomhederne retningslinjer til rådighed, der illustrerer, hvordan deres aktiviteter kan indvirke på menneskerettighederne, og hvilken virksomhedsadfærd der er forbudt i overensstemmelse med internationalt anerkendte menneskerettigheder. Sådanne retningslinjer findes f. eks. i FN's vejledende principper for rapportering og fortolkningsvejledningen om virksomheders ansvar for at respektere menneskerettigheder.

(38) Med henblik på at gennemføre passende due diligence på menneskerettigheds- og miljøområdet med hensyn til deres egne aktiviteter, deres datterselskabers og deres forretningspartneres aktiviteter i virksomhedernes aktivitetskæder bør virksomheder, der er omfattet af dette direktiv, integrere due diligence i deres politikker og risikohåndteringssystemer, identificere og vurdere, hvis det er nødvendigt, prioritere, forebygge og afbøde samt standse faktiske og potentielle og negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet og minimere omfanget heraf, tilvejebringe afhjælpende foranstaltninger i forbindelse med faktiske negative indvirkninger, gennemføre meningsfuldt samarbejde med interessenter, indføre og opretholde en underretningsmekanisme og klageprocedure, overvåge effektiviteten af de trufne foranstaltninger i overensstemmelse med de krav, der er fastsat i dette direktiv, og offentliggøre oplysninger om deres due diligence. For at sikre klarhed for virksomhederne bør der i dette direktiv klart skelnes mellem de forskellige skridt til at forebygge og afbøde potentielle negative indvirkninger og til at standse dem eller, når dette ikke er muligt, til at minimere omfanget af de faktiske negative indvirkninger.

(39) For at sikre, at due diligence er en del af virksomhedernes politikker og risikohåndteringssystemer, og i overensstemmelse med de relevante internationale rammer bør virksomhederne integrere due diligence i deres relevante politikker og risikohåndteringssystemer og på alle relevante aktivitetsniveauer og have indført en due diligence-politik. Due diligence-politikken bør udvikles efter forudgående høring af virksomhedens ansatte og deres repræsentanter og bør indeholde en beskrivelse af virksomhedens tilgang, herunder på lang sigt, til due diligence, en adfærdskodeks, der beskriver de regler og principper, som skal følges overalt i virksomheden og dens datterselskaber og, hvis det er relevant, af virksomhedens direkte eller indirekte forretningspartnere, og en beskrivelse af de processer, der er indført for at integrere due diligence i de relevante politikker og for at udføre due diligence, herunder de foranstaltninger, der er truffet for at kontrollere overholdelsen af adfærdskodeksen og udvide dens anvendelse til forretningspartnerne. Due diligence-politikken bør sikre risikobaseret due diligence. Adfærdskodeksen bør gælde for alle relevante virksomhedsfunktioner og -aktiviteter, herunder beslutninger om indgåelse af kontrakter, beskæftigelse og indkøb. I dette direktiv bør arbejdstagere forstås som omfattende vikaransatte og andre arbejdstagere i atypiske former for beskæftigelse, forudsat at de opfylder de kriterier for fastlæggelse af status som arbejdstager, der er fastsat af EU-Domstolen.

(40) For at opfylde due diligence-forpligtelserne skal virksomhederne træffe passende foranstaltninger med hensyn til identifikation, forebyggelse, standsning, minimering og afhjælpning af negative indvirkninger og gennemførelse af meningsfuldt samarbejde med interessenter gennem hele due diligence-processen. Begrebet »passende foranstaltninger« bør forstås som foranstaltninger, der er i stand til at opfylde målene om due diligence ved effektivt at håndtere negative indvirkninger på en måde, som står i et rimeligt forhold til alvoren af og sandsynligheden for den negative indvirkning, og som virksomheden med rimelighed kan forventes at have adgang til, idet der tages hensyn til omstændighederne i det konkrete tilfælde, herunder arten og omfanget af den negative indvirkning og relevante risikofaktorer. Hvis de nødvendige oplysninger, herunder oplysninger, der anses for at være forretningshemmeligheder, ikke med rimelighed kan indhentes på grund af faktuelle eller retlige hindringer, f.eks. fordi en forretningspartner nægter at give oplysninger, og der ikke er noget retsgrundlag for håndhævelsen af dette, kan virksomheden ikke holdes ansvarlig for sådanne omstændigheder, men den bør kunne forklare, hvorfor sådanne oplysninger ikke kunne indhentes, og de bør tage de nødvendige og rimelige skridt til at indhente dem så hurtigt som muligt.

(41) I henhold til de due diligence-forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, bør en virksomhed identificere og vurdere faktiske eller potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet. For at muliggøre en omfattende identifikation og vurdering af negative indvirkninger bør en sådan identifikation og vurdering baseres på kvantitative og kvalitative oplysninger, herunder de relevante disaggregerede data, der med rimelighed kan indhentes af en virksomhed. Virksomhederne bør gøre brug af passende metoder og ressourcer, herunder offentlige rapporter. Med hensyn til negative indvirkninger på miljøet bør virksomheden f.eks. indhente oplysninger om grundforholdene på steder eller anlæg med højere risiko i sin aktivitetskæde. Som led i forpligtelsen til at identificere negative indvirkninger bør virksomhederne træffe passende foranstaltninger til at kortlægge deres egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og, hvis de er knyttet til deres aktivitetskæder, deres forretningspartneres aktiviteter med henblik på at identificere generelle områder, hvor negative indvirkninger med størst sandsynlighed vil forekomme og være mest alvorlige. På grundlag af resultaterne af en sådan kortlægning bør virksomhederne foretage en tilbundsgående vurdering af deres egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og, hvis de er knyttet til deres aktivitetskæder, deres forretningspartneres aktiviteter på de områder, hvor negative indvirkninger blev identificeret til med størst sandsynlighed at ville forekomme og være mest alvorlige. Når virksomheden identificerer og vurderer negative indvirkninger, bør den på grundlag af en samlet vurdering tage hensyn til eventuelle relevante risikofaktorer, herunder risikofaktorer på virksomhedsniveau, f.eks. om forretningspartneren ikke er en virksomhed, der er omfattet af dette direktiv, risikofaktorer vedrørende forretningsaktiviteter, geografiske og kontekstbestemte risikofaktorer såsom retshåndhævelsesniveauet med hensyn til typen af negative indvirkninger, risikofaktorer vedrørende produkter og tjenesteydelser og sektorspecifikke risikofaktorer. Når virksomheder identificerer og vurderer negative indvirkninger, bør de også identificere og vurdere indvirkningen af en forretningspartners forretningsmodel og -strategier, herunder handels-, indkøbs- og prispraksis. Med henblik på at begrænse den byrde for mindre virksomheder, som anmodninger om oplysninger skaber, bør virksomhederne, hvis de oplysninger, der er nødvendige for at identificere negative indvirkninger, kan indhentes fra forretningspartnere på forskellige niveauer af deres aktivitetskæder, udvise tilbageholdenhed med hensyn til forretningspartnere, der ikke selv udgør en risiko for negative indvirkninger, og, hvis det er rimeligt, med henblik på at indhente mere detaljerede oplysninger foretrække at henvende sig direkte til forretningspartnere på niveauer af deres aktivitetskæder, hvor der på grundlag af kortlægningen er størst sandsynlighed for, at der vil forekomme faktiske eller potentielle negative indvirkninger. Indkredsningen af negative indvirkninger bør omfatte en dynamisk og regelmæssig vurdering af menneskerettigheds- og miljøkonteksten: uden unødig forsinkelse, når der er sket en væsentlig ændring, dog mindst hver 12. måned i hele en aktivitets eller en forbindelses livscyklus, og når der er rimelig grund til at antage, at der kan opstå nye risici. En væsentlig ændring bør forstås som en ændring af status quo for virksomhedens egne aktiviteter, dens datterselskabers eller forretningspartneres aktiviteter, det retlige eller forretningsmæssige miljø eller enhver anden væsentlig ændring af virksomhedens situation eller dens operationelle kontekst. Eksempler på en væsentlig ændring kan være tilfælde, hvor virksomheden er aktiv i en ny økonomisk sektor eller et nyt geografisk område, begynder at producere nye produkter eller ændrer den måde, hvorpå de eksisterende produkter fremstilles ved at bruge teknologi med potentielt større negative indvirkninger, eller ændrer sin virksomhedsstruktur gennem omstrukturering eller gennem fusioner eller overtagelser. Rimelig grund til at antage, at der er nye risici, kan opstå på forskellige måder, herunder informationer om den negative indvirkning fra offentligt tilgængelige oplysninger, gennem samarbejde med interessenter eller gennem underretninger. Hvis virksomheder, selv om de har truffet passende foranstaltninger til at identificere negative indvirkninger, ikke har alle de nødvendige oplysninger om deres aktivitetskæder, bør de kunne forklare, hvorfor disse oplysninger ikke kunne indhentes, og de bør tage de nødvendige og rimelige skridt til at indhente dem så hurtigt som muligt.

(42) I konfliktramte områder og højrisikoområder som defineret i forordning (EU) 2017/821 er der større sandsynlighed for, at krænkelser af menneskerettighederne vil forekomme og være alvorlige. Virksomhederne bør tage højde for dette, når de integrerer due diligence i deres politikker og risikohåndteringsstyringssystemer, for at sikre, at adfærdskodekser og processer, der er indført for at udføre due diligence, er tilpasset konfliktramte områder og højrisikoområder på en måde, der er i overensstemmelse med den humanitære folkeret som fastsat i Genèvekonventionerne af 1949 og deres tillægsprotokoller. Virksomhederne bør tage højde for, at sådanne situationer udgør særlige geografiske og kontekstbestemte risikofaktorer, når de foretager tilbundsgående vurderinger som led i identifikations- og vurderingsprocessen, når de træffer passende foranstaltninger til at forebygge, afbøde, standse og minimere identificerede negative indvirkninger, og når de samarbejder med interessenter. Med henblik herpå kan virksomhederne henholde sig til Kommissionens vejledning om vurdering af risikofaktorer, der er forbundet med konfliktramte områder og højrisikoområder, som bør tage hensyn til FN's udviklingsprograms vejledning om skærpet due diligence vedrørende menneskerettigheder for virksomheder i en konfliktramt kontekst.

(43) Dette direktiv bør ikke berøre de regler om tavshedspligt, der gælder for advokater eller andre certificerede fagfolk, som er bemyndigede til at repræsentere deres klienter i retssager, i overensstemmelse med EU-retten og national ret.

(44) Hvis en virksomhed ikke kan forebygge, afbøde, standse eller minimere omfanget af alle identificerede faktiske og potentielle negative indvirkninger på samme tid og i fuldt omfang, bør den prioritere de negative indvirkninger på grundlag af alvoren af og sandsynligheden for dem. Alvoren af en negativ indvirkning bør vurderes på grundlag af den negative indvirknings grad, udstrækning eller uoprettelige karakter under hensyntagen til indvirkningens tyngde, herunder antallet af enkeltpersoner, som er eller vil blive berørt, i hvilket omfang miljøet er eller kan blive skadet eller på anden vis berørt, dens uigenkaldelighed og begrænsningerne af evnen til at genoprette de berørte personers eller miljøets situation til en situation, der svarer til den, der herskede før indvirkningen, inden for en rimelig frist. Når de mest alvorlige og sandsynlige negative indvirkninger er håndteret inden for en rimelig frist, bør virksomheden håndtere mindre alvorlige og mindre sandsynlige negative indvirkninger. Til gengæld bør virksomhedens faktiske eller potentielle indflydelse på sine forretningspartnere, virksomhedens grad af delagtighed i den negative indvirkning, nærheden til datterselskabet eller forretningspartneren eller potentielle ansvar ikke anses for at være relevante faktorer i prioriteringen af negative indvirkninger.

(45) I henhold til de due diligence-forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, bør en virksomhed, hvis den identificerer potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne eller miljøet, træffe passende foranstaltninger for at forebygge eller i tilstrækkelig grad afbøde dem. For at give virksomhederne juridisk klarhed og retssikkerhed bør dette direktiv fastsætte de foranstaltninger, som virksomhederne bør forventes at træffe for at forebygge og afbøde potentielle negative indvirkninger, hvis det er relevant afhængigt af omstændighederne. Ved vurderingen af passende foranstaltninger til at forebygge eller i tilstrækkelig grad minimere omfanget af de negative indvirkninger bør der tages behørigt hensyn til det, der kaldes for »virksomhedens grad af delagtighed i en negativ indvirkning« i overensstemmelse med de internationale rammer og virksomhedens evne til at påvirke den forretningspartner, der forårsager eller er med til at forårsage den negative indvirkning. Virksomhederne bør træffe passende foranstaltninger til at forebygge eller minimere de negative indvirkninger, som de selv forårsager (»forårsager« den negative indvirkning som omhandlet i de internationale rammer), eller som de forårsager sammen med deres datterselskaber eller forretningspartnere (»bidrager« til den negative indvirkning som omhandlet i de internationale rammer). Dette gælder, uanset om tredjeparter uden for virksomhedens aktivitetskæde også forårsager den negative indvirkning. Forårsagelse sammen af den negative indvirkning er ikke begrænset til, at virksomheden og dens datterselskab eller forretningspartner er involveret i den negative indvirkning i lige stor grad, men bør omfatte alle tilfælde af virksomhedens handlinger eller undladelser, der forårsager den negative indvirkning, i kombination med datterselskabers eller forretningspartneres handlinger eller undladelser, herunder hvis virksomheden i væsentlig grad fremmer eller tilskynder en forretningspartner til at forårsage en negativ indvirkning, idet der dog ses bort fra mindre eller ubetydelige bidrag. Når virksomhederne ikke selv eller sammen med andre juridiske enheder forårsager de negative indvirkninger, der forekommer i deres aktivitetskæder, men den negative indvirkning kun forårsages af deres forretningspartner i virksomhedernes aktivitetskæder (»er direkte forbundet med« den negative indvirkning som omhandlet i de internationale rammer), bør de stadig tilstræbe at anvende deres indflydelse til at forebygge eller afbøde den negative indvirkning, der forårsages af deres forretningspartnere, eller til at øge deres indflydelse med henblik herpå. Ved kun at anvende begrebet »forårsager« den negative indvirkning i stedet for de ovennævnte udtryk, der anvendes i de internationale rammer, undgås forveksling med eksisterende juridiske udtryk i de nationale retssystemer, samtidig med at de dækker de samme årsagssammenhænge som beskrevet i disse rammer. I denne forbindelse og i overensstemmelse med de internationale rammer bør virksomhedens indflydelse på en forretningspartner på den ene side omfatte dens evne til at overtale forretningspartneren til at forebygge negative indvirkninger (f.eks. gennem markedsstyrke, prækvalifikationskrav eller sammenkædning af forretningsmæssige incitamenter med menneskerettigheder og miljøpræstationer) og på den anden side den grad af indvirkning eller indflydelse, som virksomheden med rimelighed kunne udøve, f.eks. gennem samarbejde med den pågældende forretningspartner eller samarbejde med en anden virksomhed, som er direkte forretningspartner med den forretningspartner, der er knyttet til den negative indvirkning.

(46) For at opfylde forpligtelsen til forebyggelse og afbødning, der er fastsat i dette direktiv, bør virksomhederne være forpligtet til at træffe følgende passende foranstaltninger, hvis det er relevant. Hvor det er nødvendigt på grund af forebyggelsesforanstaltningernes kompleksitet, bør virksomhederne udarbejde og gennemføre en forebyggende handlingsplan. Virksomhederne bør søge at opnå kontraktlige garantier fra en direkte forretningspartner om, at den vil sikre overholdelse af adfærdskodeksen og om nødvendigt den forebyggende handlingsplan, herunder ved at søge tilsvarende kontraktlige garantier fra sine partnere, i det omfang deres aktiviteter er en del af virksomhedernes aktivitetskæder. Kontraktlige garantier bør udformes således, at det sikres, at ansvaret fordeles på passende vis mellem virksomheden og forretningspartnerne. De kontraktlige garantier bør ledsages af passende foranstaltninger til kontrol af overholdelsen. Virksomheden bør dog kun være forpligtet til at søge de kontraktlige garantier, da opnåelsen af dem kan afhænge af omstændighederne. For at sikre en omfattende forebyggelse af potentielle negative indvirkninger bør virksomhederne også foretage finansielle eller ikkefinansielle investeringer, justeringer eller opgraderinger, der har til formål at forebygge negative indvirkninger, og samarbejde med andre virksomheder i overensstemmelse med EU-retten. Hvis det er relevant, bør virksomhederne tilpasse forretningsplaner, overordnede strategier og aktiviteter, herunder indkøbspraksis, og udvikle og anvende indkøbspolitikker, der bidrager til lønninger og indkomster, som muliggør et eksistensminimum, til deres leverandører, og som ikke tilskynder til potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne eller miljøet. For at gennemføre deres due diligence på en effektiv og virkningsfuld måde bør virksomhederne også foretage de nødvendige ændringer eller forbedringer af deres udformnings- og distributionspraksis for at håndtere negative indvirkninger, der opstår i både delen i forudgående led og delen i efterfølgende led af deres aktivitetskæde, før og efter at produktet er blevet fremstillet. Vedtagelse og tilpasning af en sådan praksis alt efter tilfældet kan være særlig relevant for virksomheden for at undgå en negativ indvirkning til at begynde med. Sådanne foranstaltninger kan også være relevante for at håndtere negative indvirkninger, som virksomheden og dens forretningspartnere forårsager sammen, f.eks. på grund af de frister eller specifikationer, som virksomheden har pålagt dem. Gennem en bedre deling af værdien i hele aktivitetskæden bidrager ansvarlig indkøbs- eller distributionspraksis desuden til at bekæmpe børnearbejde, som ofte forekommer i lande eller territorier med høje fattigdomsniveauer. Virksomheder bør også yde målrettet og forholdsmæssig støtte til en lille eller mellemstor virksomhed (SMV), som er virksomhedens forretningspartner, hvis det er nødvendigt i lyset af SMV'ens ressourcer, viden og begrænsninger, herunder ved at give eller muliggøre adgang til kapacitetsopbygning, uddannelse eller opgradering af forvaltningssystemer, og, når overholdelse af adfærdskodeksen eller den forebyggende handlingsplan ville bringe SMV'ens levedygtighed i fare, yde målrettet og forholdsmæssig finansiel støtte såsom direkte finansiering, lavtforrentede lån, garantier for fortsat tilvejebringelse af eller bistand til at sikre finansiering. Begrebet »at bringe en SMV's levedygtighed i fare« bør fortolkes således, at en SMV's konkurs muligvis forårsages, eller at SMV'en bringes i en situation, hvor der er overhængende fare for konkurs.

(47) Det er særlig vigtigt at bekæmpe skadelig indkøbspraksis og prispres på producenter, navnlig mindre aktører, i forbindelse med salg af landbrugs- og fødevarer. For at afhjælpe magtubalancerne i landbrugssektoren og sikre rimelige priser i alle led i fødevareforsyningskæden og styrke landbrugernes position bør store fødevareforarbejdningsvirksomheder og detailhandlere tilpasse deres indkøbspraksis og udvikle og anvende indkøbspolitikker, der bidrager til passende lønninger og indkomster til deres leverandører. Dette direktiv bør være til fordel for landbrugsproducenter med mindre forhandlingsstyrke ved, at det kun finder anvendelse på de største aktørers forretningsskik, dvs. dem med en nettoomsætning på verdensplan på over 450 000 000 EUR. Eftersom virksomheder, som er oprettet i overensstemmelse med et tredjelands ret, desuden er omfattet af dette direktiv, vil dette desuden beskytte landbrugsproducenter i Unionen mod illoyal konkurrence og mod skadelig praksis fra aktører, der ikke kun er etableret i, men også uden for Unionen.

(48) For at afspejle hele viften af muligheder for virksomheden i tilfælde, hvor potentielle negative indvirkninger ikke kunne håndteres ved hjælp af de beskrevne forebyggelses- eller afbødningsforanstaltninger, bør dette direktiv også henvise til virksomhedens mulighed for at søge kontraktlige garantier fra den indirekte forretningspartner med henblik på at opnå overholdelse af virksomhedens adfærdskodeks eller en forebyggende handlingsplan og træffe passende foranstaltninger til at kontrollere den indirekte forretningspartners opfyldelse af de kontraktlige garantier.

(49) Det er muligt, at forebyggelse af potentielle negative indvirkninger vil kræve samarbejde med en anden virksomhed, f.eks. på niveauet for en indirekte forretningspartner med en virksomhed, der har et direkte kontraktforhold med den pågældende indirekte forretningspartner. I nogle tilfælde kan et samarbejde med andre enheder være den eneste realistiske metode til at forebygge potentielle negative indvirkninger, selv hvis de er forårsaget af direkte forretningspartnere, hvis virksomhedens indflydelse ikke er tilstrækkelig. Virksomheden bør samarbejde med den enhed, der på mest effektiv vis kan forebygge eller afbøde potentielle negative indvirkninger alene eller sammen med virksomheden eller andre juridiske enheder, samtidig med at gældende ret, navnlig konkurrenceret, overholdes.

50) For at sikre, at passende foranstaltninger til forebyggelsen og afbødningen af potentielle negative indvirkninger er effektive, bør virksomhederne prioritere samarbejde med forretningspartnere i deres aktivitetskæder i stedet for at afbryde forretningsforbindelsen, hvilket bør være en sidste udvej efter forgæves at have forsøgt at forebygge og afbøde potentielle negative indvirkninger. Dette direktiv bør imidlertid også, i tilfælde hvor de potentielle negative indvirkninger ikke kan håndteres ved sådanne passende foranstaltninger, henvise til virksomhedernes forpligtelse til som en sidste udvej at afstå fra at indgå nye eller udvide eksisterende forbindelser med den pågældende partner og, hvis der er en rimelig udsigt til ændringer, ved at anvende eller øge virksomhedens indflydelse gennem midlertidig suspension af forretningsforbindelsen med hensyn til de pågældende aktiviteter, vedtage og gennemføre en forbedret forebyggende handlingsplan for den specifikke negative indvirkning uden unødig forsinkelse, herunder en specifik og passende frist for vedtagelse og gennemførelse af alle foranstaltninger deri, inden for hvilken virksomheden også kan søge alternative forretningspartnere. Faktorer, der afgør hensigtsmæssigheden af fristen for vedtagelse og gennemførelse af sådanne foranstaltninger, kan omfatte alvoren af den negative indvirkning, behovet for at identificere og tage skridt til at forebygge eller afbøde eventuelle yderligere negative indvirkninger, herunder indvirkninger på SMV'er eller mindre landbrugere. Virksomhederne bør suspendere deres forretningsforbindelser med forretningspartneren, og dermed øge deres indflydelse og øge chancerne for, at virkningen håndteres. Hvis der ikke er nogen rimelig forventning om, at disse bestræbelser vil lykkes, f.eks. i situationer med statspålagt tvangsarbejde, eller hvis gennemførelsen af den forbedrede forebyggende handlingsplan ikke kunne forebygge eller afbøde den negative indvirkning, bør virksomheden være forpligtet til at afbryde forretningsforbindelsen for så vidt angår de pågældende aktiviteter, hvis den potentielle negative indvirkning er alvorlig. For at gøre det muligt for virksomhederne at opfylde denne forpligtelse bør medlemsstaterne sørge for, at der er mulighed for at bringe forretningsforbindelsen til ophør i aftaler, der er underlagt deres ret. I forbindelse med beslutningen om at afbryde eller suspendere en forretningsforbindelse bør virksomheden vurdere, om de negative indvirkninger ved at gøre dette med rimelighed kan forventes at være åbenbart alvorligere end den negative indvirkning, der ikke kunne forebygges eller i tilstrækkelig grad afbødes. Hvis virksomhederne midlertidigt suspenderer eller afbryder forretningsforbindelsen, bør de tage skridt til at forebygge, afbøde eller standse indvirkningerne af suspensionen eller afbrydelsen, give forretningspartneren et rimeligt varsel og løbende tage beslutningen op til fornyet overvejelse. Det er muligt, at forebyggelse af negative indvirkninger på niveauet for indirekte forretningsforbindelser kræver samarbejde med en anden enhed. I nogle tilfælde kan samarbejde med en anden virksomhed være den eneste realistiske metode til at forebygge negative indvirkninger på niveauet for indirekte forretningsforbindelser, navnlig hvis den indirekte forretningspartner ikke er parat til at indgå en kontrakt med virksomheden.

(51) Selv om regulerede finansielle virksomheder kun er underlagt due diligence-forpligtelser for delen i forudgående led af deres aktivitetskæder, giver de særlige forhold, der gør sig gældende for finansielle tjenesteydelser, samt retningslinjerne for multinationale virksomheder, indikationer af, hvilke typer foranstaltninger der er passende og effektive for finansielle virksomheder at træffe i due diligence-processer. Som det også fremhæves i retningslinjerne for multinationale virksomheder, er det nødvendigt at anerkende de særlige forhold, der gør sig gældende for finansielle tjenesteydelser. Regulerede finansielle virksomheder forventes at tage hensyn til negative indvirkninger og anvende deres indflydelse til at påvirke virksomheder. Udøvelsen af aktionærrettigheder kan være en måde at øve indflydelse på.

(52) Hvad angår direkte og indirekte forretningspartnere, kan industri- og multiinteressentinitiativer bidrage til at skabe yderligere indflydelse med henblik på at identificere, afbøde og forebygge negative indvirkninger. Det bør derfor være muligt for virksomhederne at deltage i sådanne initiativer for at støtte gennemførelsen af forpligtelserne i henhold til dette direktivs artikel 7-16, i det omfang sådanne initiativer er hensigtsmæssige til at støtte opfyldelsen af de pågældende forpligtelser. Betydningen af begrebet »initiativer« er bred og omfatter en kombination af frivillige due diligence-procedurer, -værktøjer og -mekanismer, som er udviklet og er under tilsyn af statslige myndigheder, industrisammenslutninger, interesserede organisationer, herunder civilsamfundsorganisationer, eller grupper eller kombinationer heraf, og som virksomheder kan deltage i for at støtte gennemførelsen af due diligence-forpligtelser. Virksomhederne kan efter at have vurderet, om de er egnede, gøre brug af eller tilslutte sig relevante risikoanalyser, der foretages af industri- eller multiinteressentinitiativer eller af medlemmer af disse initiativer, og de kan træffe eller tilslutte sig effektive passende foranstaltninger gennem sådanne initiativer. I den forbindelse bør virksomhederne overvåge effektiviteten af sådanne foranstaltninger og fortsat træffe passende foranstaltninger, hvis det er nødvendigt for at sikre opfyldelsen af deres forpligtelser. For at sikre fuld oplysning om sådanne initiativer bør dette direktiv også henvise til Kommissionens og medlemsstaternes mulighed for at fremme formidlingen af oplysninger om sådanne initiativer og deres resultater. Kommissionen bør i samarbejde med medlemsstaterne udstede vejledning, der fastsætter egnethedskriterier og en metode til, hvordan virksomheder kan vurdere egnetheden af industri- og multiinteressentinitiativer. Virksomhederne kan også anvende uafhængig tredjepartskontrol på og fra virksomheder i deres aktivitetskæder for at støtte gennemførelsen af due diligence-forpligtelser, i det omfang en sådan kontrol er egnet til at støtte opfyldelsen af de relevante forpligtelser. Uafhængig tredjepartskontrol kan udføres af andre virksomheder eller af et industri- eller multiinteressentinitiativ. Uafhængige tredjepartskontrollører bør handle objektivt og fuldstændig uafhængigt af virksomheden, være fri af interessekonflikter, forblive fri af udefrakommende indflydelse, det være sig direkte eller indirekte, og afholde sig fra enhver handling, der er uforenelig med deres uafhængighed. Afhængigt af arten af den negative indvirkning bør de have erfaring og kompetence inden for miljø- eller menneskerettighedsspørgsmål og være ansvarlige for kvaliteten og pålideligheden af kontrollen. Kommissionen bør i samarbejde med medlemsstaterne udstede vejledning, der fastsætter egnethedskriterier og en metode til, hvordan virksomheder kan vurdere tredjepartskontrollørers egnethed, og vejledning om overvågning af tredjepartskontrollens nøjagtighed, effektivitet og integritet. Denne vejledning er afgørende for at afhjælpe manglerne ved ineffektive kontroller. Virksomheder, der deltager i industri- eller multiinteressentinitiativer, eller som anvender tredjepartskontrol eller kontraktbestemmelser til støtte for gennemførelsen af due diligence-forpligtelser, bør stadig kunne pålægges straf eller anses for at være ansvarlige for overtrædelser af dette direktiv og skader, som ofrene har lidt som følge heraf.

(53) I henhold til de forpligtelser til at udvise due diligence, der er fastsat i dette direktiv, bør en virksomhed, hvis den konstaterer faktiske negative indvirkninger på menneskerettighederne eller miljøet, træffe passende foranstaltninger for at bringe dem til ophør. Det kan forventes, at en virksomhed er i stand til at bringe faktiske negative indvirkninger til ophør i sine egne aktiviteter og i virksomhedens datterselskabers aktiviteter. Det bør dog præciseres, at virksomhederne, hvis negative indvirkninger ikke kan standses, bør minimere omfanget af sådanne indvirkninger. Minimering af omfanget af de negative indvirkninger bør kræve et resultat, der er så tæt som muligt på at standse den negative indvirkning. Virksomheden bør derfor regelmæssigt revurdere de omstændigheder, der afholdte den fra at standse den negative indvirkning, og om den negative indvirkning kan standses. For at give virksomhederne juridisk klarhed og retssikkerhed bør dette direktiv præcisere, hvilke foranstaltninger virksomhederne bør være forpligtet til at træffe for at standse de faktiske negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljø og for at minimere omfanget heraf, hvis det er relevant afhængigt af omstændighederne. Ved vurderingen af passende foranstaltninger til at standse de negative indvirkninger eller minimere omfanget heraf bør der tages behørigt hensyn til det, der kaldes for »virksomhedens grad af delagtighed i en negativ indvirkning«, i overensstemmelse med de internationale rammer og virksomhedens evne til at påvirke den forretningspartner, der forårsager eller er med til at forårsage den negative indvirkning. Virksomhederne bør træffe passende foranstaltninger til at standse de negative indvirkninger, som de selv forårsager, eller minimere omfanget heraf (»forårsager« den negative indvirkning som omhandlet i de internationale rammer), eller som de forårsager sammen med deres datterselskaber eller forretningspartnere (»bidrager« til den negative indvirkning som omhandlet i de internationale rammer). Dette gælder, uanset om tredjeparter uden for virksomhedens aktivitetskæde også forårsager den negative indvirkning. Forårsagelse sammen af den negative indvirkning er ikke begrænset til, at virksomheden og dens datterselskab eller forretningspartner er involveret i den negative indvirkning i lige stor grad, men bør omfatte alle tilfælde af virksomhedens handlinger eller undladelser, der forårsager den negative indvirkning, i kombination med datterselskabers eller forretningspartneres handlinger eller undladelser, herunder hvis virksomheden i væsentlig grad fremmer eller tilskynder en forretningspartner til at forårsage en negativ indvirkning, idet der dog ses bort fra mindre eller ubetydelige bidrag. Når virksomhederne ikke selv eller sammen med andre juridiske enheder forårsager de negative indvirkninger, der forekommer i deres aktivitetskæder, men den negative indvirkning kun forårsages af deres forretningspartner i virksomhedernes aktivitetskæder (»er direkte forbundet med« den negative indvirkning

som omhandlet i de internationale rammer), bør de stadig tilstræbe at anvende deres indflydelse til at standse den negative indvirkning, der forårsages af deres forretningspartnere, eller minimere omfanget heraf, eller til at øge deres indflydelse med henblik herpå. Ved kun at anvende begrebet »forårsager« den negative indvirkning i stedet for de ovennævnte udtryk, der anvendes i de internationale rammer, undgås forveksling med eksisterende juridiske udtryk i de nationale retssystemer, samtidig med at de dækker de samme årsagssammenhænge som beskrevet i disse rammer. I denne forbindelse og i overensstemmelse med de internationale rammer bør virksomhedens indflydelse på en forretningspartner på den ene side omfatte dens evne til at overtale forretningspartneren til at standse de negative indvirkninger eller minimere omfanget heraf (f.eks. gennem markedsstyrke, prækvalifikationskrav eller sammenkædning af forretningsmæssige incitamenter med menneskerettigheder og miljøpræstationer) og på den anden side den grad af indflydelse, som virksomheden med rimelighed kunne udøve, f.eks. gennem samarbejde med den pågældende forretningspartner eller samarbejde med en anden virksomhed, som er direkte forretningspartner med den forretningspartner, der er knyttet til den negative indvirkning.

(54) For at opfylde forpligtelsen til at standse de faktiske negative indvirkninger eller minimere omfanget heraf, som fastsat i dette direktiv, bør virksomhederne være forpligtet til at træffe følgende passende foranstaltninger, hvis det er relevant. Hvis det er nødvendigt, fordi den negative indvirkning ikke umiddelbart kan standses, bør virksomhederne udarbejde og gennemføre en korrigerende handlingsplan. Virksomheder bør søge at opnå kontraktlige garantier fra en direkte forretningspartner om, at denne vil sikre overholdelse af adfærdskodeksen og om nødvendigt den korrigerende handlingsplan, herunder ved at søge tilsvarende kontraktlige garantier fra sine partnere, i det omfang deres aktiviteter er en del af virksomhedernes aktivitetskæde. Kontraktlige garantier bør udformes således, at det sikres, at ansvaret fordeles på passende vis mellem virksomheden og forretningspartnerne. De kontraktlige garantier bør ledsages af passende foranstaltninger til kontrol af overholdelsen. Virksomheden bør dog kun være forpligtet til at søge de kontraktlige garantier, da opnåelsen af dem kan afhænge af omstændighederne. Virksomheder bør også foretage finansielle eller ikkefinansielle investeringer, justeringer eller opgraderinger, der har til formål at standse negative indvirkninger eller minimere omfanget heraf, og samarbejde med andre virksomheder i overensstemmelse med EU-retten. Hvis det er relevant, bør virksomhederne tilpasse forretningsplaner, overordnede strategier og aktiviteter, herunder indkøbspraksis, og udvikle og anvende indkøbspolitikker, der bidrager til passende lønninger og indkomster til deres leverandører, og som ikke tilskynder til faktiske negative indvirkninger på menneskerettighederne eller miljøet. For at gennemføre deres due diligence på en effektiv og virkningsfuld måde bør virksomhederne også foretage de nødvendige ændringer eller forbedringer af deres udformnings- og distributionspraksis for at håndtere negative indvirkninger, der opstår i både delen i forudgående led og delen i efterfølgende led af deres aktivitetskæde, før og efter at produktet er blevet fremstillet. Vedtagelse og tilpasning af en sådan praksis alt efter tilfældet kan være særlig relevant for virksomheden for at undgå en negativ indvirkning til at begynde med. Sådanne foranstaltninger kan også være relevante for at håndtere negative indvirkninger, som virksomheden og dens forretningspartnere forårsager sammen, f.eks. på grund af de frister eller specifikationer, som virksomheden har pålagt dem. Gennem en bedre deling af værdien i hele aktivitetskæden bidrager ansvarlig indkøbs- eller distributionspraksis desuden til at bekæmpe børnearbejde, som ofte forekommer i lande eller territorier med høje fattigdomsniveauer. Virksomheder bør også yde målrettet og forholdsmæssig støtte til en SMV, som er virksomhedens forretningspartner, hvis det er nødvendigt i lyset af SMV'ens ressourcer, viden og begrænsninger, herunder ved at give eller muliggøre adgang til kapacitetsopbygning, uddannelse eller opgradering af forvaltningssystemer, og, når overholdelse af adfærdskodeksen eller den korrigerende handlingsplan ville bringe SMV'ens levedygtighed i fare, yde målrettet og forholdsmæssig finansiel støtte såsom direkte finansiering, lavtforrentede lån, garantier for fortsat tilvejebringelse af eller bistand til at sikre finansiering. Begrebet »at bringe en SMV's levedygtighed i fare« bør fortolkes således, at en SMV's konkurs muligvis forårsages, eller at SMV'en bringes i en situation, hvor der er overhængende fare for konkurs.

(55) For at afspejle hele viften af muligheder for virksomheden i tilfælde, hvor faktiske negative indvirkninger ikke kunne håndteres ved hjælp af de beskrevne foranstaltninger, bør dette direktiv også henvise til virksomhedens mulighed for at søge kontraktlige garantier fra den indirekte forretningspartner med henblik på at opnå overholdelse af virksomhedens adfærdskodeks eller en korrigerende handlingsplan og træffe passende foranstaltninger til at kontrollere den indirekte forretningspartners opfyldelse af de kontraktlige garantier.

(56) Når der opnås kontraktlige garantier fra en SMV, der er en indirekte forretningspartner, bør virksomhederne vurdere, om de kontraktlige garantier bør ledsages af passende foranstaltninger for SMV'er. Når SMV'en anmoder om at betale en del af omkostningerne, eller hvis det er aftalt med virksomheden, bør SMV'en kunne dele resultaterne af kontrollen med andre virksomheder.

(57) For at sikre, at passende foranstaltninger til at standse de faktiske negative indvirkninger eller minimere dem er effektive, bør virksomhederne prioritere samarbejdet med forretningspartnere i deres aktivitetskæder i stedet for at afbryde forretningsforbindelsen, hvilket bør være en sidste udvej efter forgæves at have forsøgt at standse de faktiske negative indvirkninger eller at minimere deres omfang. Dette direktiv bør imidlertid også, i tilfælde hvor de faktiske negative indvirkninger ikke kan standses, eller deres omfang ikke kan minimeres i tilstrækkelig grad ved sådanne passende foranstaltninger, henvise til virksomhedernes forpligtelse til som en sidste udvej at afstå fra at indgå nye eller udvide eksisterende forbindelser med den pågældende partner og, hvis der er en rimelig udsigt til ændringer, ved at anvende eller øge virksomhedens indflydelse gennem midlertidig suspension af forretningsforbindelsen med hensyn til de pågældende aktiviteter, vedtage og gennemføre en forbedret korrigerende handlingsplan for den specifikke negative indvirkning uden unødig forsinkelse, herunder en specifik og passende frist for vedtagelse og gennemførelse af alle foranstaltninger deri, inden for hvilken virksomheden også kan søge alternative forretningspartnere. Faktorer, der afgør hensigtsmæssigheden af fristen for vedtagelse og gennemførelse af disse foranstaltninger, kan omfatte alvoren af den negative indvirkning, behovet for at identificere og tage skridt til at standse eventuelle yderligere negative indvirkninger eller minimere omfanget heraf samt indvirkninger på SMV'er eller mindre landbrugere. Virksomhederne bør suspendere deres forretningsforbindelser med forretningspartneren, og dermed øge deres indflydelse og øge chancerne for, at virkningen håndteres. Hvis der ikke er nogen rimelig forventning om, at disse bestræbelser vil lykkes, f.eks. i situationer med statspålagt tvangsarbejde, eller hvis gennemførelsen af den forbedrede korrigerende handlingsplan ikke kunne standse den negative indvirkning eller minimere omfanget heraf, bør virksomheden være forpligtet til at afbryde forretningsforbindelsen for så vidt angår de pågældende aktiviteter, hvis den faktiske negative indvirkning er alvorlig. For at gøre det muligt for virksomhederne at opfylde denne forpligtelse bør medlemsstaterne sørge for, at der er mulighed for at bringe forretningsforbindelsen til ophør i aftaler, der er underlagt deres ret. I forbindelse med beslutningen om at afbryde eller suspendere en forretningsforbindelse bør virksomheden vurdere, om de negative indvirkninger ved at gøre dette med rimelighed kan forventes at være åbenbart alvorligere end den negative indvirkning, der ikke kunne standses, eller hvis omfang ikke i tilstrækkelig grad kunne minimeres. Hvis virksomhederne midlertidigt suspenderer eller afbryder forretningsforbindelsen, bør de tage skridt til at forebygge, afbøde eller standse indvirkningerne af suspensionen eller afbrydelsen, give forretningspartneren et rimeligt varsel og løbende tage beslutningen op til fornyet overvejelse. Det er muligt, at standsning af negative indvirkninger på niveauet for indirekte forretningsforbindelser kræver samarbejde med en anden enhed. I nogle tilfælde kan samarbejde med en anden virksomhed være den eneste realistiske metode til at standse negative indvirkninger på niveauet for indirekte forretningsforbindelser, navnlig hvis den indirekte forretningspartner ikke er parat til at indgå en kontrakt med virksomheden.

(58) Hvis en virksomhed har forårsaget eller været med til at forårsage en faktisk negativ indvirkning, bør virksomheden tilvejebringe afhjælpende foranstaltninger. Begrebet »afhjælpende foranstaltninger« betyder tilbageføring af den eller de berørte personer, samfund eller miljøet til en situation, der svarer til eller er så tæt som muligt på den situation, de ville have befundet sig i, hvis den faktiske negative indvirkning ikke havde fundet sted, i et rimeligt forhold til virksomhedens involvering i den negative indvirkning, herunder gennem finansiel eller ikkefinansiel kompensation ydet af virksomheden til en eller flere personer, der er berørt af den faktiske negative indvirkning, og, hvis det er relevant, godtgørelse af de omkostninger, som offentlige myndigheder har afholdt i forbindelse med nødvendige afhjælpende foranstaltninger. Medlemsstaterne bør sikre, at interessenter, der er berørt af en negativ indvirkning, ikke er forpligtet til at søge afhjælpning, inden de rejser krav ved domstolene. Medlemsstaterne bør sikre, at den kompetente tilsynsmyndighed, hvis virksomheden ikke tilvejebringer afhjælpende foranstaltninger, i tilfælde af at den har forårsaget eller været med til at forårsage den faktiske negative indvirkning, har beføjelse til på eget initiativ eller som følge af en begrundet mistanke, som den har fået meddelelse om i henhold til dette direktiv, at pålægge virksomheden at tilvejebringe passende afhjælpende foranstaltninger. Dette berører i sådan en situation ikke pålæggelse af sanktioner for overtrædelse af nationale retsregler, der er vedtaget i henhold til dette direktiv, og civilretligt ansvar, der gøres gældende ved en national domstol. Hvis den faktiske negative indvirkning kun er forårsaget af virksomhedens forretningspartner, kan virksomheden tilvejebringe frivillige afhjælpende foranstaltninger. Virksomheden kan også udnytte sin evne til at påvirke den forretningspartner, der forårsager eller er med til at forårsage den negative indvirkning, til at muliggøre afhjælpende foranstaltninger.

(59) Virksomheder bør give personer og organisationer mulighed for at indgive klager direkte til dem i tilfælde af legitime bekymringer vedrørende faktiske eller potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet. Personer og organisationer, der kan indgive sådanne klager, bør omfatte personer, der er berørt af eller har rimelig grund til at antage, at de kan blive berørt, og sådanne personers legitime repræsentanter på deres vegne såsom civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere, fagforeninger og andre arbejdstagerrepræsentanter, der repræsenterer personer, som arbejder i den pågældende aktivitetskæde, og civilsamfundsorganisationer, der er aktive og har erfaring inden for de områder, der vedrører den negative indvirkning på miljøet, der er genstand for klagen. Virksomhederne bør indføre en fair, offentlig, tilgængelig, forudsigelig og gennemsigtig procedure for behandling af disse klager og oplyse de relevante arbejdstagere, fagforeninger og andre arbejdstagerrepræsentanter om sådanne procedurer. Virksomhederne bør også indføre en tilgængelig mekanisme til underretninger foretaget af personer og organisationer, hvis de har oplysninger eller mistanke om faktiske eller potentielle negative indvirkninger. For at mindske byrden for virksomhederne bør de kunne deltage i fælles klageprocedurer og underretningsmekanismer, f.eks. dem, der er indført i fællesskab af virksomheder, f.eks. af en koncern, gennem industrisammenslutninger, multiinteressentinitiativer eller globale rammeaftaler. Indgivelse af en underretning eller en klage bør ikke være en forudsætning for eller forhindre personer, der indgiver dem, i at få adgang til proceduren vedrørende begrundet mistanke eller til retslige eller andre udenretslige mekanismer såsom OECD's nationale kontaktpunkter, hvor sådanne findes. Bestemmelserne om klageproceduren og underretningsmekanismen i henhold til dette direktiv bør være således, at de forhindrer, at adgang til en virksomheds repræsentanter fører til urimelig henvendelse. I overensstemmelse med internationale standarder bør personer, der indgiver klager, hvis de ikke indgiver dem anonymt, have ret til at anmode virksomheden om rettidig og passende opfølgning, at mødes med virksomhedens repræsentanter på et passende niveau for at drøfte faktiske eller potentielle alvorlige negative indvirkninger, der er genstand for klagen og potentielle afhjælpende foranstaltninger, og at modtage en begrundelse for, hvorfor en klage er anset for begrundet eller ubegrundet, og, hvis den er anset for begrundet, modtage oplysninger om de skridt, der er taget eller skal tages, og de foranstaltninger, der er truffet eller skal træffes af virksomheden. Virksomhederne bør også træffe foranstaltninger, som de med rimelighed kan forventes at have adgang til, for at forhindre enhver form for repressalier ved at sikre fortroligheden af identiteten af den person eller organisation, som indgiver klagen eller underretningen, i overensstemmelse med national ret. Udtrykkene »fair, offentlig, tilgængelig, forudsigelig og gennemsigtig« bør forstås i overensstemmelse med princip 31 i FN's vejledende principper, der kræver, at procedurerne skal være legitime, tilgængelige, forudsigelige, retfærdige, transparente, rettighedsbaserede og en kilde til løbende læring, som også omhandlet i generel bemærkning nr. 16 fra FN's Komité for Barnets Rettigheder. Arbejdstagerne og deres repræsentanter bør også beskyttes behørigt, og alle udenretslige afhjælpningsbestræbelser bør ikke berøre tilskyndelsen til kollektive forhandlinger og anerkendelsen af fagforeninger og bør på ingen måde underminere legitime fagforeningers eller arbejdstagerrepræsentanters rolle i håndteringen af arbejdsmarkedsrelaterede tvister. Virksomhederne bør sikre, at interessenter har adgang til underretningsmekanismer og klageprocedurer, idet der tages behørigt hensyn til relevante hindringer.

(60) Som følge af en bredere liste over personer eller organisationer, der har ret til at indgive klage, og en bredere vifte af emner i forbindelse med klager, bør klageproceduren i henhold til dette direktiv forstås juridisk som en mekanisme, der er særskilt fra den interne indberetningsprocedure, der er indført af virksomheder i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 ([16]). Hvis en overtrædelse af EU-retten eller national ret, der er omfattet af nævnte direktivs materielle anvendelsesområde, kan anses for at være en negativ indvirkning, og den indberettende person er en virksomheds medarbejder, der er direkte berørt af den negative indvirkning, kan denne person anvende begge procedurer: klagemekanismen i overensstemmelse med nærværende direktiv og en intern indberetningsprocedure i overensstemmelse med direktiv (EU) 2019/1937. Hvis en af ovennævnte betingelser ikke er opfyldt, bør personen imidlertid kun kunne anvende en af procedurerne.

(61) Virksomhederne bør overvåge gennemførelsen og effektiviteten af deres due diligence-foranstaltninger. De bør gennemføre regelmæssige vurderinger af deres egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og, hvis de er knyttet til virksomhedens aktivitetskæde, deres forretningspartneres aktiviteter for at vurdere gennemførelsen og overvåge tilstrækkeligheden og effektiviteten af identifikation, forebyggelse, minimering, standsning og afbødning af negative indvirkninger. Sådanne vurderinger bør kontrollere, at de negative indvirkninger er korrekt identificeret, at der er gennemført due diligence-foranstaltninger, og at de negative indvirkninger faktisk er blevet forebygget eller standset. For at sikre, at sådanne vurderinger er aktuelle, bør de foretages uden unødig forsinkelse efter en væsentlig ændring,

([16]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 af 23. oktober 2019 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten (EUT L 305 af 26.11.2019, s. 17).

men mindst hver 12. måned og revideres i mellemtiden, hvis der er rimelig grund til at antage, at der kan være opstået nye risici for negativ indvirkning. En væsentlig ændring bør forstås som en ændring af status quo for virksomhedens egne aktiviteter, dens datterselskabers eller forretningspartneres aktiviteter, det retlige eller forretningsmæssige miljø eller enhver anden væsentlig ændring af virksomhedens situation eller dens operationelle kontekst. Eksempler på en væsentlig ændring kan være tilfælde, hvor virksomheden er aktiv i en ny økonomisk sektor eller et nyt geografisk område, begynder at producere nye produkter eller ændrer den måde, hvorpå de eksisterende produkter fremstilles ved at bruge teknologi med potentielt større negativ indvirkning, eller ændrer sin virksomhedsstruktur gennem omstrukturering eller gennem fusioner eller overtagelser. Rimelig grund til at antage, at der er nye risici, kan opstå på forskellige måder, herunder informationer om den negative indvirkning fra offentligt tilgængelige oplysninger, gennem samarbejde med interessenter eller gennem underretninger. Virksomhederne bør opbevare dokumentation for, at de opfylder dette krav, i mindst fem år. En sådan dokumentation bør som minimum, hvis det er relevant, omfatte de identificerede virkninger og tilbundsgående vurderinger i henhold til artikel 8, den forebyggende og/eller korrigerende handlingsplan i henhold til artikel 10, stk. 2, litra a), og artikel 11, stk. 3, litra b), kontraktlige bestemmelser opnået eller kontrakter indgået i henhold til artikel 10, stk. 2, litra b), artikel 10, stk. 4, artikel 11, stk. 3, litra c), og artikel 11, stk. 5, kontroller i henhold til artikel 10, stk. 5, og artikel 11, stk. 6, afhjælpende foranstaltninger, regelmæssige vurderinger som led i virksomhedens overvågningsforpligtelse samt underretninger og klager. Finansielle virksomheder bør kun foretage regelmæssig vurdering af deres egne aktiviteter og de aktiviteter, som deres datterselskaber og deres forretningspartnere i forudgående led har.

(62) Som det er tilfældet i de eksisterende internationale standarder, der er fastsat i FN's vejledende principper og OECD's ramme, er det en del af due diligence-kravet at kommunikere eksternt relevante oplysninger om due diligence-politikker, -processer og -aktiviteter, der er gennemført for at identificere og håndtere faktiske eller potentielle negative indvirkninger, herunder konklusionerne og resultaterne i forbindelse med disse aktiviteter. Direktiv 2013/34/EU fastsætter relevante rapporteringsforpligtelser for de virksomheder, der er omfattet af nærværende direktiv. Desuden fastsætter Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/2088 ([17]) yderligere rapporteringsforpligtelser om bæredygtighedsrelaterede oplysninger i sektoren for finansielle tjenesteydelser for finansielle virksomheder. For at undgå overlapning af rapporteringsforpligtelser bør nærværende direktiv derfor ikke indføre nye rapporteringsforpligtelser ud over dem, der er fastsat i direktiv 2013/34/EU, for de virksomheder, der er omfattet af direktiv 2013/34/EU, samt de rapporteringsstandarder, som bør udvikles i henhold hertil. For at opfylde deres forpligtelse til at kommunikere som led i due diligence i henhold til nærværende direktiv bør virksomhederne på deres websted offentliggøre en årlig redegørelse på mindst et af Unionens officielle sprog inden for en rimelig frist, dog senest 12 måneder efter balancetidspunktet for det regnskabsår, for hvilket opgørelsen er udarbejdet, medmindre virksomheden er omfattet af kravene om bæredygtighedsrapportering, der er fastsat i direktiv 2013/34/EU.I tilfælde, hvor en virksomhed ikke er forpligtet til at rapportere i henhold til artikel 19a eller 29a i direktiv 2013/34/EU, bør redegørelsen offentliggøres senest på datoen for offentliggørelsen af årsregnskabet. Den årlige redegørelse bør indsendes til det udpegede indsamlingsorgan med henblik på at gøre den tilgængelig på det fælles europæiske adgangspunkt (ESAP) som oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/2859 ([18]). For at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af reglerne om adgang til oplysninger på ESAP bør Kommissionen tillægges gennemførelsesbeføjelser. For at øge retssikkerheden bør bilaget til forordning (EU) 2023/2859 ændres, ved at der indsættes en henvisning til nærværende direktiv.

(63) Kravet til virksomheder, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde og samtidig er underlagt rapporteringskrav i henhold til artikel 19a, 29a og 40a i direktiv 2013/34/EU, om at rapportere om deres due diligence-proces som fastsat i artikel 19a, 29a og 40a i direktiv 2013/34/EU bør forstås som et krav til virksomhederne om at beskrive, hvordan de udfører due diligence som fastsat i nærværende direktiv.

([17]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/2088 af 27. november 2019 om bæredygtighedsrelaterede oplysninger i sektoren for finansielle tjenesteydelser (EUT L 317 af 9.12.2019, s. 1).

([18]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/2859 af 13. december 2023 om oprettelse af et fælles europæisk adgangspunkt, som giver centraliseret adgang til offentligt tilgængelige oplysninger med relevans for finansielle tjenesteydelser, kapitalmarkeder og bæredygtighed (EUT L, 2023/2859, 20.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2859/oj).

(64) Det er ikke formålet med dette direktiv at kræve, at virksomheder offentliggør intellektuel kapital, intellektuel ejendomsret, knowhow eller resultaterne af innovation, der kan betragtes som forretningshemmeligheder som defineret i direktiv (EU) 2016/943. Rapporteringskravene i nærværende direktiv bør derfor ikke berøre direktiv (EU) 2016/943. Nærværende direktiv bør ligeledes gælde, uden at det berører Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 596/2014 ([19]).

(65) Med henblik på at gennemføre meningsfuld due diligence på menneskerettigheds- og miljøområdet bør virksomhederne gennemføre et effektivt samarbejde med interessenter i processen, hvor due diligence-foranstaltningerne gennemføres. Uden at det berører direktiv (EU) 2016/943, bør effektivt samarbejde omfatte at give de hørte interessenter relevante og omfattende oplysninger samt løbende høring, der giver mulighed for reel interaktion og dialog på et passende niveau såsom på projekt- eller anlægsniveau og med passende hyppighed. Meningsfuldt samarbejde med hørte interessenter bør tage behørigt hensyn til hindringer for samarbejde, sikre, at interessenterne er fri for repressalier og gengældelse, herunder ved at opretholde fortrolighed og anonymitet, og der bør lægges særlig vægt på sårbare interessenters behov og på overlappende sårbarheder og indbyrdes forbundne faktorer, herunder ved at tage hensyn til potentielt berørte grupper eller samfund, f.eks. dem, der er beskyttet i henhold til FN's deklaration om oprindelige folks rettigheder, og dem, der er omfattet af FN's erklæring om menneskerettighedsforkæmpere. Der er situationer, hvor det ikke vil være muligt at gennemføre et meningsfuldt samarbejde med hørte interessenter, eller hvor det er nyttigt at inddrage yderligere ekspertperspektiver for at sætte virksomheden i stand til fuldt ud at opfylde kravene i nærværende direktiv. I sådanne tilfælde bør virksomhederne tillige høre eksperter såsom civilsamfundsorganisationer eller fysiske eller juridiske personer, der forsvarer menneskerettighederne eller miljøet, for at få troværdig indsigt i faktiske eller potentielle negative virkninger. Høringen af arbejdstagerne og deres repræsentanter bør foretages i overensstemmelse med relevant EU-ret, hvis det er relevant, national ret og kollektive overenskomster, og uden at det berører deres gældende rettigheder til information, høring og deltagelse, navnlig dem, der er omfattet af relevant EU-lovgivning på området for beskæftigelse og sociale rettigheder, herunder Rådets direktiv 2001/86/EF ([20]), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/14/EF ([21]) og direktiv 2009/38/EF ([22]). I nærværende direktiv bør arbejdstagere forstås som omfattende vikaransatte og andre arbejdstagere i atypiske former for beskæftigelse, forudsat at de opfylder de kriterier for fastlæggelse af status som arbejdstager, der er fastsat af EU-Domstolen. Når virksomhederne foretager høringer, bør det være muligt for dem at benytte industriinitiativer i det omfang de er egnede til at støtte effektivt samarbejde. Anvendelsen af industri- eller multiinteressentinitiativer er ikke i sig selv tilstrækkelig til at opfylde forpligtelsen til at høre arbejdstagerne og deres repræsentanter.

(66) For at give virksomhederne værktøjer til at hjælpe dem med overholdelse af deres due diligence-krav gennem deres aktivitetskæder bør Kommissionen i samråd med medlemsstaterne og interessenter vejlede om standardkontraktbestemmelser, som virksomhederne frivilligt kan anvende som et redskab til at hjælpe dem med at opfylde deres forpligtelser i henhold til artikel 10 og 11. Vejledningen bør sigte mod at lette en klar opgavefordeling mellem de kontraherende parter og det igangværende samarbejde på en sådan måde, at det undgås, at forpligtelserne, der er fastsat i dette direktiv overføres til en forretningspartner, og at kontrakten automatisk bliver ugyldig i tilfælde af misligholdelse. Vejledningen bør afspejle princippet om, at den blotte anvendelse af kontraktlige garantier ikke i sig selv kan opfylde due diligence-standarderne, der er fastsat i dette direktiv.

(67) For at yde støtte og praktiske værktøjer til virksomheder eller til medlemsstaternes myndigheder med hensyn til, hvordan virksomheder skal opfylde deres due diligence-forpligtelser i praksis, og for at yde støtte til interessenter bør Kommissionen, under anvendelse af relevante internationale retningslinjer og standarder som reference og i samråd med medlemsstaterne og interessenter, Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, Det Europæiske Miljøagentur, Den Europæiske Arbejdsmarkedsmyndighed og, hvis det er relevant, med internationale organisationer og andre organer, der har ekspertise inden for due diligence, udstede retningslinjer, herunder generelle retningslinjer og retningslinjer for specifikke sektorer eller specifikke negative indvirkninger, og samspillet mellem dette direktiv og andre lovgivningsmæssige EU-retsakter, der forfølger de samme mål og fastsætter mere omfattende eller mere specifikke forpligtelser.

([19]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 596/2014 af 16. april 2014 om markedsmisbrug (forordningen om markedsmisbrug) og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/6/EF og Kommissionens direktiv 2003/124/EF, 2003/125/EF og 2004/72/EF (EUT L 173 af 12.6.2014, s. 1).

([20]) Rådets direktiv 2001/86/EF af 8. oktober 2001 om fastsættelse af supplerende bestemmelser til statut for det europæiske selskab (SE) for så vidt angår medarbejderindflydelse (EFT L 294 af 10.11.2001, s. 22).

([21]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/14/EF af 11. marts 2002 om indførelse af en generel ramme for information og høring af arbejdstagerne i Det Europæiske Fællesskab – Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens fælles erklæring om arbejdstagerrepræsentation (EFT L 80 af 23.3.2002, s. 29).

([22]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/38/EF af 6. maj 2009 om indførelse af europæiske samarbejdsudvalg eller en procedure i fællesskabsvirksomheder og fællesskabskoncerner med henblik på at informere og høre medarbejderne (EUT L 122 af 16.5.2009, s. 28).

(68) Digitale værktøjer og teknologier såsom dem, der anvendes til at følge, overvåge eller spore råvarer, varer og produkter i hele værdikæden, f.eks. satellitter, droner, radarer eller platformsbaserede løsninger, kan støtte og reducere omkostningerne ved dataindsamling til forvaltning af værdikæden, herunder indkredsning og vurdering af negative indvirkninger, forebyggelse og afbødning og overvågning af due diligence-foranstaltningers effektivitet. For at støtte virksomheder, der opfylder deres due diligence-forpligtelser i hele deres værdikæde, bør anvendelsen af sådanne værktøjer og teknologier tilskyndes og fremmes. Med henblik herpå bør Kommissionen udstede retningslinjer med nyttige oplysninger og henvisninger til passende ressourcer. Når virksomhederne anvender digitale værktøjer og teknologier, bør de tage hensyn til og på passende vis håndtere de mulige risici, der er forbundet hermed, og indføre mekanismer til at kontrollere, om de indhentede oplysninger er hensigtsmæssige.

(69) Selv om SMV'er ikke er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, kan de blive påvirket af dets bestemmelser som kontrahenter eller underleverandører til de virksomheder, der er omfattet af direktivet. Målet er ikke desto mindre at mindske den finansielle eller administrative byrde for SMV'er, hvoraf mange allerede har vanskeligheder i forbindelse med den globale økonomiske og sundhedsmæssige krise. For at støtte SMV'er bør medlemsstaterne med støtte fra Kommissionen oprette og drive, enten hver for sig eller i fællesskab, dedikerede brugervenlige websteder, portaler eller platforme for at give oplysninger og støtte til virksomheder, og medlemsstaterne kan også yde finansiel støtte til SMV'er og hjælpe dem med at opbygge kapacitet. En sådan støtte kan også gøres tilgængelig og om nødvendigt tilpasses og udvides til at omfatte økonomiske aktører i forudgående led i tredjelande. Virksomheder, hvis forretningspartnere er SMV'er, opfordres også til at støtte dem i at overholde due diligence-foranstaltninger og til at stille fair, rimelige, ikkediskriminerende og forholdsmæssige krav til SMV'erne.

(70) Kommissionen bør oprette en fælles helpdesk, der skal beskæftige sig med virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed. Denne fælles helpdesk bør kunne samarbejde med og anmode om oplysninger fra de relevante nationale myndigheder i hver medlemsstat, herunder nationale helpdeske, hvor sådanne findes, f.eks. for at hjælpe med at tilpasse oplysningerne og vejledningen til den nationale kontekst og med formidlingen heraf, uden at dette berører fordelingen af funktioner og beføjelser mellem myndighederne i de nationale systemer. Den fælles helpdesk og de relevante nationale myndigheder bør også samarbejde med hinanden for at sikre samarbejde på tværs af grænser.

(71) For at supplere medlemsstaternes støtte til virksomheder, herunder SMV'er, i forbindelse med gennemførelsen af due diligence-forpligtelser, kan Kommissionen bygge videre på eksisterende EU-værktøjer, -projekter og andre -foranstaltninger, der bidrager til gennemførelsen af due diligence i Unionen og i tredjelande. Den kan indføre nye støtteforanstaltninger, der hjælper virksomheder, herunder SMV'er, med due diligence-krav, herunder et observatorium for gennemsigtighed i aktivitetskæden og fremme af industri- eller multiinteressentinitiativer.

(72) Kommissionen kan supplere medlemsstaternes støtteforanstaltninger på grundlag af eksisterende EU-foranstaltninger til støtte for økonomiske aktører i forudgående led for at opbygge kapacitet til effektivt at forebygge og afbøde negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet af deres aktiviteter og forretningsforbindelser, idet der lægges særlig vægt på de udfordringer, som mindre landbrugere står over for. Unionen og dens medlemsstater opfordres til inden for deres respektive kompetenceområder at anvende deres instrumenter for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde, herunder handelsaftaler, til at støtte tredjelandes regeringer og økonomiske aktører i forudgående led i tredjelande, der håndterer negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet af deres aktiviteter og forretningsforbindelser i forudgående led. Dette kunne omfatte samarbejde med partnerlandenes regeringer, den lokale private sektor og interessenter om at tackle de grundlæggende årsager til negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet.

(73) Dette direktiv er et vigtigt lovgivningsredskab til at sikre virksomhedernes omstilling til en bæredygtig økonomi, herunder mindske de eksistentielle skader og omkostninger ved klimaændringer, sikre tilpasning til global nettonulemission senest i 2050, undgå vildledende påstande vedrørende en sådan tilpasning og standse grønvask, desinformation og udbredelse af fossile brændstoffer på verdensplan for at nå internationale og europæiske klimamål. For at sikre, at dette direktiv bidrager effektivt til at bekæmpe klimaændringer, bør virksomhederne vedtage og gennemføre en omstillingsplan til modvirkning af klimaændringer, som sigter mod at sikre, at virksomheden gør sit bedste for, at dens forretningsmodel og -strategi er forenelige med omstillingen til en bæredygtig økonomi og med begrænsningen af den globale opvarmning til 1,5 °C i overensstemmelse med Parisaftalen og målet om at opnå klimaneutralitet som fastsat i forordning (EU) 2021/1119, herunder de mellemliggende mål og målene for 2050 om klimaneutralitet heri. Planen bør, hvis det er relevant, håndtere virksomhedens eksponering for kul-, olie- og gasrelaterede aktiviteter. Sådanne krav bør forstås som en indsatsforpligtelse og ikke en resultatforpligtelse. Da der er tale om en indsatsforpligtelse, bør der tages behørigt hensyn til de fremskridt, som virksomhederne gør, og til klimaomstillingens kompleksitet og udvikling. Selv om virksomhederne bør bestræbe sig på at nå målene for reduktion af drivhusgasemissioner i deres planer, kan særlige omstændigheder føre til, at virksomhederne ikke er i stand til at nå disse mål, når det ikke længere er fornuftigt. Planen bør omfatte tidsfæstede mål vedrørende klimaændringer for 2030 og for hvert femte år frem til 2050 baseret på definitiv videnskabelig dokumentation og, hvor det er relevant, absolutte emissionsreduktionsmål for drivhusgasser for scope 1-, 2- og 3-drivhusgasemissioner. Planen bør udvikle gennemførelsestiltag for at nå virksomhedens klimamål og være baseret på definitiv videnskabelig dokumentation, dvs. dokumentation med uafhængig videnskabelig validering, der er i overensstemmelse med begrænsningen af den globale opvarmning til 1,5 °C som defineret af Det Mellemstatslige Panel om Klimaændringer (IPCC) og under hensyntagen til anbefalingerne fra Det Europæiske Videnskabeligt Rådgivende Organ om Klimaændringer. Tilsynsmyndighederne bør som minimum være forpligtet til at føre tilsyn med vedtagelsen og udformningen af planen samt ajourføringerne heraf i overensstemmelse med kravene i dette direktiv. Da indholdet af omstillingsplanen til modvirkning af klimaændringer bør være i overensstemmelse med rapporteringskravene i direktiv 2013/34/EU for så vidt angår virksomheders bæredygtighedsrapportering, bør virksomheder, der rapporterer en sådan plan i henhold til direktiv 2013/34/EU, anses for at have opfyldt den specifikke forpligtelse til at vedtage en plan i henhold til nærværende direktiv. Selv om forpligtelsen til at vedtage denne omstillingsplan anses for at være opfyldt, bør virksomhederne stadig opfylde deres forpligtelse til at gennemføre denne omstillingsplan for modvirkning af klimaændringer og ajourføre den hver 12. måned med henblik på at vurdere fremskridtene hen imod dens mål.

(74) For at muliggøre et effektivt tilsyn med og om nødvendigt håndhævelse af dette direktiv for så vidt angår tredjelandsvirksomheder, bør disse virksomheder udpege en tilstrækkeligt bemyndiget repræsentant i Unionen og give oplysninger om deres bemyndigede repræsentanter. Det bør være muligt for den bemyndigede repræsentant også at fungere som et kontaktpunkt, forudsat at de relevante krav i dette direktiv overholdes. Hvis tredjelandsvirksomheden ikke udpeger den bemyndigede repræsentant, bør alle medlemsstater, hvor virksomheden er aktiv, have kompetence til at håndhæve opfyldelsen af denne forpligtelse, navnlig til at udpege en fysisk eller juridisk person i en af de medlemsstater, hvor den er aktiv, i overensstemmelse med de håndhævelsesrammer, der er fastsat i national ret. De medlemsstater, der iværksætter sådan håndhævelse, bør underrette tilsynsmyndighederne i andre medlemsstater gennem et europæisk netværk af tilsynsmyndigheder, så andre medlemsstater ikke håndhæver dem.

(75) For at sikre overvågning af den korrekte gennemførelse af virksomhedernes due diligence-forpligtelser og sikre korrekt håndhævelse af dette direktiv bør medlemsstaterne udpege en eller flere nationale tilsynsmyndigheder. Disse tilsynsmyndigheder bør være offentlige, uafhængige af de virksomheder, der er omfattet af dette direktiv, eller af andre markedsinteresser og fri af interessekonflikter og udefrakommende indflydelse, det være sig direkte eller indirekte. For at kunne udøve deres beføjelser upartisk bør disse tilsynsmyndigheder hverken søge eller modtage instruktioner fra nogen. I overensstemmelse med national ret bør medlemsstaterne sikre, at hver tilsynsmyndighed råder over de menneskelige og finansielle ressourcer, der er nødvendige for, at den effektivt kan udføre sine opgaver og udøve sine beføjelser. De bør have ret til at foretage undersøgelser på eget initiativ eller på grundlag af en begrundet mistanke, der er rejst i henhold til dette direktiv. Disse undersøgelser kan, hvor det er relevant, omfatte inspektioner på stedet og høring af relevante interessenter. Hvis der findes kompetente myndigheder i henhold til sektorspecifik lovgivning, kan medlemsstaterne udpege dem, der er ansvarlige for anvendelsen af dette direktiv, inden for deres kompetenceområder. Tilsynsmyndighederne bør offentliggøre en årlig rapport om deres tidligere aktiviteter, herunder de mest alvorlige overtrædelser, der er konstateret, og gøre den tilgængelig på et websted. Medlemsstaterne bør indføre en tilgængelig mekanisme til modtagelse af oplysninger om begrundet mistanke, som stilles til rådighed gratis eller mod et gebyr, der er begrænset til dækning af administrative omkostninger, samt sikre, at praktiske oplysninger om, hvordan denne ret udøves, gøres tilgængelige for offentligheden.

(76) For at sikre en effektiv håndhævelse af de nationale retsregler, der gennemfører dette direktiv, bør medlemsstaterne fastsætte afskrækkende, forholdsmæssige og effektive sanktioner for overtrædelser af disse foranstaltninger. For at en sådan sanktionsordning kan være effektiv, bør de sanktioner, der pålægges af de nationale tilsynsmyndigheder, omfatte økonomiske sanktioner samt en offentlig erklæring med angivelse af den ansvarlige virksomhed og overtrædelsens art, hvis virksomheden ikke efterlever en afgørelse om pålæggelse af en økonomisk sanktion inden for den gældende frist. Denne sanktionsordning berører ikke beføjelsen til at tilbagetrække og forbyde markedsføring, tilgængeliggørelse på markedet og eksport af produkter i henhold til andre lovgivningsmæssige EU-retsakter, der fastsætter mere omfattende eller mere specifikke due diligence-forpligtelser, såsom forordning (EU) 2023/1115. Medlemsstaterne bør sikre, at den økonomiske sanktion står i et rimeligt forhold til virksomhedens nettoomsætning på verdensplan, når den pålægges. Dette bør dog ikke forpligte medlemsstaterne til udelukkende at basere den økonomiske sanktion på virksomhedens nettoomsætning i alle tilfælde. Medlemsstaterne bør i overensstemmelse med national ret beslutte, om sanktionerne bør pålægges direkte af tilsynsmyndighederne, i samarbejde med andre myndigheder eller ved begæring til de kompetente judicielle myndigheder. For at sikre offentligt tilsyn med anvendelsen af reglerne i dette direktiv bør tilsynsmyndighedernes afgørelser, hvorved de pålægger virksomheder sanktioner som følge af en manglende overholdelse af de nationale retsregler til gennemførelse af dette direktiv, offentliggøres, sendes til det europæiske netværk af tilsynsmyndigheder og forblive offentligt tilgængelige i mindst tre år. Den offentliggjorte afgørelse bør ikke indeholde personoplysninger i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 ([23]). Offentliggørelse af virksomhedens navn bør være tilladt, selv om den indeholder et navn på en fysisk person.

(77) For at forhindre en kunstig nedsættelse af potentielle administrative bøder bør medlemsstaterne, når de pålægger en virksomhed, der tilhører en koncern, en økonomisk sanktion, sikre, at sådanne sanktioner beregnes under hensyntagen til den konsoliderede omsætning beregnet på niveauet for det ultimative moderselskab.

(78) For at sikre ensartet anvendelse og håndhævelse af de nationale retsregler, der vedtages i medfør af dette direktiv, bør de nationale tilsynsmyndigheder samarbejde og koordinere deres indsats. Med henblik herpå bør Kommissionen oprette et europæisk netværk af tilsynsmyndigheder, og tilsynsmyndighederne bør bistå hinanden i udførelsen af deres opgaver og yde gensidig bistand.

(79) For at sikre, at ofre for negative indvirkninger har effektiv adgang til domstolsprøvelse og erstatning, bør medlemsstaterne forpligtes til at fastsætte regler for virksomheders civilretlige ansvar for skader, der forårsages på en fysisk eller juridisk person, forudsat at virksomheden forsætligt eller uagtsomt har undladt at forebygge eller afbøde potentielle negative indvirkninger eller at standse faktiske indvirkninger eller minimere deres omfang, og at der som følge af en sådan undladelse er forårsaget skade på den fysiske eller juridiske person. Ved skade på en persons beskyttede retlige interesser bør forstås i overensstemmelse med national ret f.eks. død, fysisk eller psykisk skade, frihedsberøvelse, tab af menneskelig værdighed eller skade på en persons ejendom. Betingelsen om, at skaden skal forårsages på en person som følge af virksomhedens manglende overholdelse af forpligtelsen til at håndtere den negative indvirkning, når den rettighed, det forbud eller den forpligtelse, der er anført i bilaget til dette direktiv, hvis krænkelse eller overtrædelse medfører den negative indvirkning, der burde have været håndteret, har til formål at beskytte den fysiske eller juridiske person, som skaden er forårsaget på, og bør forstås således, at den ikke omfatter afledte skader (skader indirekte forårsaget på personer, som ikke er ofre for negative indvirkninger, og som ikke er beskyttet af de rettigheder, forbud eller forpligtelser, der er opført i bilaget til dette direktiv). Hvis en ansat i en virksomhed f.eks. har lidt skade som følge af virksomhedens overtrædelse af sikkerhedsstandarderne på arbejdspladsen, bør den ansattes udlejer ikke kunne rejse krav mod virksomheden for et økonomisk tab, der skyldes, at den ansatte ikke er i stand til at betale lejen. Årsagssammenhæng inden for civilretligt ansvar er ikke reguleret af dette direktiv, dog med den undtagelse at virksomhederne ikke bør holdes ansvarlige i henhold til dette direktiv, hvis skaden kun forårsages af forretningspartnerne i virksomhedernes aktivitetskæder (»er direkte forbundet med« som omhandlet i den internationale ramme). Ofre bør have ret til fuld erstatning for den forvoldte skade i overensstemmelse med national ret og i overensstemmelse med dette fælles princip. Afskrækkende virkning i form af erstatning (erstatning med karakter af straf) eller enhver anden form for overkompensation bør forbydes.

(80) Da de negative indvirkninger bør prioriteres ud fra deres alvor og sandsynlighed og håndteres gradvist, hvis det ikke er muligt fuldt ud at håndtere alle de negative indvirkninger, som den har identificeret, på samme tid, bør en virksomhed ikke være ansvarlig i henhold til dette direktiv for skader som følge af mindre betydelige negative indvirkninger, som endnu ikke er blevet håndteret. Det bør imidlertid vurderes, om virksomhedens prioritering af negative indvirkninger er korrekt, når det skal fastslås, om betingelserne for virksomhedens ansvar var opfyldt som led i vurderingen af, om virksomheden har misligholdt sin forpligtelse til at håndtere de negative indvirkninger, den identificerede, i tilstrækkelig grad.

([23]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (den generelle forordning om databeskyttelse) (EUT L 119 af 4.5.2016, s. 1).

(81) Ansvarsordningen regulerer ikke, hvem der skal bevise, at betingelserne for ansvar er opfyldt under de foreliggende omstændigheder, eller på hvilke betingelser civile retssager kan indledes, hvorfor disse spørgsmål er overladt til national ret.

(82) For at sikre retten til effektive retsmidler som fastsat i artikel 2, stk. 3, i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, artikel 8 i verdenserklæringen om menneskerettigheder og artikel 9, stk. 3, i konventionen om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet (Århuskonventionen) tager dette direktiv hånd om visse praktiske og proceduremæssige hindringer for domstolsprøvelse for ofre for negative indvirkninger, herunder vanskeligheder med at få adgang til bevismateriale, de begrænsede forældelsesfrister, manglen på passende mekanismer til repræsentative søgsmål og de uoverkommelige omkostninger i forbindelse med civilretlige erstatningssøgsmål.

(83) Når en sagsøger fremlægger en underbygget begrundelse, der indeholder rimeligt tilgængelige kendsgerninger og bevismaterialer, som er tilstrækkelige til at underbygge erstatningskravets berettigelse, og angiver, at virksomheden ligger inde med supplerende bevismateriale, bør medlemsstaterne sikre, at domstolene kan pålægge virksomheden at fremlægge sådant bevismateriale i overensstemmelse med de nationale retsplejeregler, samtidig med at en sådan fremlæggelse begrænses til det, der er nødvendigt og forholdsmæssigt. Med henblik herpå bør de nationale domstole overveje, i hvilket omfang kravet eller forsvaret underbygges af de tilgængelige kendsgerninger og bevismaterialer, der begrunder anmodningen om fremlæggelse, omfanget af fremlæggelsen og omkostningerne herved, samt alle involverede parters legitime interesser, herunder for at forhindre ukonkret søgning efter oplysninger, der sandsynligvis ikke er relevante for søgsmålets parter. Hvis sådant bevismateriale indeholder fortrolige oplysninger, bør de nationale domstole kun kunne kræve fremlæggelse heraf, hvis de finder det relevant for erstatningssøgsmålet og bør indføre effektive foranstaltninger til at beskytte sådanne oplysninger.

(84) Medlemsstaterne bør fastsætte rimelige betingelser for, hvornår en påstået skadelidt bør kunne bemyndige en fagforening, en ikkestatslig menneskerettigheds- eller miljøorganisation eller anden ikkestatslig organisation og, i overensstemmelse med national ret, nationale menneskerettighedsinstitutioner, der er hjemmehørende i en hvilken som helst medlemsstat, til at anlægge civilretlige erstatningssøgsmål for at håndhæve ofres rettigheder, hvis sådanne enheder opfylder kravene i national ret, f.eks. hvis de opretholder deres egen permanente tilstedeværelse og i overensstemmelse med deres vedtægter ikke er involveret kommercielt og ikke kun midlertidigt i udøvelsen af rettigheder, der er beskyttet i henhold til dette direktiv, eller de tilsvarende rettigheder i national ret. Dette kan opnås ved hjælp af bestemmelser i den nationale civile retspleje om tilladelse til at repræsentere offeret i forbindelse med tredjemands indgriben, på grundlag af den påståede skadelidtes udtrykkelige samtykke, og bør ikke fortolkes således, at medlemsstaterne er forpligtet til at udvide deres nationale retsregler om gruppesøgsmål som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2020/1828 ([24]).

(85) Forældelsesfristerne for fremsættelse af civilretlige erstatningskrav for skader bør være mindst fem år og under ingen omstændigheder kortere end den forældelsesfrist, der er fastsat i de generelle nationale ordninger for civilretligt erstatningsansvar. Nationale regler om forældelsesfristers begyndelse, varighed, suspension eller afbrydelse bør ikke i urimelig grad hindre anlæggelse af erstatningssøgsmål og bør under ingen omstændigheder være mere restriktive end reglerne om generelle nationale ordninger for civilretligt erstatningsansvar.

(86) For at sikre retsmidler bør sagsøgere desuden kunne anmode om påbud i form af en endelig eller foreløbig foranstaltning med henblik på, at overtrædelser af de nationale retsregler, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, bringes til ophør, ved at der foretages en handling, eller en adfærd indstilles.

([24]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2020/1828 af 25. november 2020 om adgang til anlæggelse af gruppesøgsmål til beskyttelse af forbrugernes kollektive interesser og om ophævelse af direktiv 2009/22/EF (EUT L 409 af 4.12.2020, s. 1).

(87) For så vidt angår reglerne om civilretligt ansvar bør en virksomheds civilretlige ansvar for skader, der opstår som følge af manglende gennemførelse af tilstrækkelig due diligence, ikke berøre datterselskabernes civilretlige ansvar eller det civilretlige ansvar, der påhviler henholdsvis direkte og indirekte forretningspartnere i virksomhedens aktivitetskæder. Hvis virksomheden har forårsaget skaden sammen med sit datterselskab eller sin forretningspartner, bør den hæfte solidarisk med dette datterselskab eller den pågældende forretningspartner. Dette bør være i overensstemmelse med national ret om betingelserne for solidarisk hæftelse, uden at det berører EU-ret eller national ret om solidarisk hæftelse, og om klageret vedrørende den fulde erstatning, der betales af en part, der hæfter solidarisk.

(88) Reglerne om civilretligt ansvar i henhold til dette direktiv bør ikke berøre EU-regler eller nationale regler om civilretligt ansvar i forbindelse med negative indvirkninger på menneskerettighederne eller negative indvirkninger på miljøet, der fastsætter ansvar i situationer, som ikke er omfattet af, eller fastsætter strengere ansvar end, dette direktiv. En strengere ansvarsordning bør også forstås som en civilretlig ansvarsordning, der fastsætter bestemmelser om ansvar, også i tilfælde hvor anvendelsen af reglerne om ansvar i dette direktiv ikke ville føre til ansvar for virksomheden.

(89) Hvad angår civilretligt ansvar som følge af negative indvirkninger på miljøet kan personer, der lider skade, kræve erstatning i henhold til dette direktiv, selv når sådanne krav sammenfalder med søgsmål vedrørende menneskerettigheder.

(90) For at sikre, at ofre for menneskerettigheds- og miljøskade kan anlægge erstatningssøgsmål og kræve erstatning for forårsaget skade, når virksomheden forsætligt eller uagtsomt har undladt at overholde de due diligence-forpligtelser, der følger af dette direktiv, bør dette direktiv kræve, at medlemsstaterne sikrer, at de nationale retsregler til gennemførelse af den civilretlige ansvarsordning, der er fastsat i dette direktiv, finder overordnet præceptiv anvendelse i tilfælde, hvor den ret, der finder anvendelse på sådanne krav ikke er en medlemsstats nationale ret, som det f.eks. kan være tilfældet i henhold til internationale privatretlige regler, når skaden sker i et tredjeland. Dette betyder, at medlemsstaterne også bør sikre, at de krav, med hensyn til hvilke fysiske eller juridiske personer kan gøre kravet gældende, forældelsesfristen og fremlæggelsen af beviser finder overordnet præceptiv anvendelse. Når medlemsstaterne gennemfører den civilretlige ansvarsordning i dette direktiv og vælger metoder til at opnå sådanne resultater, bør de også være i stand til at tage hensyn til alle relaterede nationale regler, i det omfang de er nødvendige for at sikre beskyttelsen af ofrene og afgørende for beskyttelsen af medlemsstaternes offentlige interesser, såsom deres politiske, sociale eller økonomiske organisation.

(91) Den civilretlige ansvarsordning i henhold til dette direktiv bør ikke berøre Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF ([25]). Nærværende direktiv bør ikke forhindre medlemsstaterne i at pålægge virksomheder yderligere, strengere forpligtelser eller i på anden måde at træffe yderligere foranstaltninger med samme mål som direktiv 2004/35/EF.

(92) Medlemsstaterne bør sikre, at opfyldelsen af de forpligtelser, der følger af de nationale retsregler til gennemførelse af dette direktiv, eller deres frivillige gennemførelse betragtes som et miljømæssigt og/eller socialt aspekt eller element, som de ordregivende myndigheder i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU ([26]), 2014/24/EU ([27]) og 2014/25/EU ([28]) kan tage hensyn til som en del af tildelingskriterierne for offentlige kontrakter og koncessionskontrakter eller fastsætte i forbindelse med opfyldelsen af sådanne kontrakter. Ordregivende myndigheder og ordregivende enheder kan udelukke, eller kan af medlemsstaterne blive pålagt at udelukke, en økonomisk aktør fra deltagelse i en udbudsprocedure, herunder en koncessionstildelingsprocedure, hvis de med ethvert passende middel kan påvise, at der er sket en tilsidesættelse af gældende forpligtelser inden for miljø-, social- og arbejdsretten, herunder forpligtelser, der følger af visse internationale aftaler, som alle medlemsstater har ratificeret, og som er anført i nævnte direktiver, eller at den økonomiske aktør i forbindelse med udøvelsen af sit erhverv har begået alvorlige forsømmelser, der sår tvivl om dennes integritet. For at sikre sammenhæng i EU-lovgivningen og støtte gennemførelsen bør Kommissionen overveje, om det er relevant at ajourføre nogen af disse direktiver, navnlig med hensyn til de krav og foranstaltninger, som medlemsstaterne skal vedtage for at sikre overholdelse af bæredygtigheds- og due diligence-forpligtelserne i alle udbuds- og koncessionsprocedurer.

([25]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (EUT L 143 af 30.4.2004, s. 56).

([26]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/23/EU af 26. februar 2014 om tildeling af koncessionskontrakter (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 1).

([27]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 65).

([28]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/25/EU af 26. februar 2014 om fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester og om ophævelse af direktiv 2004/17/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 243).

(93) Personer, der arbejder for virksomheder, som er omfattet af due diligence-forpligtelser, som fastsat i dette direktiv, eller som er i kontakt med sådanne virksomheder i forbindelse med deres arbejdsrelaterede aktiviteter, kan spille en central rolle med hensyn til at afsløre overtrædelser af de nationale retsregler til gennemførelse af dette direktiv. De kan således bidrage til at forebygge og afskrække sådanne overtrædelser og styrke håndhævelsen af dette direktiv. Direktiv (EU) 2019/1937 bør derfor finde anvendelse på indberetning af alle overtrædelser af de nationale retsregler til gennemførelse af nærværende direktiv og på beskyttelse af personer, der indberetter sådanne overtrædelser.

(94) Med henblik på at øge retssikkerheden bør anvendelsen i henhold til dette direktiv af direktiv (EU) 2019/1937 på indberetning af overtrædelser af de nationale retsregler til gennemførelse af nærværende direktiv og på beskyttelse af personer, der indberetter sådanne overtrædelser, afspejles i direktiv (EU) 2019/1937. Bilaget til direktiv (EU) 2019/1937 bør derfor ændres i overensstemmelse hermed. Det er op til medlemsstaterne at sikre, at denne ændring afspejles i de gennemførelsesforanstaltninger, der er vedtaget i overensstemmelse med direktiv (EU) 2019/1937.

(95) For at præcisere hvilke oplysninger virksomheder, der ikke er omfattet af rapporteringskravene i bestemmelserne om virksomheders bæredygtighedsrapportering i henhold til direktiv 2013/34/EU, bør meddele om de spørgsmål, der er omfattet af nærværende direktiv, bør beføjelsen til at vedtage retsakter delegeres til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 290 i TEUF for så vidt angår fastsættelse af yderligere regler vedrørende indholdet af og kriterierne for en sådan rapportering, med angivelse af oplysninger om beskrivelsen af due diligence, faktiske og potentielle indvirkninger og foranstaltninger, der er truffet i denne forbindelse. Det er navnlig vigtigt, at Kommissionen gennemfører relevante høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau, og at disse høringer gennemføres i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning ([29]). For at sikre lige deltagelse i forberedelsen af delegerede retsakter modtager Europa-Parlamentet og Rådet navnlig alle dokumenter på samme tid som medlemsstaternes eksperter, og deres eksperter har systematisk adgang til møder i Kommissionens ekspertgrupper, der beskæftiger sig med forberedelse af delegerede retsakter.

(96) Dette direktiv bør anvendes under overholdelse af EU-retten om databeskyttelse og retten til beskyttelse af privatlivets fred og personoplysninger som fastlagt i chartrets artikel 7 og 8. Enhver behandling af personoplysninger i henhold til dette direktiv skal foretages i overensstemmelse med forordning (EU) 2016/679, herunder kravene om formålsbegrænsning, dataminimering og lagringsbegrænsning.

(97) Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse er blevet hørt i overensstemmelse med artikel 28, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1725 ([30]) og afgav en udtalelse den 17. marts 2022.

(98) Kommissionen bør regelmæssigt forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om gennemførelsen af dette direktiv og dets effektivitet med hensyn til at nå sine mål, navnlig med hensyn til at håndtere negative indvirkninger. Den første rapport bør bl.a. dække dette direktivs indvirkninger på SMV'er, direktivets anvendelsesområde for så vidt angår de virksomheder, der er omfattet, hvorvidt definitionen af begrebet »aktivitetskæde« bør revideres, hvorvidt bilaget til dette direktiv bør ændres, og hvorvidt listen over relevante internationale konventioner, der henvises til i dette direktiv, bør ændres, navnlig i lyset af den internationale udvikling, hvorvidt reglerne om bekæmpelse af klimaændringer og tilsynsmyndighedernes beføjelser i forbindelse med disse regler bør revideres, effektiviteten af de håndhævelsesmekanismer, der er iværksat på nationalt plan, af sanktionerne og reglerne om civilretligt ansvar, og hvorvidt det er nødvendigt at ændre harmoniseringsniveauet for dette direktiv for at sikre lige vilkår for virksomheder på det indre marked. Ved førstkommende lejlighed efter datoen for dette direktivs ikrafttræden, men senest to år efter denne dato, bør Kommissionen også forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om nødvendigheden af at fastsætte yderligere due diligence-krav vedrørende bæredygtighed, der er tilpasset til regulerede finansielle virksomheder, med hensyn til levering af finansielle tjenesteydelser og investeringsaktiviteter og om mulighederne for sådanne due diligence-krav samt deres indvirkninger i overensstemmelse med målene i dette direktiv, samtidig med at der tages hensyn til andre lovgivningsmæssige EU-retsakter, der finder anvendelse på regulerede finansielle virksomheder. Denne rapport bør, hvis det er relevant, ledsages af et lovgivningsmæssigt forslag.

([29]) EUT L 123 af 12.5.2016, s. 1.
([30]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/1725 af 23. oktober 2018 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger i Unionens institutioner, organer, kontorer og agenturer og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af forordning (EF) nr. 45/2001 og afgørelse nr. 1247/2002/EF (EUT L 295 af 21.11.2018, s. 39).

(99) Målene for dette direktiv, nemlig at udnytte det indre markeds potentiale bedre til at bidrage til omstillingen til en bæredygtig økonomi og bidrage til bæredygtig udvikling gennem forebyggelse og afbødning af faktiske eller potentielle negative indvirkninger på menneskerettigheder og miljøet i virksomhedernes aktivitetskæder, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan på grund af handlingens grad og virkninger, navnlig det forhold, at de problemer og årsagerne til disse problemer, der behandles i dette direktiv, har en tværnational dimension, idet mange virksomheder opererer i hele Unionen eller globalt, og deres værdikæder omfatter andre medlemsstater og tredjelande, og da de enkelte medlemsstaters foranstaltninger risikerer at være ineffektive og føre til fragmentering af det indre marked, bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i TEU. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

*Artikel 1*

**Genstand**

1. Dette direktiv fastsætter regler om:

a) virksomheders forpligtelser med hensyn til faktiske og potentielle negative indvirkninger på menneskerettighederne og miljøet for så vidt angår deres egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og de aktiviteter, der udføres af deres forretningspartnere i disse virksomheders aktivitetskæder

b) ansvaret for overtrædelser af forpligtelser som anført i litra a), og

c) virksomheders forpligtelse til at vedtage og gennemføre en omstillingsplan til modvirkning af klimaændringer, som sigter mod at sikre, at virksomheden gør sit bedste for, at dens forretningsmodel og strategi er forenelige med omstillingen til en bæredygtig økonomi og med begrænsningen af den globale opvarmning til 1,5 °C i overensstemmelse med Parisaftalen.

2. Dette direktiv kan ikke en begrunde en sænkning af det niveau for beskyttelse af menneskerettigheder, beskæftigelsesmæssige og sociale rettigheder, miljøbeskyttelse eller klimabeskyttelse, der er fastsat i medlemsstaternes ret eller i kollektive overenskomster, der er gældende på tidspunktet for vedtagelsen af dette direktiv.

3. Dette direktiv berører ikke forpligtelser på områderne menneskerettigheder, beskæftigelsesmæssige og sociale rettigheder, og områderne miljøbeskyttelse og klimaændringer i henhold til andre lovgivningsmæssige EU-retsakter. Hvis en bestemmelse i dette direktiv er i strid med en bestemmelse i en anden lovgivningsmæssig EU-retsakt, der forfølger de samme mål og fastsætter mere omfattende eller mere specifikke forpligtelser, har bestemmelsen i den anden lovgivningsmæssige EU-retsakt forrang for så vidt angår konflikten og finder anvendelse på disse specifikke forpligtelser.

*Artikel 2*

**Anvendelsesområde**

1. Dette direktiv finder anvendelse på virksomheder, der er stiftet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og som opfylder en af følgende betingelser:

a) virksomheden havde i gennemsnit mere end 1 000 ansatte og havde en nettoomsætning på verdensplan på over 450 000 000 EUR i det seneste regnskabsår, for hvilket der er eller burde være blevet vedtaget årsregnskaber

b) virksomheden nåede ikke tærsklerne som omhandlet i litra a), men er det ultimative moderselskab i en koncern, som nåede disse tærskler i det seneste regnskabsår, for hvilket der er eller burde være blevet vedtaget konsoliderede årsregnskaber

c) virksomheden indgik i eller er det ultimative moderselskab i en koncern, der indgik franchise- eller licensaftaler i Unionen med uafhængige tredjepartsvirksomheder til gengæld for royalties, hvis disse aftaler sikrer en fælles identitet, et fælles forretningskoncept og anvendelse af ensartede forretningsmetoder, og hvis disse royalties beløb sig til mere end 22 500 000 EUR i det seneste regnskabsår, for hvilket der er eller burde være vedtaget årsregnskaber, og forudsat at virksomheden havde eller er det ultimative moderselskab i en koncern, som havde, en nettoomsætning på verdensplan på over 80 000 000 EUR i det seneste regnskabsår, for hvilket der er eller burde være blevet vedtaget årsregnskaber

2. Dette direktiv finder også anvendelse på virksomheder, der er stiftet i overensstemmelse med lovgivningen i et tredjeland, og som opfylder en af følgende betingelser:

a) virksomheden genererede en nettoomsætning i Unionen på over 450 000 000 EUR i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår

b) virksomheden nåede ikke tærsklerne som omhandlet i litra a), men er det ultimative moderselskab i en koncern, som på konsolideret grundlag nåede denne tærskel i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår

c) virksomheden indgik i eller er det ultimative moderselskab i en koncern, der indgik franchise- eller licensaftaler i Unionen med uafhængige tredjepartsvirksomheder til gengæld for royalties, hvis disse aftaler sikrer en fælles identitet, et fælles forretningskoncept og anvendelse af ensartede forretningsmetoder, og hvis disse royalties beløb sig til mere end 22 500 000 EUR i Unionen i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår, og forudsat at virksomheden genererede eller er det ultimative moderselskab i en koncern, der genererede, en nettoomsætning i Unionen på over 80 000 000 EUR i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår.

3. Hvis koncernens ultimative moderselskab som sin hovedaktivitet har besiddelse af kapitalandele i operationelle datterselskaber og ikke engagerer sig i at træffe ledelsesmæssige, operationelle eller finansielle afgørelser, der indvirker på koncernen eller på et eller flere af dets datterselskaber, kan det fritages for at opfylde forpligtelserne i dette direktiv. Denne fritagelse er betinget af, at et af det ultimative moderselskabs datterselskaber, der er etableret i Unionen, udpeges til at opfylde forpligtelserne i artikel 6-16 og artikel 22 på vegne af det ultimative moderselskab, herunder det ultimative moderselskabs forpligtelser med hensyn til dets datterselskabers aktiviteter. I så fald gives det udpegede datterselskab alle de nødvendige midler og den retlige beføjelse til at opfylde disse forpligtelser på en effektiv måde, navnlig for at sikre, at det udpegede datterselskab modtager de relevante oplysninger og dokumenter fra koncernens selskaber for at opfylde det ultimative moderselskabs forpligtelser i henhold til dette direktiv.

Det ultimative moderselskab skal ansøge om den i dette stykkes første afsnit nævnte fritagelse hos den kompetente tilsynsmyndighed i overensstemmelse med artikel 24 for at vurdere, om betingelserne i dette stykkes første afsnit er opfyldt. Hvis betingelserne er opfyldt, indrømmer den kompetente tilsynsmyndighed fritagelsen. Hvis det er relevant, underretter denne myndighed behørigt den kompetente tilsynsmyndighed i den medlemsstat, hvor det udpegede datterselskab er etableret, om ansøgningen og derefter om sin afgørelse.

Det ultimative moderselskab forbliver solidarisk ansvarligt med det udpegede datterselskab, hvis sidstnævnte ikke opfylder sine forpligtelser i henhold til dette stykkes første afsnit.

4. Ved anvendelsen af stk. 1 beregnes antallet af deltidsansatte på grundlag af fuldtidsækvivalenter. Vikaransatte og andre arbejdstagere i atypiske former for beskæftigelse indgår i beregningen af antallet af ansatte på samme måde, som hvis de var arbejdstagere ansat direkte i virksomheden i samme periode, forudsat at de opfylder kriterierne for fastlæggelse af status som arbejdstager som fastsat af EU-Domstolen.

5. Hvis en virksomhed opfylder betingelserne i stk. 1 eller 2, finder dette direktiv kun anvendelse, hvis disse betingelser er opfyldt i to på hinanden følgende regnskabsår. Dette direktiv finder ikke længere anvendelse på en virksomhed, der er omhandlet i stk. 1 eller 2, hvis betingelserne i stk. 1 eller 2 ikke længere er opfyldt for hvert af de to seneste relevante regnskabsår.

6. For så vidt angår de i stk. 1 omhandlede virksomheder er det den medlemsstat, hvor virksomheden har sit vedtægtsmæssige hjemsted, der har kompetence til at regulere spørgsmål, som er omfattet af dette direktiv.

7. For så vidt angår en virksomhed som omhandlet i stk. 2 er det den medlemsstat, hvor virksomheden har en filial, der har kompetence til at regulere spørgsmål, som er omfattet af dette direktiv. Hvis en virksomhed ikke har en filial i nogen medlemsstat eller har filialer i forskellige medlemsstater, er den medlemsstat, der har kompetence til at regulere spørgsmål, som er omfattet af dette direktiv, den medlemsstat, hvor denne virksomhed genererede den største nettoomsætning i Unionen i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår.

8. Dette direktiv finder ikke anvendelse på AIF'er som defineret i artikel 4, stk. 1, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/61/EU ([31]) eller på institutter for kollektiv investering i værdipapirer (investeringsinstitutter) som omhandlet i artikel 1, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/65/EF ([32]).

*Artikel 3*

**Definitioner**

1. I dette direktiv forstås ved:

a) »virksomhed«: et af følgende:

i) en juridisk person, der er oprettet som en af de retlige former, der er opført i bilag I og bilag II til direktiv 2013/34/EU

ii) en juridisk person, der er oprettet i overensstemmelse med et tredjelands ret i en form, der kan sammenlignes med dem, der er opført i bilag I og bilag II til direktiv 2013/34/EU

iii) en reguleret finansiel virksomhed, uanset dens retlige form, som er:

— et kreditinstitut som defineret i artikel 4, stk. 1, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 ([33])

— et investeringsselskab som defineret i artikel 4, stk. 1, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU ([34])—

— en forvalter af alternative investeringsfonde (FAIF) som defineret i artikel 4, stk. 1, litra b), i direktiv 2011/61/EU, herunder en forvalter af europæiske venturekapitalfonde (EuVECA), som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 345/2013 ([35]), en forvalter af europæiske sociale iværksætterfonde (EuSEF), som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 346/2013 ([36]), og en forvalter af europæiske langsigtede investeringsfonde (ELTIF), som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/760 ([37])

— et administrationsselskab som defineret i artikel 2, stk. 1, litra b), i direktiv 2009/65/EF

— et forsikringsselskab som defineret i artikel 13, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/138/EF ([38])

— et genforsikringsselskab som defineret i artikel 13, nr. 4), i direktiv 2009/138/EF

([31]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/61/EU af 8. juni 2011 om forvaltere af alternative investeringsfonde og om ændring af direktiv 2003/41/EF og 2009/65/EF samt forordning (EF) nr. 1060/2009 og (EU) nr. 1095/2010 (EUT L 174 af 1.7.2011, s. 1).
([32]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/65/EF af 13. juli 2009 om samordning af love og administrative bestemmelser om visse institutter for kollektiv investering i værdipapirer (investeringsinstitutter) (EUT L 302 af 17.11.2009, s. 32).
([33]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 575/2013 af 26. juni 2013 om tilsynsmæssige krav til kreditinstitutter og om ændring af forordning (EU) nr. 648/2012 (EUT L 176 af 27.6.2013, s. 1).
([34]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/65/EU af 15. maj 2014 om markeder for finansielle instrumenter og om ændring af direktiv 2002/92/EF og direktiv 2011/61/EU (EUT L 173 af 12.6.2014, s. 349).
([35]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 345/2013 af 17. april 2013 om europæiske venturekapitalfonde (EUT L 115 af 25.4.2013, s. 1).
([36]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 346/2013 af 17. april 2013 om europæiske sociale iværksætterfonde (EUT L 115 af 25.4.2013, s. 18).
([37]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/760 af 29. april 2015 om europæiske langsigtede investeringsfonde (EUT L 123 af 19.5.2015, s. 98).
([38]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/138/EF af 25. november 2009 om adgang til og udøvelse af forsikrings- og genforsikringsvirksomhed (Solvens II) (EUT L 335 af 17.12.2009, s. 1).

— en arbejdsmarkedsrelateret pensionskasse, der falder under anvendelsesområdet for direktiv (EU) 2016/2341 i overensstemmelse med nævnte direktivs artikel 2, medmindre en medlemsstat har valgt helt eller delvis at undlade at anvende nævnte direktiv på disse arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser i henhold til nævnte direktivs artikel 5

— en central modpart som defineret i artikel 2, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 648/2012 ([39])

— en værdipapircentral som defineret i artikel 2, stk. 1, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 909/2014 ([40])

— en special purpose vehicle til forsikrings- eller genforsikringsvirksomhed, der er godkendt i overensstemmelse med artikel 211 i direktiv 2009/138/EF

— en securitiseringsenhed med særligt formål som defineret i artikel 2, nr. 2), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/2402 ([41])

— et finansielt holdingselskab som defineret i artikel 4, stk. 1, nr. 20), i forordning (EU) nr. 575/2013, et forsikringsholdingselskab som defineret i artikel 212, stk. 1, litra f), i direktiv 2009/138/EF eller et blandet finansielt holdingselskab som defineret i artikel 212, stk. 1, litra h), i direktiv 2009/138/EF, som er en del af en forsikringskoncern, der er underlagt tilsyn på koncernniveau i henhold til nævnte direktivs artikel 213, og som ikke er undtaget fra koncerntilsyn i henhold til artikel 214, stk. 2, i direktiv 2009/138/EF

— et betalingsinstitut som omhandlet i artikel 1, stk. 1, litra d), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2366 ([42])

— et e-pengeinstitut som defineret i artikel 2, nr. 1), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/110/EF ([43])

— en crowdfundingtjenesteudbyder som defineret i artikel 2, stk. 1, litra e), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/1503 ([44])

— en udbyder af kryptoaktivtjenester som defineret i artikel 3, stk. 1, nr. 15), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1114 ([45]), når denne leverer en eller flere af de kryptoaktivtjenester som defineret i nævnte forordnings artikel 3, stk. 1, nr. 16),

b) »negativ indvirkning på miljøet«: en negativ indvirkning på miljøet som følge af overtrædelsen af de forbud og forpligtelser, der er opført i del I, afsnit I, punkt 15 og 16, og del II i bilaget til dette direktiv, under hensyntagen til national lovgivning knyttet til bestemmelserne i de instrumenter, der er opført deri

c) »negativ indvirkning på menneskerettighederne«: en indvirkning på personer som følge af:

i) en krænkelse af en af de menneskerettigheder, der er opført i del I, afsnit 1, i bilaget til dette direktiv, da disse menneskerettigheder er nedfældet i de internationale instrumenter, der er opført i del I, afsnit 2, i bilaget til dette direktiv

([39]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 648/2012 af 4. juli 2012 om OTC-derivater, centrale modparter og transaktionsregistre (EUT L 201 af 27.7.2012, s. 1).

([40]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 909/2014 af 23. juli 2014 om forbedring af værdipapirafviklingen i Den Europæiske Union og om værdipapircentraler samt om ændring af direktiv 98/26/EF og 2014/65/EU samt forordning (EU) nr. 236/2012 (EUT L 257 af 28.8.2014, s. 1).

([41]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/2402 af 12. december 2017 om en generel ramme for securitisering og om oprettelse af en specifik ramme for simpel, transparent og standardiseret securitisering og om ændring af direktiv 2009/65/EF, 2009/138/EF og 2011/61/EU og forordning (EF) nr. 1060/2009 og (EU) nr. 648/2012 (EUT L 347 af 28.12.2017, s. 35).

([42]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2366 af 25. november 2015 om betalingstjenester i det indre marked, om ændring af direktiv 2002/65/EF, 2009/110/EF og 2013/36/EU og forordning (EU) nr. 1093/2010 og om ophævelse af direktiv 2007/64/EF (EUT L 337 af 23.12.2015, s. 35).

([43]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/110/EF af 16. september 2009 om adgang til at optage og udøve virksomhed som udsteder af elektroniske penge og tilsyn med en sådan virksomhed, ændring af direktiv 2005/60/EF og 2006/48/EF og ophævelse af direktiv 2000/46/EF (EUT L 267 af 10.10.2009, s. 7).

([44]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/1503 af 7. oktober 2020 om europæiske crowdfundingtjenesteudbydere for erhvervslivet og om ændring af forordning (EU) 2017/1129 og direktiv (EU) 2019/1937 (EUT L 347 af 20.10.2020, s. 1).

([45]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1114 af 31. maj 2023 om markeder for kryptoaktiver og om ændring af forordning (EU) nr. 1093/2010 og (EU) nr. 1095/2010 og direktiv 2013/36/EU og (EU) 2019/1937 (EUT L 150 af 9.6.2023, s. 40).

ii) en krænkelse af en af de menneskerettigheder, der ikke er opført i del I, afsnit 1, i bilaget til dette direktiv, men som er nedfældet i de menneskerettighedsinstrumenter, der er opført i del I, afsnit 2, i bilaget til dette direktiv, forudsat at:

— menneskerettigheden kan krænkes af en virksomhed eller juridisk enhed

— krænkelsen af menneskerettigheden direkte skader en retlig interesse, der er beskyttet i de menneskerettigheds-instrumenter, der er opført i del I, afsnit 2, i bilaget til dette direktiv, og

— virksomheden med rimelighed kunne have forudset risikoen for, at en sådan menneskerettighed kan blive berørt, under hensyntagen til omstændighederne i det konkrete tilfælde, herunder arten og omfanget af virksomhedens forretningsaktiviteter og dets aktivitetskæde, den økonomiske sektors karakteristika og den geografiske og operationelle kontekst

d) »negativ indvirkning«: negativ indvirkning på miljøet eller på menneskerettighederne

e) »datterselskab«: en juridisk person som defineret i artikel 2, nr. 10), i direktiv 2013/34/EU og en juridisk person, hvorigennem aktiviteterne i en kontrolleret virksomhed som defineret i artikel 2, stk. 1, litra f), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/109/EF ([46]), udøves

f) »forretningspartner«: en enhed:

i) med hvilken virksomheden har en forretningsaftale vedrørende virksomhedens aktiviteter, produkter eller tjenesteydelser, eller til hvilken virksomheden leverer tjenesteydelser i henhold til litra g) (»direkte forretnings-partner«), eller

ii) som ikke er en direkte forretningspartner, men som udfører forretningsaktiviteter vedrørende virksomhedens aktiviteter, produkter eller tjenesteydelser (»indirekte forretningspartner«)

g) »aktivitetskæde«:

i) de aktiviteter, som en virksomheds forretningspartnere i forudgående led har vedrørende denne virksomheds produktion af varer eller levering af tjenesteydelser, herunder udformning, udvinding, indkøb, fremstilling, transport, opbevaring og levering af råvarer, produkter eller produktdele samt udviklingen af produktet eller tjenesteydelsen, og

ii) de aktiviteter, som en virksomheds forretningspartnere i efterfølgende led har vedrørende distribution, transport og opbevaring af et produkt fra denne virksomhed, når forretningspartnerne udfører disse aktiviteter for virksomheden eller på vegne af virksomheden, og eksklusive distribution, transport og opbevaring af et produkt, der er underlagt eksportkontroller i henhold til forordning (EU) 2021/821 eller eksportkontroller vedrørende våben, ammunition eller krigsmateriel, når først der er givet tilladelse til eksport af produktet

h) »uafhængig tredjepartskontrol«: kontrol af, at en virksomhed eller dele af dens aktivitetskæde overholder de menneskerettigheds- og miljøkrav, der følger af dette direktiv, foretaget af en ekspert, som er objektiv, fuldstændig uafhængig af virksomheden, fri af interessekonflikter og af udefrakommende indflydelse, har erfaring og kompetence inden for miljø- eller menneskerettighedsspørgsmål afhængigt af arten af den negative indvirkning og er ansvarlig for kvaliteten og pålideligheden af kontrollen

i) »SMV«: en mikrovirksomhed eller en lille eller mellemstor virksomhed, uanset dens juridiske form, der ikke er en del af en stor koncern, således som disse begreber er defineret i overensstemmelse med artikel 3, stk. 1, 2, 3 og 7, i direktiv 2013/34/EU

j) »industri- eller multiinteressentinitiativ«: en kombination af frivillige due diligence-procedurer, -værktøjer og -mekanismer, som er udviklet og er under tilsyn af statslige myndigheder, industrisammenslutninger, interesserede organisationer, herunder civilsamfundsorganisationer, eller grupper eller kombinationer heraf, og som virksomheder kan deltage i for at støtte gennemførelsen af due diligence-forpligtelser

k) »bemyndiget repræsentant«: en fysisk eller juridisk person, der er hjemmehørende eller etableret i Unionen, og som har mandat fra en virksomhed som defineret i litra a), nr. ii), til at handle på dennes vegne i forbindelse med opfyldelsen af virksomhedens forpligtelser i henhold til dette direktiv

([46]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/109/EF af 15. december 2004 harmonisering af gennemsigtighedskrav i forbindelse med oplysninger om udstedere, hvis værdipapirer er optaget til handel på et reguleret marked, og om ændring af direktiv 2001/34/EF (EUT L 390 af 31.12.2004, s. 38).

l) »alvorlig negativ indvirkning«: en negativ indvirkning, som er særlig betydelig på grund af sin art, såsom en indvirkning, som medfører skade på menneskers liv, sundhed eller frihed, eller på grund af sin grad, sin udstrækning eller sin uoprettelige karakter under hensyntagen til dens tyngde, herunder antallet af enkeltpersoner, som er eller kan blive berørt, i hvilket omfang miljøet er eller kan blive skadet eller på anden vis berørt, dens uigenkaldelighed og begrænsningerne af evnen til at genoprette de berørte personers eller miljøets situation til en situation, der svarer til den, der herskede før indvirkningen, inden for en rimelig frist

m) »nettoomsætning«:

i) »nettoomsætningen« som defineret i artikel 2, nr. 5), i direktiv 2013/34/EU eller

ii) hvis virksomheden anvender internationale regnskabsstandarder, der er vedtaget på grundlag af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1606/2002 ([47]), eller er en virksomhed som omhandlet i litra a), nr. ii), de indtægter som defineret i eller i den betydning, der er fastlagt i det regelsæt for regnskabsaflæggelse, som virksomhedens regnskaber udarbejdes på grundlag af

n) »interessenter«: virksomhedens ansatte, ansatte i dens datterselskaber, fagforeninger og arbejdstagerrepræsentanter, forbrugere og andre enkeltpersoner, grupper, samfund eller enheder, hvis rettigheder eller interesser påvirkes eller kan blive påvirket af virksomhedens, dens datterselskabers og dens forretningspartneres produkter, tjenesteydelser og aktiviteter, herunder virksomhedens forretningspartneres ansatte og deres fagforeninger og arbejdstagerrepræsentanter, nationale menneskerettigheds- og miljøinstitutioner, civilsamfundsorganisationer, hvis formål omfatter beskyttelse af miljøet, og de legitime repræsentanter for disse enkeltpersoner, grupper, samfund eller enheder

o) »passende foranstaltninger«: foranstaltninger, der er i stand til at opfylde målene om due diligence ved effektivt at håndtere negative indvirkninger på en måde, som står i et rimeligt forhold til alvoren af og sandsynligheden for den negative indvirkning, og som virksomheden med rimelighed kan forventes at have adgang til, idet der tages hensyn til omstændighederne i det konkrete tilfælde, herunder arten og omfanget af den negative indvirkning og relevante risikofaktorer

p) »forretningsforbindelse«: forbindelsen mellem en virksomhed og en forretningspartner

q) »moderselskab«: en virksomhed, som kontrollerer et eller flere datterselskaber

r) »ultimativt moderselskab«: et moderselskab, som, enten direkte eller indirekte i overensstemmelse med kriterierne i artikel 22, stk. 1-5, i direktiv 2013/34/EU, kontrollerer et eller flere datterselskaber og ikke kontrolleres af et andet selskab

s) »selskabskoncern« eller »koncern«: et moderselskab og alle dets datterselskaber

t) »afhjælpende foranstaltninger«: genopretning af den eller de berørte personer, samfund eller miljøet til en situation, der svarer til eller er så tæt som muligt på den situation, de ville have befundet sig i, hvis en faktisk negativ indvirkning ikke havde fundet sted, i et rimeligt forhold til virksomhedens involvering i den negative indvirkning, herunder gennem finansiel eller ikkefinansiel kompensation ydet af virksomheden til en eller flere personer, der er berørt af den faktiske negative indvirkning, og, hvis det er relevant, godtgørelse af de omkostninger, som offentlige myndigheder har afholdt i forbindelse med nødvendige afhjælpende foranstaltninger

u) »risikofaktorer«: kendsgerninger, situationer eller omstændigheder, der vedrører alvoren af og sandsynligheden for en negativ indvirkning, herunder risikofaktorer på virksomhedsniveau og vedrørende forretningsaktiviteter, geografiske og kontekstbestemte risikofaktorer, risikofaktorer vedrørende produkter og tjenesteydelser samt sektorspecifikke faktorer, situationer eller omstændigheder

v) »alvor af en negativ indvirkning« den negative indvirknings grad, udstrækning eller uoprettelige karakter under hensyntagen til en negativ indvirknings tyngde, herunder antallet af enkeltpersoner, som er eller kan blive berørt, i hvilket omfang miljøet er eller kan blive skadet eller på anden vis berørt, dens uigenkaldelighed og begrænsningerne af evnen til at genoprette de berørte personers eller miljøets situation til en situation, der svarer til den, der herskede før indvirkningen, inden for en rimelig frist.

2. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage delegerede retsakter i overensstemmelse med artikel 34 med henblik på at ændre bilaget til dette direktiv ved:

([47]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1606/2002 af 19. juli 2002 om anvendelse af internationale regnskabsstandarder (EFT L 243 af 11.9.2002, s. 1).

a) at tilføje henvisninger til artikler i internationale instrumenter, som alle medlemsstater har ratificeret, som er omfattet af en specifik rettighed, et specifikt forbud eller en specifik forpligtelse vedrørende beskyttelse af menneskerettighederne, de grundlæggende frihedsrettigheder og miljøet, og som er opført i bilaget til dette direktiv

b) hvor det er relevant, at ændre henvisningerne til internationale instrumenter, der er omhandlet i bilaget til dette direktiv, som følge af ændring, erstatning eller ophævelse af sådanne instrumenter

c) i overensstemmelse med udviklingen i de relevante internationale fora vedrørende de instrumenter, der er opført i del 1, afsnit 2, i bilaget til dette direktiv:

i) at erstatte henvisningerne til de opførte instrumenter med henvisninger til nye instrumenter, der dækker samme emne og er ratificeret af alle medlemsstater, eller

ii) at tilføje henvisninger til nye instrumenter, der dækker samme emne som de opførte instrumenter og er ratificeret af alle medlemsstater.

*Artikel 4*

**Harmoniseringsniveau**

1. Uden at det berører artikel 1, stk. 2 og 3, må medlemsstaterne ikke i deres nationale ret indføre bestemmelser på det område, der er omfattet af dette direktiv, om due diligence-forpligtelser på menneskerettigheds- og miljøområdet, der afviger fra dem, der er fastsat i artikel 8, stk. 1 og 2, artikel 10, stk. 1, og artikel 11, stk. 1.

2. Uanset stk. 1 er dette direktiv ikke til hinder for, at medlemsstaterne i deres nationale ret indfører strengere bestemmelser, der afviger fra dem, der er fastsat i andre bestemmelser end artikel 8, stk. 1 og 2, artikel 10, stk. 1, og artikel 11, stk. 1, eller bestemmelser, der er mere specifikke med hensyn til målet eller det omfattede område, med henblik på at opnå et andet niveau af beskyttelse af menneskerettigheder, beskæftigelsesmæssige og sociale rettigheder, miljøet eller klimaet.

*Artikel 5*

**Due diligence**

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder gennemfører risikobaseret due diligence på menneskerettigheds- og miljøområdet som fastsat i artikel 7-16 (»due diligence«) ved at foretage følgende handlinger:

a) integration af due diligence i deres politikker og risikohåndteringssystemer i overensstemmelse med artikel 7

b) identifikation og vurdering af faktiske eller potentielle negative indvirkninger i overensstemmelse med artikel 8 og om nødvendigt prioritering af faktiske og potentielle negative indvirkninger i overensstemmelse med artikel 9

c) forebyggelse og afbødning af potentielle negative indvirkninger og standsning af faktiske negative indvirkninger og minimering af deres omfang i overensstemmelse med artikel 10 og 11

d) tilvejebringelse af afhjælpende foranstaltninger til faktiske negative indvirkninger i overensstemmelse med artikel 12

e) gennemførelse af meningsfuldt samarbejde med interessenter i overensstemmelse med artikel 13

f) indførelse og opretholdelse af en underretningsmekanisme og en klageprocedure i overensstemmelse med artikel 14

g) overvågning af effektiviteten af deres due diligence-politik og -foranstaltninger i overensstemmelse med artikel 15

h) offentlig kommunikation om due diligence i overensstemmelse med artikel 16.

2. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder med henblik på due diligence har ret til at dele ressourcer og oplysninger inden for deres respektive koncerner og med andre juridiske enheder.

3. Medlemsstaterne sikrer, at en forretningspartner ikke er forpligtet til over for en virksomhed, som opfylder de forpligtelser, der følger af dette direktiv, at videregive oplysninger, der er en forretningshemmelighed som defineret i artikel 2, nr. 1), i direktiv (EU) 2016/943, uden at det berører videregivelsen af direkte og indirekte forretningspartneres identitet eller væsentlige oplysninger, der er nødvendige for at identificere faktiske eller potentielle negative indvirkninger, hvis det er nødvendigt og behørigt begrundet med henblik på virksomhedens opfyldelse overholdelse af due diligence-forpligtelser. Dette berører ikke forretningspartneres mulighed for at beskytte deres forretningshemmeligheder gennem de mekanismer, der er fastsat i direktiv (EU) 2016/943. Forretningspartnere er aldrig forpligtet til at videregive klassificerede informationer eller andre informationer, hvis videregivelse ville forårsage en risiko for en stats væsentlige sikkerhedsinteresser.

4. Medlemsstaterne kræver, at virksomhederne opbevarer dokumentation vedrørende de foranstaltninger, de har iværksat for at opfylde deres due diligence-forpligtelser, med henblik på at bevise opfyldelse, herunder understøttende dokumentation, i mindst fem år fra det tidspunkt, hvor en sådan dokumentation blev udarbejdet eller indhentet.

Hvis der ved udløbet af den opbevaringsperiode, der er fastsat i første afsnit, verserer en retslig eller administrativ procedure i henhold til dette direktiv, forlænges opbevaringsperioden indtil sagens afslutning.

*Artikel 6*

**Due diligence-støtte på koncernniveau**

1. Medlemsstaterne sikrer, at moderselskaber, der falder ind under dette direktivs anvendelsesområde, har mulighed for at opfylde forpligtelserne i artikel 7-16 og 22 på vegne af virksomheder, der er datterselskaber af disse moderselskaber, og som er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, hvis dette sikrer effektiv overholdelse. Dette berører ikke, at sådanne datterselskaber er underlagt tilsynsmyndighedens beføjelser i henhold til artikel 25, og deres civilretlige ansvar i overensstemmelse med artikel 29.

2. Et moderselskabs opfyldelse af de due diligence-forpligtelser, der er fastsat i artikel 7-16 i overensstemmelse med nærværende artikels stk. 1, er underlagt alle de følgende betingelser:

a) Datterselskabet og moderselskabet giver hinanden alle nødvendige oplysninger og samarbejder om at opfylde de forpligtelser, der følger af dette direktiv.

b) Datterselskabet overholder moderselskabets due diligence-politik, der er tilsvarende tilpasset, for at sikre, at de forpligtelser, der er fastsat i artikel 7, stk. 1, er opfyldt for så vidt angår datterselskabet.

c) Datterselskabet integrerer due diligence i alle sine politikker og risikohåndteringssystemer i overensstemmelse med artikel 7, beskriver klart, hvilke forpligtelser moderselskabet skal opfylde, og underretter, hvor det er nødvendigt, de relevante interessenter herom.

d) Hvor det er nødvendigt, fortsætter datterselskabet med at træffe passende foranstaltninger i overensstemmelse med artikel 10 og 11 og med at opfylde sine forpligtelser i henhold til artikel 12 og 13.

e) Hvor det er relevant, søger datterselskabet kontraktlige garantier fra en direkte forretningspartner i overensstemmelse med artikel 10, stk. 2, litra b), eller artikel 11, stk. 3, litra c), det søger kontraktlige garantier fra en indirekte forretningspartner i overensstemmelse med artikel 10, stk. 4, eller artikel 11, stk. 5, og det midlertidigt suspenderer eller afbryder forretningsforbindelsen i overensstemmelse med artikel 10, stk. 6, eller artikel 11, stk. 7.

3. Hvor moderselskabet opfylder forpligtelsen i artikel 22 på vegne af datterselskabet i overensstemmelse med nærværende artikels stk. 1, skal datterselskabet opfylde forpligtelserne i artikel 22 i overensstemmelse med moderselskabets omstillingsplan til modvirkning af klimaændringer, der er tilsvarende tilpasset dets forretningsmodel og -strategi.

*Artikel 7*

**Integration af due diligence i virksomhedspolitikker og risikohåndteringssystemer**

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne integrerer due diligence i alle deres relevante politikker og risikohåndteringssystemer, og at de har indført en due diligence-politik, der sikrer risikobaseret due diligence.

2. Den i stk. 1 omhandlede due diligence-politik udvikles efter forudgående høring af virksomhedens ansatte og deres repræsentanter og skal omfatte følgende:

a) en beskrivelse af virksomhedens tilgang til due diligence, herunder på lang sigt

b) en adfærdskodeks, der beskriver de regler og principper, som skal følges overalt i virksomheden og dens datterselskaber og af virksomhedens direkte eller indirekte forretningspartnere i overensstemmelse med artikel 10, stk. 2, litra b), artikel 10, stk. 4, artikel 11, stk. 3, litra c), eller artikel 11, stk. 5, og

c) en beskrivelse af de processer, der er indført for at integrere due diligence i virksomhedens relevante politikker og for at gennemføre due diligence, herunder de foranstaltninger, der er truffet for at kontrollere overholdelsen af den i litra b) omhandlede adfærdskodeks og udvide denne kodeks til at finde anvendelse på forretningspartnere.

3. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder ajourfører deres due diligence-politikker uden unødig forsinkelse, når der er sket en væsentlig ændring, og gennemgår og om nødvendigt ajourfører sådanne politikker mindst hver 24. måned.

Med henblik på de i første afsnit omhandlede formål tager virksomhederne hensyn til de negative indvirkninger, der allerede er identificeret i overensstemmelse med artikel 8, samt de passende foranstaltninger, der er truffet for at håndtere sådanne negative indvirkninger i overensstemmelse med artikel 10 og 11, og resultatet af de vurderinger, der er foretaget i overensstemmelse med artikel 15.

*Artikel 8*

**Identifikation og vurdering af faktiske og potentielle negative indvirkninger**

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne træffer passende foranstaltninger til at identificere og vurdere faktiske og potentielle negative indvirkninger som følge af deres egne aktiviteter eller deres datterselskabers og, hvis de er knyttet til deres aktivitetskæder, deres forretningsforbindelsers aktiviteter, i overensstemmelse med denne artikel.

2. Som led i den i stk. 1 fastsatte forpligtelse træffer virksomhederne under hensyntagen til relevante risikofaktorer passende foranstaltninger til:

a) at kortlægge deres egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og, hvis de er knyttet til deres aktivitetskæder, deres forretningspartneres aktiviteter med henblik på at identificere generelle områder, hvor negative indvirkninger med størst sandsynlighed vil forekomme og være mest alvorlige

b) på grundlag af resultaterne af kortlægningen som omhandlet i litra a) at foretage en tilbundsgående vurdering af deres egne aktiviteter, deres datterselskabers aktiviteter og, hvis de er knyttet til deres aktivitetskæder, deres forretningspartneres aktiviteter på de områder, hvor negative indvirkninger blev identificeret til med størst sandsynlighed at ville forekomme og være mest alvorlige.

3. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne med henblik på at identificere og vurdere de negative indvirkninger, der er omhandlet i stk. 1, hvor det er passende på grundlag af kvantitative og kvalitative oplysninger, har ret til at gøre brug af passende ressourcer, herunder uafhængige rapporter og oplysninger, der er indsamlet gennem den i artikel 14 fastsatte underretningsmekanisme og klageprocedure.

4. Hvis de oplysninger, der er nødvendige for den i stk. 2, litra b), fastsatte tilbundsgående vurdering, kan indhentes fra forretningspartnere på forskellige niveauer af aktivitetskæden, prioriterer virksomheden, hvis det er rimeligt, at anmode om sådanne oplysninger direkte fra forretningspartnere, hvor de negative indvirkninger med størst sandsynlighed vil forekomme.

*Artikel 9*

**Prioritering af identificerede faktiske og potentielle negative indvirkninger**

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne, hvis det ikke er muligt at forebygge, afbøde, standse eller minimere alle identificerede negative indvirkninger på samme tid og i fuldt omfang, prioriterer negative indvirkninger, der er identificeret i henhold til artikel 8, med henblik på at opfylde forpligtelserne i artikel 10 eller 11.

2. Den i stk. 1 omhandlede prioritering baseres på alvoren af og sandsynligheden for de negative indvirkninger.

3. Når de mest alvorlige og mest sandsynlige negative indvirkninger er håndteret i overensstemmelse med artikel 10 eller 11 inden for en rimelig frist, håndterer virksomheden mindre alvorlige og mindre sandsynlige negative indvirkninger.

*Artikel 10*

**Forebyggelse af potentielle negative indvirkninger**

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne træffer passende foranstaltninger til at forebygge eller, hvis forebyggelse ikke er mulig eller ikke umiddelbart er mulig, i tilstrækkelig grad at afbøde potentielle negative indvirkninger, der er blevet eller burde være blevet identificeret i henhold til artikel 8, i overensstemmelse med artikel 9 og med nærværende artikel.

Med henblik på fastlæggelsen af de passende foranstaltninger, der er omhandlet i første afsnit, tages der behørigt hensyn til:

a) om den potentielle negative indvirkning kan være forårsaget af virksomheden alene, om den kan være forårsaget af virksomheden sammen med dens datterselskab eller forretningspartner gennem handlinger eller undladelser, eller om den kan være forårsaget alene af virksomhedens forretningspartner i aktivitetskæden

b) om den potentielle negative indvirkning kan forekomme i et datterselskabs, en direkte forretningspartners eller en indirekte forretningspartners aktiviteter, og

c) virksomhedens evne til at påvirke den forretningspartner, der kan forårsage eller være med til at forårsage den potentielle negative indvirkning.

2. Virksomhederne er, hvis det er relevant, forpligtet til at træffe følgende passende foranstaltninger:

a) hvor det er nødvendigt på grund af arten eller kompleksiteten af de foranstaltninger, der kræves for forebyggelse, uden unødig forsinkelse udarbejde og gennemføre en forebyggende handlingsplan med rimelige og klart definerede frister for gennemførelsen af passende foranstaltninger og kvalitative og kvantitative indikatorer til måling af forbedringer; virksomhederne kan udvikle deres handlingsplaner i samarbejde med industri- eller multiinteressentinitiativer; den forebyggende handlingsplan tilpasses virksomhedernes aktiviteter og aktivitetskæder

b) søge kontraktlige garantier fra en direkte forretningspartner om, at denne vil sikre overholdelse af virksomhedens adfærdskodeks og om nødvendigt en forebyggende handlingsplan, herunder ved at etablere tilsvarende kontraktlige garantier fra dennes partnere, i det omfang deres aktiviteter er en del af virksomhedens aktivitetskæde; når sådanne kontraktlige garantier er opnået, finder stk. 5 anvendelse

c) foretage de nødvendige finansielle eller ikkefinansielle investeringer, justeringer eller opgraderinger af f.eks. anlæg, produktions- eller andre driftsprocesser og -infrastrukturer

d) foretage nødvendige ændringer eller forbedringer af virksomhedens egen forretningsplan, overordnede strategier og aktiviteter, herunder indkøbspraksis, udformnings- og distributionspraksis

e) yde målrettet og forholdsmæssig støtte til en SMV, som er virksomhedens forretningspartner, hvis det er nødvendigt i lyset af SMV'ens ressourcer, viden og begrænsninger, herunder ved at give eller muliggøre adgang til kapacitetsopbygning, uddannelse eller opgradering af forvaltningssystemer og, hvor overholdelse af adfærdskodeksen eller den forebyggende handlingsplan ville bringe SMV'ens levedygtighed i fare, ved at yde målrettet og forholdsmæssig finansiel støtte såsom direkte finansiering, lavtforrentede lån, garantier for fortsat tilvejebringelse af eller bistand til at sikre finansiering

f) i overensstemmelse med EU-retten, herunder konkurrenceretten, samarbejde med andre enheder, herunder, hvis det er relevant, for at øge virksomhedens evne til at forebygge eller afbøde den negative indvirkning, navnlig hvis ingen andre foranstaltninger er hensigtsmæssige eller effektive.

3. Virksomhederne kan, hvis det er relevant, træffe passende foranstaltninger ud over foranstaltningerne, der er opført i stk. 2, såsom samarbejde med en forretningspartner om virksomhedens forventninger med hensyn til at forebygge og afbøde de potentielle negative indvirkninger eller give eller muliggøre adgang til kapacitetsopbygning, vejledning, administrativ og finansiel støtte såsom lån eller finansiering, under hensyntagen til forretningspartnerens ressourcer, viden og begrænsninger.

4. For så vidt angår potentielle negative indvirkninger, som ikke kunne forebygges eller i tilstrækkelig grad afbødes af de passende foranstaltninger, der er opført i stk. 2, kan virksomheden søge kontraktlige garantier fra en indirekte forretningspartner med henblik på at opnå overholdelse af virksomhedens adfærdskodeks eller en forebyggende handlingsplan. Når sådanne kontraktlige garantier er opnået, finder stk. 5 anvendelse

5. De kontraktlige garantier, der er omhandlet i stk. 2, litra b), og stk. 4, ledsages af passende foranstaltninger til kontrol af overholdelsen. Med henblik på kontrol af overholdelsen kan virksomheden henvise til uafhængig tredjepartskontrol, herunder gennem industri- eller multiinteressentinitiativer.

Når der opnås kontraktlige garantier fra eller indgås en kontrakt med en SMV, skal de anvendte vilkår være fair, rimelige og ikke-diskriminerende. Virksomheden vurderer også, om de kontraktlige garantier fra en SMV bør ledsages af nogle af de passende foranstaltninger for SMV'er, der er omhandlet i stk. 2, litra e). Hvis der gennemføres foranstaltninger til at kontrollere overholdelsen i forbindelse med SMV'er, afholder virksomheden omkostningerne ved den uafhængige tredjepartskontrol. Hvis SMV'en anmoder om at betale i det mindste en del af omkostningerne ved den uafhængige tredjepartskontrol, eller hvis det er aftalt med virksomheden, kan SMV'en dele resultaterne af en sådan kontrol med andre virksomheder.

6. For så vidt angår potentielle negative indvirkninger som omhandlet i stk. 1, der ikke kunne forebygges eller i tilstrækkelig grad afbødes ved hjælp af foranstaltningerne, der er fastsat i stk. 2, 4 og 5, er virksomheden som en sidste udvej forpligtet til at afstå fra at indgå nye eller udvide eksisterende forbindelser med en forretningspartner i forbindelse med hvilken eller i hvis aktivitetskæde, indvirkningen er opstået, og den træffer, hvis den ret, der regulerer deres forbindelser, berettiger dem hertil, følgende foranstaltninger som en sidste udvej:

a) uden unødig forsinkelse vedtage og gennemføre en forbedret forebyggende handlingsplan for den specifikke negative indvirkning ved at udnytte eller øge virksomhedens indflydelse gennem midlertidig suspension af forretningsforbindelserne for så vidt angår de pågældende aktiviteter, forudsat at der er en rimelig forventning om, at disse bestræbelser vil lykkes; handlingsplanen skal indeholde en specifik og passende frist for vedtagelse og gennemførelse af alle foranstaltninger deri, inden for hvilken virksomheden også kan søge alternative forretningspartnere

b) hvis der ikke er en rimelig forventning om, at disse bestræbelser vil lykkes, eller hvis gennemførelsen af den forbedrede forebyggende handlingsplan ikke har kunne forebygge eller afbøde den negative indvirkning, afbryde forretningsforbindelsen for så vidt angår de pågældende aktiviteter, hvis den potentielle negative indvirkning er alvorlig.

Inden en forretningsforbindelse suspenderes midlertidigt eller afbrydes, vurderer virksomheden, om de negative indvirkninger ved at gøre dette med rimelighed kan forventes at være åbenbart alvorligere end den negative indvirkning, der ikke kunne forebygges eller i tilstrækkelig grad afbødes. Hvis dette er tilfældet, er virksomheden ikke forpligtet til at suspendere eller afbryde forretningsforbindelsen, og den skal være i stand til at aflægge rapport til den kompetente tilsynsmyndighed om de behørigt begrundede årsager til en sådan beslutning.

Medlemsstaterne sørger for, at der er mulighed for midlertidigt at suspendere forretningsforbindelsen eller afbryde den i kontrakter, der er omfattet af deres ret i overensstemmelse med første afsnit, undtagen kontrakter, som parterne ved lov er forpligtet til at indgå.

Hvis virksomheden beslutter midlertidigt at suspendere forretningsforbindelsen eller at afbryde den, skal den tage skridt til at forebygge, afbøde eller standse indvirkningerne af suspensionen eller afbrydelsen, give den pågældende forretningspartner et rimeligt varsel og løbende tage beslutningen op til fornyet overvejelse.

Hvis virksomheden beslutter ikke at suspendere forretningsforbindelsen midlertidigt eller afbryde den i henhold denne artikel, skal den overvåge den potentielle negative indvirkning og regelmæssigt tage sin beslutning, samt hvorvidt yderligere passende foranstaltninger er til rådighed, op til vurdering.

*Artikel 11*

**Standsning af faktiske negative indvirkninger**

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne træffer passende foranstaltninger til at standse faktiske negative indvirkninger, der er eller skulle have været identificeret i henhold til artikel 8, i overensstemmelse med artikel 9 og med nærværende artikel.

Med henblik på fastlæggelsen af de passende foranstaltninger, der er omhandlet i første afsnit, skal der tages behørigt hensyn til:

a) om den faktiske negative indvirkning er forårsaget af virksomheden alene, om den er forårsaget af virksomheden sammen med et datterselskab eller en forretningspartner gennem handlinger eller undladelser, eller om den alene er forårsaget af virksomhedens forretningspartner i aktivitetskæden

b) om den faktiske negative indvirkning forekom i et datterselskabs, en direkte forretningspartners eller en indirekte forretningspartners aktiviteter, og

c) virksomhedens evne til at påvirke den forretningspartner, der forårsagede eller var med til at forårsage den faktiske negative indvirkning.

2. Hvis den negative indvirkning ikke umiddelbart kan standses, sikrer medlemsstaterne, at virksomhederne minimerer omfanget af denne indvirkning.

3. Virksomhederne er, hvis det er relevant, forpligtet til at træffe følgende passende foranstaltninger:

a) neutralisere den negative indvirkning eller minimere dens omfang; sådanne foranstaltninger skal stå i et rimeligt forhold til alvoren af den negative indvirkning og til virksomhedens involvering i den negative indvirkning

b) uden unødig forsinkelse udarbejde og gennemføre en korrigerende handlingsplan med rimelige og klare frister for gennemførelsen af passende foranstaltninger og kvalitative og kvantitative indikatorer til måling af forbedringer, hvis det er nødvendigt, fordi den negative indvirkning ikke umiddelbart kan standses; virksomhederne kan udvikle deres handlingsplaner i samarbejde med industri- eller multiinteressentinitiativer; den korrigerende handlingsplan tilpasses virksomhedernes aktiviteter og aktivitetskæder

c) søge kontraktlige garantier fra en direkte forretningspartner om, at denne vil sikre overholdelse af virksomhedens adfærdskodeks og om nødvendigt en korrigerende handlingsplan, herunder ved at etablere tilsvarende kontraktlige garantier fra dennes partnere, i det omfang deres aktiviteter er en del af virksomhedens aktivitetskæde; når sådanne kontraktlige garantier er opnået, finder stk. 6 anvendelse

d) foretage de nødvendige finansielle eller ikkefinansielle investeringer, justeringer eller opgraderinger af f.eks. anlæg, produktions- eller andre driftsprocesser og -infrastrukturer

e) foretage nødvendige ændringer eller forbedringer af virksomhedens egen forretningsplan, overordnede strategier og aktiviteter, herunder indkøbspraksis, udformnings- og distributionspraksis

f) yde målrettet og forholdsmæssig støtte til en SMV, som er virksomhedens forretningspartner, hvis det er nødvendigt i lyset af SMV'ens ressourcer, viden og begrænsninger, herunder ved at give eller muliggøre adgang til kapacitetsopbygning, uddannelse eller opgradering af forvaltningssystemer, og, når overholdelse af adfærdskodeksen eller den korrigerende handlingsplan ville bringe SMV'ens levedygtighed i fare, ved at yde målrettet og forholdsmæssig finansiel støtte såsom direkte finansiering, lavtforrentede lån, garantier for fortsat tilvejebringelse af eller bistand til at sikre finansiering

g) i overensstemmelse med EU-retten, herunder konkurrenceretten, samarbejde med andre enheder, herunder, hvis det er relevant, for at øge virksomhedens evne til at standse den negative indvirkning eller minimere omfanget af sådan indvirkning, navnlig hvis ingen andre foranstaltninger er hensigtsmæssige eller effektive

h) tilvejebringe afhjælpende foranstaltninger i overensstemmelse med artikel 12.

4. Virksomhederne kan, hvis det er relevant, træffe passende foranstaltninger ud over foranstaltningerne, der er opført i stk. 3, såsom samarbejde med en forretningspartner om virksomhedens forventninger med hensyn til at standse aktuelle negative indvirkninger eller minimere omfanget af sådanne indvirkninger eller give eller muliggøre adgang til kapacitetsopbygning, vejledning, administrativ og finansiel støtte såsom lån eller finansiering, under hensyntagen til forretningspartnerens ressourcer, viden og begrænsninger.

5. For så vidt angår faktiske negative indvirkninger, som ikke kan standses, eller hvis omfang ikke i tilstrækkelig grad kan minimeres af de passende foranstaltninger, der er opført i stk. 3, kan virksomheden søge kontraktlige garantier fra en indirekte forretningspartner med henblik på at opnå overholdelse af virksomhedens adfærdskodeks eller en korrigerende handlingsplan. Når sådanne kontraktlige garantier er opnået, finder stk. 6 anvendelse.

6. De kontraktlige garantier, der er omhandlet i stk. 3, litra c), og stk. 5, ledsages af passende foranstaltninger til kontrol af overholdelsen. Med henblik på kontrol af overholdelsen kan virksomheden henvise til uafhængig tredjepartskontrol, herunder gennem industri- eller multiinteressentinitiativer.

Når der opnås kontraktlige garantier fra eller indgås en kontrakt med en SMV, skal de anvendte vilkår være fair, rimelige og ikke-diskriminerende. Virksomheden vurderer også, om de kontraktlige garantier fra en SMV bør ledsages af nogle af de passende foranstaltninger for SMV'er, der er omhandlet i stk. 3, litra f). Hvis der træffes foranstaltninger til at kontrollere overholdelsen i forbindelse med SMV'er, afholder virksomheden omkostningerne ved den uafhængige tredjepartskontrol. Hvis SMV'en anmoder om at betale i det mindste en del af omkostningerne ved den uafhængige tredjepartskontrol, eller hvis det er aftalt med virksomheden, kan SMV'en dele resultaterne af en sådan kontrol med andre virksomheder.

7. For så vidt angår faktiske negative indvirkninger som omhandlet i stk. 1, som ikke kunne standses, eller hvis omfang ikke kunne minimeres ved hjælp af foranstaltningerne, der er fastsat i stk. 3, 5 og 6, er virksomheden som en sidste udvej forpligtet til at afstå fra at indgå nye eller udvide eksisterende forbindelser med en forretningspartner i forbindelse med eller i den aktivitetskæde, hvor indvirkningen er opstået, og hvis den ret, der regulerer deres forbindelser, berettiger dem hertil, træffer den som en sidste udvej følgende foranstaltninger:

a) uden unødig forsinkelse vedtage og gennemføre en forbedret korrigerende handlingsplan for den specifikke negative indvirkning, herunder ved at udnytte eller øge virksomhedens indflydelse gennem midlertidig suspension af forretningsforbindelserne for så vidt angår de pågældende aktiviteter, forudsat der er en rimelig forventning om, at disse bestræbelser vil lykkes; handlingsplanen skal indeholde en specifik og passende frist for vedtagelse og gennemførelse af alle foranstaltninger deri, inden for hvilken virksomheden også kan søge alternative forretningspartnere

b) hvis der ikke er en rimelig forventning om, at de bestræbelser, der er omhandlet i litra a), vil lykkes, eller hvis gennemførelsen af den forbedrede korrigerende handlingsplan ikke kan standse den negative indvirkning eller minimere omfanget heraf, afbryde forretningsforbindelsen for så vidt angår de pågældende aktiviteter, hvis den faktiske negative indvirkning er alvorlig.

Inden en forretningsforbindelse suspenderes midlertidigt eller afbrydes, vurderer virksomheden, om de negative indvirkninger ved at gøre dette med rimelighed kan forventes at være åbenbart alvorligere end den negative indvirkning, der ikke kunne standses, eller hvis omfang ikke i tilstrækkelig grad kunne minimeres. Hvis dette er tilfældet, er virksomheden ikke forpligtet til at suspendere eller afbryde forretningsforbindelsen, og den skal være i stand til at aflægge rapport til den kompetente tilsynsmyndighed om de behørigt begrundede årsager til en sådan beslutning.

Medlemsstaterne sørger for, at der er mulighed for midlertidigt at suspendere forretningsforbindelsen eller afbryde den i kontrakter, der er omfattet af deres ret i overensstemmelse med første afsnit, undtagen kontrakter, som parterne ved lov er forpligtet til at indgå.

Hvis virksomheden beslutter midlertidigt at suspendere forretningsforbindelsen eller at afbryde den, skal virksomheden tage skridt til at forebygge, afbøde eller standse indvirkningerne af suspensionen eller afbrydelsen, give forretningspartneren et rimeligt varsel og løbende tage beslutningen op til fornyet overvejelse.

Hvis virksomheden beslutter ikke at suspendere forretningsforbindelsen midlertidigt eller afbryde den i henhold denne artikel, skal virksomheden overvåge den aktuelle negative indvirkning og regelmæssigt tage sin beslutning, samt hvorvidt yderligere passende foranstaltninger er til rådighed, op til vurdering.

*Artikel 12*

**Afhjælpende foranstaltninger i forbindelse med faktiske negative indvirkninger**

1. Medlemsstaterne sikrer, at en virksomhed tilvejebringer afhjælpende foranstaltninger, hvis den har forårsaget eller været med til at forårsage en faktisk negativ indvirkning.

2. Hvis den faktiske negative indvirkning kun er forårsaget af virksomhedens forretningspartner, kan virksomheden tilvejebringe frivillige afhjælpende foranstaltninger. Virksomheden kan også udnytte sin evne til at påvirke den forretningspartner, der forårsager den negative indvirkning, til at iværksætte afhjælpende foranstaltninger.

*Artikel 13*

**Meningsfuldt samarbejde med interessenter**

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne træffer passende foranstaltninger til at gennemføre et effektiv samarbejde med interessenter i overensstemmelse med denne artikel.

2. Uden at det berører direktiv (EU) 2016/943, skal virksomhederne i forbindelse med høring af interessenter, hvor det er relevant, give dem relevante og omfattende oplysninger med henblik på at gennemføre effektive og gennemsigtige høringer. Uden at det berører direktiv (EU) 2016/943, kan hørte interessenter indgive en begrundet anmodning om relevante yderligere oplysninger, som skal stilles til rådighed af virksomheden inden for en rimelig frist og i et passende og forståeligt format. Hvis virksomheden afviser en anmodning om yderligere oplysninger, har de hørte interessenter ret til en skriftlig begrundelse for dette afslag.

3. Høring af interessenter finder sted på følgende trin i due diligence-processen:

a) ved indsamlingen af de nødvendige oplysninger om faktiske eller potentielle negative indvirkninger med henblik på at identificere, vurdere og prioritere negative indvirkninger i henhold til artikel 8 og 9

b) ved udarbejdelsen af forebyggende og korrigerende handlingsplaner i henhold til artikel 10, stk. 2, og artikel 11, stk. 3, og ved udarbejdelsen af forbedrede forebyggende og korrigerende handlingsplaner i henhold til artikel 10, stk. 6, og artikel 11, stk. 7

c) ved beslutningen om at afbryde eller suspendere en forretningsforbindelse i henhold til artikel 10, stk. 6, og artikel 11, stk. 7

d) ved vedtagelsen af passende foranstaltninger til afhjælpning af negative indvirkninger i henhold til artikel 12

e) i det omfang det er relevant, ved udarbejdelsen af kvalitative og kvantitative indikatorer for den i henhold til artikel 15 krævede overvågning.

4. Hvis det ikke med rimelighed er muligt at gennemføre et effektivt samarbejde med interessenter i det omfang, det er nødvendigt for at opfylde kravene i dette direktiv, hører virksomhederne desuden eksperter, som kan give troværdig indsigt i faktiske eller potentielle negative indvirkninger.

5. I forbindelse med høring af interessenter identificerer og tackler virksomhederne hindringer for samarbejde og sikrer, at deltagerne ikke er udsat for repressalier eller gengældelse, herunder ved at opretholde fortrolighed eller anonymitet.

6. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne er berettiget til at opfylde de forpligtelser, der er fastsat i denne artikel, gennem industri- eller multiinteressentinitiativer, alt efter hvad der er relevant, forudsat at høringsprocedurerne opfylder kravene i denne artikel. Anvendelsen af industri- og multiinteressentinitiativer er ikke tilstrækkelig til at opfylde forpligtelsen til at høre virksomhedens egne ansatte og deres repræsentanter.

7. Samarbejdet med ansatte og deres repræsentanter berører ikke den relevante EU-ret og den nationale ret på området for beskæftigelse og sociale rettigheder samt gældende kollektive overenskomster.

*Artikel 14*

**Underretningsmekanisme og klageprocedure**

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne giver de personer og enheder, der er opført i stk. 2, mulighed for at indgive klager til dem, hvis disse personer eller enheder har en legitim mistanke for så vidt angår faktiske eller potentielle negative indvirkninger med hensyn til virksomhedernes egne aktiviteter, deres datterselskabers eller deres forretningspartneres aktiviteter i virksomhedernes aktivitetskæder.

2. Medlemsstaterne sikrer, at klager kan indgives af:

a) fysiske eller juridiske personer, der er berørt af eller har rimelig grund til at antage, at de kan blive berørt af en negativ indvirkning, og sådanne personers legitime repræsentanter på deres vegne såsom civilsamfundsorganisationer og menneskerettighedsforkæmpere

b) fagforeninger og andre arbejdstagerrepræsentanter, der repræsenterer fysiske personer, som arbejder i den pågældende aktivitetskæde, og

c) civilsamfundsorganisationer, der er aktive og har erfaring inden for de berørte områder, hvor en negativ indvirkning på miljøet er genstand for klagen.

3. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne indfører en fair, offentligt tilgængelig, forudsigelig og gennemsigtig procedure for behandling af de klager, der er omhandlet i stk. 1, herunder en procedure for tilfælde, hvor en virksomhed anser en klage for at være ubegrundet, og oplyser de relevante arbejdstagerrepræsentanter og fagforeninger om denne procedure. Virksomhederne træffer foranstaltninger, som de med rimelighed kan forventes at have adgang til, for at forhindre enhver form for repressalier ved at sikre fortroligheden af identiteten af den person eller organisation, som har indgivet klagen, i overensstemmelse med national ret. Når oplysninger skal udveksles, skal det ske på en måde, der ikke bringer klagerens sikkerhed i fare, bl.a. ved ikke at afsløre denne klagers identitet.

Hvis klagen er velbegrundet, sikrer medlemsstaterne, at den negative indvirkning, der er genstand for klagen, anses for at være identificeret som omhandlet i artikel 8, og at virksomheden træffer passende foranstaltninger i overensstemmelse med artikel 10, 11 og 12.

4. Medlemsstaterne sikrer, at klagere har ret til at:

a) anmode om passende opfølgning på klagen fra den virksomhed, som de har indgivet en klage til i medfør af stk. 1

b) mødes med virksomhedens repræsentanter på et passende niveau for at drøfte faktiske eller potentielle alvorlige negative indvirkninger, der er genstand for klagen, og potentielle afhjælpende foranstaltninger i overensstemmelse med artikel 12

c) modtage en begrundelse fra virksomheden for, at en klage er anset for begrundet eller ubegrundet, og, hvis den er anset for begrundet, modtage oplysninger om de skridt, der er taget eller skal tages, og de foranstaltninger, der er truffet eller skal træffes.

5. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne indfører en tilgængelig mekanisme til underretninger foretaget af personer og enheder, hvis de har oplysninger eller mistanke om faktiske eller potentielle negative indvirkninger med hensyn til deres egne aktiviteter, deres datterselskabers og deres forretningspartneres aktiviteter i virksomhedernes aktivitetskæder.

Mekanismen sikrer, at underretninger kan foretages enten anonymt eller fortroligt i overensstemmelse med national ret. Virksomhederne træffer foranstaltninger, som de med rimelighed kan forventes at have adgang til, for at forhindre enhver form for repressalier ved at sikre, at identiteten af personer eller enheder, som har indgivet underretninger, forbliver fortrolige, i overensstemmelse med national ret. Virksomheden kan, hvis det er relevant, oplyse personer eller enheder, der foretager underretninger, om de skridt, der er taget eller skal tages, og de foranstaltninger, der er truffet eller skal træffes.

6. Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne har mulighed for at opfylde de forpligtelser, der er fastsat i stk. 1, stk. 3, første afsnit, og stk. 5, ved at deltage i fælles klageprocedurer og underretningsmekanismer, herunder dem, der er indført i fællesskab af virksomheder, gennem industrisammenslutninger, multiinteressentinitiativer eller globale rammeaftaler, forudsat at sådanne samarbejdsprocedurer og -mekanismer overholder kravene i denne artikel.

7. Foretagelse af en underretning eller indgivelse af en klage i henhold til denne artikel er ikke en forudsætning for og forhindrer ikke personer, der foretager eller indgiver dem, i at få adgang til procedurerne i henhold til artikel 26 og 29 eller til andre udenretslige mekanismer.

*Artikel 15*

**Overvågning**

Medlemsstaterne sikrer, at virksomhederne gennemfører regelmæssige vurderinger af deres egne aktiviteter og foranstaltninger, deres datterselskabers og, hvis de er knyttet til virksomhedens aktivitetskæde, deres forretningspartneres aktiviteter og foranstaltninger, for at vurdere gennemførelsen og overvåge tilstrækkeligheden og effektiviteten af identifikation, forebyggelse, afbødning og standsning af negative indvirkninger og minimering af omfanget heraf. Sådanne vurderinger baseres, hvis det er relevant, på kvalitative og kvantitative indikatorer og foretages uden unødig forsinkelse, når der er sket en væsentlig ændring, dog mindst hver 12. måned, og når der er rimelig grund til at antage, at der kan opstå nye risici for, at sådanne negative indvirkninger kan forekomme. Hvis det er relevant, ajourføres due diligence-politikken, de identificerede negative indvirkninger og de deraf følgende passende foranstaltninger i overensstemmelse med resultatet af sådanne vurderinger og under behørig hensyntagen til relevante oplysninger fra interessenter.

*Artikel 16*

**Kommunikation**

1. Uden at det berører undtagelsen i denne artikels stk. 2, sikrer medlemsstaterne, at virksomheder aflægger rapport om de spørgsmål, der er omfattet af dette direktiv, ved på deres websted at offentliggøre en årlig redegørelse. Denne årlige redegørelse offentliggøres:

a) på mindst et af Unionens officielle sprog, der anvendes i den medlemsstat, hvor den tilsynsmyndighed, der er udpeget i henhold til artikel 24, er beliggende, og, hvis det ikke er det samme, på et sprog, der er almindelig anvendt i den internationale forretningsverden

b) inden for en rimelig frist, dog senest 12 måneder efter balancetidspunktet for det regnskabsår, for hvilket opgørelsen er udarbejdet, eller for så vidt angår virksomheder, der frivilligt rapporterer i overensstemmelse med direktiv 2013/34/EU, senest på datoen for offentliggørelsen af årsregnskabet.

Hvis der er tale om en virksomhed, der er oprettet i overensstemmelse med et tredjelands ret, skal redegørelsen også indeholde de i artikel 23, stk. 2, krævede oplysninger om virksomhedens bemyndigede repræsentant.

2. Denne artikels stk. 1 finder ikke anvendelse på virksomheder, der er omfattet af krav om bæredygtighedsrapportering i overensstemmelse med artikel 19a, 29a eller 40a i direktiv 2013/34/EU, herunder dem, der er undtaget i overensstemmelse med nævnte direktivs artikel 19a, stk. 9, eller artikel 29a, stk. 8.

3. Senest den 31. marts 2027 vedtager Kommissionen delegerede retsakter i henhold til artikel 34 for at supplere dette direktiv ved at fastsætte indholdet af og kriterierne for rapporteringen i henhold til stk. 1 med angivelse af navnlig tilstrækkeligt detaljerede oplysninger om beskrivelsen af due diligence, identificerede faktiske og potentielle negative indvirkninger og passende foranstaltninger, der er truffet i forbindelse med disse indvirkninger. Når Kommissionen udarbejder disse delegerede retsakter, tager den behørigt hensyn til og tilpasser dem, hvor det er relevant, til de standarder for bæredygtighedsrapportering, der er vedtaget i henhold til artikel 29b og 40b i direktiv 2013/34/EU.

Når Kommissionen vedtager de i første afsnit omhandlede delegerede retsakter, sikrer den, at der ikke er nogen overlapning af rapporteringskravene for de virksomheder, der er omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra a), nr. iii), og som er underlagt rapporteringskrav i henhold til artikel 4 i forordning (EU) 2019/2088, samtidig med at de minimumsforpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, bibeholdes fuldt ud.

*Artikel 17*

**Adgang til oplysninger på det fælles europæiske adgangspunkt**

1. Fra den 1. januar 2029 sikrer medlemsstaterne, at virksomheder, når de offentliggør den årlige redegørelse, der er omhandlet i dette direktivs artikel 16, stk. 1, samtidig indsender den pågældende redegørelse til det indsamlingsorgan, der er omhandlet i nærværende artikels stk. 3, med det formål at gøre den tilgængelig på det fælles europæiske adgangspunkt (ESAP) som oprettet ved forordning (EU) 2023/2859.

Medlemsstaterne sikrer, at oplysningerne i den årlige opgørelse, der er omhandlet i første afsnit, opfylder følgende krav:

a) oplysningerne indsendes i et dataekstraherbart format som defineret i artikel 2, nr. 3), i forordning (EU) 2023/2859 eller, hvis det er påkrævet i henhold til EU-retten eller national ret, i et maskinlæsbart format som defineret i nævnte forordnings artikel 2, nr. 4)

b) oplysningerne ledsages af følgende metadata:

i) alle navnene på den virksomhed, som oplysningerne vedrører

ii) virksomhedens identifikator for juridiske enheder som præciseret i artikel 7, stk. 4, litra b), i forordning (EU) 2023/2859

iii) virksomhedens størrelse efter kategori som præciseret i artikel 7, stk. 4, litra d), i forordning (EU) 2023/2859

iv) erhvervssektoren eller -sektorerne for virksomhedens økonomiske aktiviteter som præciseret i henhold til artikel 7, stk. 4, litra e), i forordning (EU) 2023/2859

v) arten af oplysninger som præciseret i henhold til artikel 7, stk. 4, litra c), i forordning (EU) 2023/2859

vi) angivelse af, om oplysningerne indeholder personoplysninger.

2. Med henblik på stk. 1, litra b), nr. ii), sikrer medlemsstaterne, at virksomhederne erhverver en identifikator for juridiske enheder.

3. Senest den 31. december 2028 udpeger medlemsstaterne med henblik på at gøre de oplysninger, der er omhandlet i denne artikels stk. 1, tilgængelige på ESAP, mindst ét indsamlingsorgan som defineret i artikel 2, nr. 2), i forordning (EU) 2023/2859 og underretter Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed herom.

4. Med henblik på at sikre en effektiv indsamling og forvaltning af oplysninger, der indsendes i overensstemmelse med stk. 1, tillægges Kommissionen beføjelse til at vedtage gennemførelsesforanstaltninger, som skal præcisere:

a) eventuelle andre metadata, som skal ledsage oplysningerne

b) struktureringen af data, som indgår i oplysningerne, og

c) de oplysninger, for hvilke det maskinlæsbare format er påkrævet, og, i sådanne tilfælde, hvilket maskinlæsbart format der skal anvendes.

*Artikel 18*

**Standardkontraktbestemmelser**

Med henblik på at støtte virksomheder for at lette deres overholdelse af artikel 10, stk. 2, litra b), og artikel 11, stk. 3, litra c), vedtager Kommissionen i samråd med medlemsstaterne og interessenter vejledning om frivillige standardkontraktbestemmelser senest den 26. januar 2027.

*Artikel 19*

**Retningslinjer**

1. For at yde støtte til virksomheder eller til medlemsstaternes myndigheder med hensyn til, hvordan virksomheder skal opfylde deres due diligence-forpligtelser i praksis, og for at yde støtte til interessenter udsteder Kommissionen i samråd med medlemsstaterne og interessenter, Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, Det Europæiske Miljøagentur, Den Europæiske Arbejdsmarkedsmyndighed og, hvis det er relevant, internationale organisationer og andre organer, der har ekspertise inden for due diligence, retningslinjer, herunder generelle retningslinjer og sektorspecifikke retningslinjer eller retningslinjer for specifikke negative indvirkninger.

2. De retningslinjer, der skal udstedes i henhold til stk. 1, skal omfatte:

a) vejledning i og bedste praksis for, hvordan due diligence gennemføres i overensstemmelse med forpligtelserne i artikel 5-16, navnlig identifikationsprocessen i henhold til artikel 8, prioriteringen af indvirkninger i henhold til artikel 9, passende foranstaltninger til tilpasning af indkøbspraksis i henhold til artikel 10, stk. 2, og artikel 11, stk. 3, ansvarlig tilbagetrækning i henhold til artikel 10, stk. 6, og artikel 11, stk. 7, passende afhjælpende foranstaltninger i henhold til artikel 12 og for identifikation og samarbejde med interessenter i henhold til artikel 13, herunder gennem den underretningsmekanisme og klageprocedure, der oprettes ved artikel 14

b) praktisk vejledning om omstillingsplanen som omhandlet i artikel 22

c) sektorspecifik vejledning

d) vejledning om vurdering af risikofaktorer på virksomhedsniveau og vedrørende forretningsaktiviteter, geografiske og kontekstbestemte risikofaktorer, risikofaktorer vedrørende produkter og tjenesteydelser samt sektorspecifikke risikofaktorer, herunder dem, der er forbundet med konfliktramte områder og højrisikoområder

e) henvisninger til data- og oplysningskilder, der er tilgængelige med henblik på overholdelse af forpligtelserne i dette direktiv, og til digitale værktøjer og teknologier, der kan lette og understøtte overholdelsen

f) oplysninger om, hvordan ressourcer og oplysninger deles mellem virksomheder og andre juridiske enheder med henblik på overholdelse af de nationale retsregler, der vedtages i henhold til dette direktiv, på en måde, der er i overensstemmelse med beskyttelse af forretningshemmeligheder i henhold til artikel 5, stk. 3, og beskyttelse mod eventuelle repressalier og eventuel gengældelse, som fastsat artikel 13, stk. 5

g) oplysninger til interessenter og deres repræsentanter om, hvordan de kan engagere sig i hele due diligence-processen.

3. De i stk. 2, litra a), d) og e), omhandlede retningslinjer gøres tilgængelige senest den 26. januar 2027. De i stk. 2, litra b), f) og g), omhandlede retningslinjer gøres tilgængelige senest den 26. juli 2027.

4. De i denne artikel omhandlede retningslinjer gøres tilgængelige på alle Unionens officielle sprog. Kommissionen tager regelmæssigt retningslinjerne op til revision og tilpasser dem, hvor det er relevant.

*Artikel 20*

**Ledsageforanstaltninger**

1. Med henblik på at give oplysninger og støtte til virksomheder og deres forretningspartnere og til interessenter opretter og driver medlemsstaterne hver for sig eller i fællesskab dedikerede websteder, platforme eller portaler. I den forbindelse skal der tages særligt hensyn til de SMV'er, der findes i virksomhedernes aktivitetskæder. Disse websteder, platforme eller portaler skal navnlig give adgang til:

a) indholdet af og kriterierne for rapportering som fastsat af Kommissionen i de delegerede retsakter vedtaget i henhold til artikel 16, stk. 3

b) Kommissionens vejledning om frivillige standardkontraktbestemmelser som fastsat i artikel 18, og de retningslinjer den udsteder i henhold til artikel 19

c) den fælles helpdesk, der er fastsat i artikel 21, og

d) oplysninger til interessenter og deres repræsentanter om, hvordan de kan engagere sig i hele due diligence-processen.

2. Uden at det berører statsstøtteregler, kan medlemsstaterne yde finansiel støtte til SMV'er. Medlemsstaterne kan også yde støtte til interessenter med henblik på at lette udøvelsen af rettigheder, der er fastsat i dette direktiv.

3. Kommissionen kan supplere medlemsstaternes støtteforanstaltninger på grundlag af eksisterende EU-foranstaltninger til støtte for due diligence i Unionen og i tredjelande og kan udarbejde nye foranstaltninger, herunder fremme af industri- eller multiinteressentinitiativer for at hjælpe virksomheder med at opfylde deres forpligtelser.

4. Uden at det berører artikel 25, 26 og 29, kan virksomheder deltage i industri- og multiinteressentinitiativer til at støtte gennemførelsen af de forpligtelser, der er omhandlet i artikel 7-16, i det omfang sådanne initiativer er egnede til at støtte opfyldelsen af de pågældende forpligtelser. Virksomhederne kan navnlig efter at have vurderet, om de er egnede, gøre brug af eller tilslutte sig relevante risikoanalyser, der foretages af industri- eller multiinteressentinitiativer eller af medlemmer af disse initiativer, og de kan træffe eller tilslutte sig effektive passende foranstaltninger gennem sådanne initiativer. I den forbindelse overvåger virksomhederne effektiviteten af sådanne foranstaltninger og træffer fortsat passende foranstaltninger, hvis det er nødvendigt for at sikre opfyldelsen af deres forpligtelser.

Kommissionen og medlemsstaterne kan fremme formidlingen af oplysninger om sådanne initiativer og deres resultater. Kommissionen udsteder i samarbejde med medlemsstaterne vejledning, der fastsætter egnethedskriterier og en metode til, hvordan virksomheder kan vurdere egnetheden af industri- og multiinteressentinitiativer.

5. Uden at det berører artikel 25, 26 og 29, kan virksomheder anvende uafhængig tredjepartskontrol på og fra virksomheder i deres aktivitetskæder for at støtte gennemførelsen af due diligence-forpligtelser, i det omfang en sådan kontrol er egnet til at støtte opfyldelsen af de relevante forpligtelser. Uafhængig tredjepartskontrol kan udføres af andre virksomheder eller af et industri- eller multiinteressentinitiativ. Uafhængige tredjepartskontrollører skal handle objektivt og fuldstændig uafhængigt af virksomheden, være fri af interessekonflikter, forblive fri af udefrakommende indflydelse, det være sig direkte eller indirekte, og afholde sig fra enhver handling, der er uforenelig med deres uafhængighed. Afhængigt af arten af den negative indvirkning bør de have erfaring og kompetence inden for miljø- eller menneskerettighedsspørgsmål og være ansvarlige for kvaliteten og pålideligheden af den kontrol, de foretager.

Kommissionen udsteder i samarbejde med medlemsstaterne vejledning, der fastsætter egnethedskriterier og en metode til, hvordan virksomheder kan vurdere tredjepartskontrollørers egnethed, og vejledning om overvågning af tredjepartskontrollens nøjagtighed, effektivitet og integritet.

*Artikel 21*

**Fælles helpdesk**

1. Kommissionen opretter en fælles helpdesk, hvorigennem virksomhederne kan søge oplysninger, vejledning og støtte med hensyn til opfyldelsen af deres forpligtelser i henhold til dette direktiv.

2. De relevante nationale myndigheder i hver medlemsstat samarbejder med den fælles helpdesk for at bistå med at tilpasse oplysningerne og vejledningen til den nationale kontekst og formidlingen af disse oplysninger og denne vejledning.

*Artikel 22*

**Bekæmpelse af klimaændringer**

1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder omhandlet i artikel 2, stk. 1, litra a), b) og c), og artikel 2, stk. 2, litra a), b) og c), vedtager og gennemfører en omstillingsplan til modvirkning af klimaændringer, som sigter mod at sikre, at virksomheden gør sit bedste for, at dens forretningsmodel og -strategi er forenelige med omstillingen til en bæredygtig økonomi og med begrænsningen af den globale opvarmning til 1,5 °C i overensstemmelse med Parisaftalen og målet om at opnå klimaneutralitet som fastsat i forordning (EU) 2021/1119, herunder de mellemliggende mål og målene for 2050 om klimaneutralitet heri, og hvor det er relevant, virksomhedens eksponering for kul-, olie- og gasrelaterede aktiviteter.

Udformningen af den omstillingsplan for modvirkning af klimaændringer, der er omhandlet i første afsnit, skal indeholde:

a) tidsfæstede mål vedrørende klimaændringer for 2030 og for hvert femte år frem til 2050 baseret på definitiv videnskabelig dokumentation, og, hvor det er relevant, absolutte emissionsreduktionsmål for drivhusgasser for scope 1-, 2- og 3-drivhusgasemissioner for hver væsentlig kategori

b) en beskrivelse af identificerede løftestænger for dekarbonisering og planlagte nøgleforanstaltninger til at nå de mål, der er omhandlet i litra a), herunder, hvor det er relevant, ændringer i virksomhedens produkt- og tjenesteydelsesportefølje og vedtagelsen af nye teknologier

c) en redegørelse for og kvantificering af de investeringer og den finansiering, der understøtter gennemførelsen af omstillingsplanen til modvirkning af klimaændringer, og

d) en beskrivelse af administrations-, ledelses- og tilsynsorganernes rolle med hensyn til omstillingsplanen til modvirkning af klimaændringer.

2. Virksomheder, der indberetter en omstillingsplan til modvirkning af klimaændringer i overensstemmelse med artikel 19a, 29a eller 40a, alt efter hvad der er relevant, i direktiv 2013/34/EU, anses for at have opfyldt den i nærværende artikels stk. 1 omhandlede forpligtelse til at vedtage en omstillingsplan til modvirkning af klimaændringer.

Virksomheder, der er omfattet af deres modervirksomheds omstillingsplan til modvirkning af klimaændringer, som er indberettet i overensstemmelse med artikel 29a eller 40a, alt efter hvad der er relevant, i direktiv 2013/34/EU, anses for at have opfyldt den i nærværende artikels stk. 1 omhandlede forpligtelse til at vedtage en omstillingsplan til modvirkning af klimaændringer.

3. Medlemsstaterne sikrer, at den omstillingsplan til modvirkning af klimaændringer, der er omhandlet i stk. 1, ajourføres hver 12. måned og indeholder en beskrivelse af de fremskridt, som virksomheden har gjort med hensyn til at nå de mål, der er omhandlet i stk. 1, andet afsnit, litra a).

*Artikel 23*

**Bemyndiget repræsentant**

1. Medlemsstaterne kræver, at en virksomhed omhandlet i artikel 2, stk. 2, der er aktiv i en medlemsstat, udpeger en fysisk eller juridisk person som sin bemyndigede repræsentant, der er etableret eller har bopæl i en af de medlemsstater, hvor den er aktiv. Udpegelsen er gyldig, når den bekræftes af den bemyndigede repræsentant som værende accepteret.

2. Medlemsstaterne kræver, at den bemyndigede repræsentant eller virksomheden meddeler den bemyndigede repræsentants navn, adresse, e-mailadresse og telefonnummer til en tilsynsmyndighed i den medlemsstat, hvor den bemyndigede repræsentant har bopæl eller er etableret, og, hvis denne er en anden, den kompetente tilsynsmyndighed som præciseret i artikel 24, stk. 3. Medlemsstaterne sikrer, at den bemyndigede repræsentant er forpligtet til på anmodning at forelægge en kopi af udpegelsen for tilsynsmyndighederne på et officielt sprog i en medlemsstat.

3. Medlemsstaterne kræver, at den bemyndigede repræsentant eller virksomheden oplyser en tilsynsmyndighed i den medlemsstat, hvor den bemyndigede repræsentant har bopæl eller er etableret, og, hvis denne er en anden, den kompetente tilsynsmyndighed som præciseret i artikel 24, stk. 3, om, at virksomheden er en virksomhed omhandlet i artikel 2, stk. 2.

4. Medlemsstaterne kræver, at hver virksomhed giver sin bemyndigede repræsentant beføjelse til at modtage meddelelser fra tilsynsmyndighederne om alle spørgsmål, der er nødvendige for at overholde og håndhæve nationale retsregler til gennemførelse af dette direktiv. Virksomhederne skal give deres bemyndigede repræsentant de nødvendige beføjelser og ressourcer til at samarbejde med tilsynsmyndighederne.

5. Hvis en i artikel 2, stk. 2, omhandlet virksomhed ikke opfylder forpligtelserne i nærværende artikel, har alle de medlemsstater, som virksomheden opererer i, kompetence til at håndhæve opfyldelsen af disse forpligtelser i overensstemmelse med deres nationale ret. En medlemsstat, der agter at håndhæve forpligtelserne i nærværende artikel, underretter tilsynsmyndighederne gennem det europæiske netværk af tilsynsmyndigheder, der er oprettet i henhold til artikel 28, så andre medlemsstater ikke håndhæver dem.

*Artikel 24*

**Tilsynsmyndigheder**

1. Hver medlemsstat udpeger en eller flere tilsynsmyndigheder til at føre tilsyn med overholdelsen af forpligtelserne i de nationale retsregler, der vedtages i henhold til artikel 7-16 og artikel 22.

2. For så vidt angår en virksomhed, der er omhandlet i artikel 2, stk. 1, er den kompetente tilsynsmyndighed myndigheden i den medlemsstat, hvor virksomheden har sit vedtægtsmæssige hjemsted.

3. For så vidt angår en virksomhed, der er omhandlet i artikel 2, stk. 2, er den kompetente tilsynsmyndighed den kompetente tilsynsmyndighed i den medlemsstat, hvor virksomheden har en filial. Hvis virksomheden ikke har en filial i nogen medlemsstat eller har filialer i forskellige medlemsstater, er den kompetente tilsynsmyndighed tilsynsmyndigheden i den medlemsstat, hvor virksomheden havde det meste af sin nettoomsætning i Unionen i det regnskabsår, der går forud for det sidste regnskabsår før den dato, der er angivet i artikel 37, eller den dato, hvor virksomheden første gang opfylder kriterierne i artikel 2, stk. 2, alt efter hvilken dato der kommer sidst.

En virksomhed, der er omhandlet i artikel 2, stk. 2, kan på grundlag af ændrede omstændigheder, der fører til, at de genererer størstedelen af deres omsætning i Unionen i en anden medlemsstat, indgive en behørigt begrundet anmodning om at ændre den tilsynsmyndighed, der er kompetent til at føre tilsyn med hensyn til spørgsmål, som er omfattet af dette direktiv, for så vidt angår den pågældende virksomhed.

4. Hvis et moderselskab opfylder de forpligtelser, der følger af dette direktiv, på vegne af sine datterselskaber i overensstemmelse med artikel 6, samarbejder den kompetente tilsynsmyndighed for moderselskabet med den kompetente tilsynsmyndighed for datterselskabet, som fortsat har kompetence til at sikre, at datterselskabet er underlagt udøvelsen af beføjelser i overensstemmelse med artikel 25. I den forbindelse letter det europæiske netværk af tilsynsmyndigheder, der er oprettet i henhold til artikel 28, det nødvendige samarbejde og den nødvendige koordinering og gensidige bistand i overensstemmelse med artikel 28.

5. Hvis en medlemsstat udpeger mere end én tilsynsmyndighed, sikrer den, at disse tilsynsmyndigheders respektive beføjelser er klart defineret, og at de arbejder tæt og effektivt sammen.

6. Medlemsstaterne kan også udpege de myndigheder, der fører tilsyn med regulerede finansielle virksomheder, som tilsynsmyndigheder for så vidt angår dette direktiv.

7. Senest den 26. juli 2026 oplyser medlemsstaterne Kommissionen om navne og kontaktoplysninger på de tilsynsmyndigheder, der er udpeget i henhold til denne artikel, samt om deres respektive kompetencer, hvis der er flere udpegede tilsynsmyndigheder. De underretter Kommissionen om eventuelle ændringer heraf.

8. Kommissionen offentliggør en liste over tilsynsmyndighederne, herunder på sit websted, og, hvis en medlemsstat har flere tilsynsmyndigheder, disse myndigheders respektive kompetencer for så vidt angår dette direktiv. Kommissionen ajourfører regelmæssigt listen på grundlag af de oplysninger, den har modtaget fra medlemsstaterne.

9. Medlemsstaterne garanterer tilsynsmyndighedernes uafhængighed og sikrer, at de og alle personer, der arbejder eller har arbejdet for dem, og revisorer, eksperter og alle andre personer, der handler på deres vegne, udøver deres beføjelser upartisk, gennemsigtigt og med behørig respekt for tavshedspligten. Medlemsstaterne sikrer navnlig, at tilsynsmyndighederne er juridisk og funktionelt uafhængige, frie af udefrakommende indflydelse, det være sig direkte eller indirekte, herunder af de virksomheder, der er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, eller andre markedsinteresser, at deres personale og de personer, der er ansvarlige for deres ledelse, er fri for interessekonflikter, er underlagt fortrolighedskrav og afstår fra enhver handling, der er uforenelig med deres hverv.

10. Medlemsstaterne sikrer, at tilsynsmyndighederne offentliggør og gør en årlig rapport tilgængelig online om deres aktiviteter i henhold til dette direktiv.

*Artikel 25*

**Tilsynsmyndighedernes beføjelser**

1. Medlemsstaterne sikrer, at tilsynsmyndighederne har tilstrækkelige beføjelser og ressourcer til at udføre de opgaver, som de pålægges i henhold til dette direktiv, herunder beføjelse til at kræve, at virksomheder giver oplysninger og foretager undersøgelser vedrørende overholdelsen af forpligtelserne i artikel 7-16. Medlemsstaterne pålægger tilsynsmyndighederne at føre tilsyn med vedtagelsen og udformningen af omstillingsplanen til modvirkning af klimaændringer i overensstemmelse med kravene i artikel 22, stk. 1.

2. En tilsynsmyndighed kan indlede en undersøgelse på eget initiativ eller som følge af en begrundet mistanke, som den har fået meddelelse om i henhold til artikel 26, hvis den mener, at den har tilstrækkelige oplysninger, der tyder på, at en virksomhed muligvis har tilsidesat de forpligtelser, der er fastsat i de nationale retsregler, som er vedtaget i medfør af dette direktiv.

3. Inspektioner gennemføres i overensstemmelse med den nationale ret i den medlemsstat, hvor inspektionen foretages, og efter forudgående varsel er blevet givet til virksomheden, medmindre forudgående varsel ville hindre inspektionens effektivitet. Hvis en tilsynsmyndighed som led i sin undersøgelse ønsker at foretage en inspektion på en anden medlemsstats område end sin egen, anmoder den tilsynsmyndigheden i den pågældende medlemsstat om bistand i henhold til artikel 28, stk. 3.

4. Hvis en tilsynsmyndighed som følge af de foranstaltninger, der træffes i henhold til stk. 1 og 2, konstaterer manglende overholdelse af nationale retsregler, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, giver tilsynsmyndigheden den pågældende virksomhed en passende frist til at træffe afhjælpende foranstaltninger, hvis sådanne foranstaltninger er mulige.

Afhjælpende foranstaltninger udelukker ikke pålæggelse af sanktioner eller udløsning af civilretligt ansvar i overensstemmelse med henholdsvis artikel 27 og 29.

5. Tilsynsmyndighederne skal ved udførelsen af deres opgaver som minimum have beføjelser til at:

a) pålægge virksomheden at:

i) bringe overtrædelser af de nationale retsregler, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, til ophør, ved at der foretages en handling, eller en adfærd indstilles

ii) afstå fra enhver gentagelse af den pågældende adfærd, og

iii) hvor det er relevant, tilvejebringe afhjælpende foranstaltninger, der står i et rimeligt forhold til overtrædelsen, og som er nødvendige for at bringe den til ophør

b) pålægge sanktioner i overensstemmelse med artikel 27 og

c) træffe foreløbige foranstaltninger i tilfælde af en overhængende risiko for alvorlig og uoprettelig skade.

6. Tilsynsmyndighederne udøver de i denne artikel omhandlede beføjelser i overensstemmelse med national ret:

a) direkte

b) i samarbejde med andre myndigheder, eller

c) ved begæring til de kompetente judicielle myndigheder, som skal sikre, at retsmidlerne er effektive, og at deres virkning svarer til virkningen af de sanktioner, som pålægges direkte af tilsynsmyndighederne.

7. Medlemsstaterne sikrer, at enhver fysisk eller juridisk person har ret til effektiv retslig prøvelse af en juridisk bindende afgørelse truffet af en tilsynsmyndighed vedrørende vedkommende i overensstemmelse med national ret.

8. Medlemsstaterne sikrer, at tilsynsmyndighederne fører fortegnelser over de undersøgelser, der er omhandlet i stk. 1, med angivelse af navnlig arten og resultaterne heraf, samt fortegnelser over enhver håndhævelsesforanstaltning, der er truffet i henhold til stk. 5.

9. Tilsynsmyndighedernes afgørelser vedrørende en virksomheds overholdelse af de nationale retsregler, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, berører ikke virksomhedens civilretlige ansvar i henhold til artikel 29.

*Artikel 26*

**Begrundet mistanke**

1. Medlemsstaterne sikrer, at fysiske og juridiske personer har ret til gennem let tilgængelige kanaler at indberette en begrundet mistanke for enhver tilsynsmyndighed, når de på grundlag af objektive omstændigheder har grund til at tro, at en virksomhed ikke overholder de nationale retsregler, der er vedtaget i medfør af dette direktiv.

2. Medlemsstaterne sikrer, at tilsynsmyndigheden, i tilfælde hvor personer, der indberetter en begrundet mistanke, anmoder herom, træffer de nødvendige foranstaltninger med henblik på passende beskyttelse af den pågældende persons identitet og personoplysninger, som, hvis de videregives, vil være til skade for den pågældende person.

3. Hvis en begrundet mistanke henhører under en anden tilsynsmyndigheds kompetence, fremsender den myndighed, der modtager den begrundede mistanke, den til den pågældende myndighed.

4. Medlemsstaterne sikrer, at tilsynsmyndighederne vurderer den begrundede mistanke inden for en passende frist og, hvis det er relevant, udøver deres beføjelser som omhandlet i artikel 25.

5. Tilsynsmyndigheden oplyser hurtigst muligt og i overensstemmelse med de relevante nationale retsregler og i overensstemmelse med EU-retten de i stk. 1 omhandlede personer om resultatet af vurderingen af vedkommendes begrundede mistanker og begrunder dette resultat. Tilsynsmyndigheden oplyser også de personer, der indberetter sådanne begrundede mistanker, og som i overensstemmelse med national ret har en legitim interesse i sagen, om sin afgørelse om at acceptere eller afvise enhver anmodning om indgriben samt en beskrivelse af de yderligere skridt og foranstaltninger og praktiske oplysninger om adgang til administrative klageprocedurer og domstolsprøvelse.

6. Medlemsstaterne sikrer, at personer, der indberetter begrundede mistanker i overensstemmelse med denne artikel, og som i overensstemmelse med national ret har en legitim interesse i sagen, har adgang til en domstol eller et andet uafhængigt og upartisk offentligt organ, der har kompetence til at prøve den processuelle og materielle lovlighed af tilsynsmyndighedens afgørelser, handlinger eller undladelser.

*Artikel 27*

**Sanktioner**

1. Medlemsstaterne fastsætter regler om sanktioner, herunder økonomiske sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelser af de nationale retsregler, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de gennemføres. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

2. Når det besluttes, om der skal pålægges sanktioner, og hvis sådanne sanktioner pålægges, ved fastlæggelsen af arten af og et passende niveau herfor, tages der især behørigt hensyn til:

a) overtrædelsens art, grovhed og varighed samt alvoren af de indvirkninger, der følger af overtrædelsen

b) eventuelle investeringer, der er foretaget, og eventuel målrettet støtte, der er ydet i henhold til artikel 10 og 11

c) eventuelt samarbejde med andre enheder for at håndtere de relevante indvirkninger

d) hvor det er relevant, i hvilket omfang beslutninger om prioritering blev truffet i overensstemmelse med artikel 9

e) virksomhedens eventuelle tidligere relevante overtrædelser af de nationale retsregler, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, som der er truffet en endelig afgørelse om

f) i hvilket omfang virksomheden har truffet afhjælpende foranstaltninger med hensyn til det pågældende emne

g) virksomhedens opnåede økonomiske fordele eller undgåede tab som følge af overtrædelsen

h) eventuelle andre skærpende eller formildende faktorer i lyset af den pågældende sags omstændigheder.

3. Medlemsstaterne skal som minimum indføre følgende sanktioner:

a) økonomiske sanktioner

b) hvis en virksomhed ikke overholder en afgørelse om pålæggelse af en økonomisk sanktion inden for den gældende frist, en offentlig erklæring med angivelse af den virksomhed, der er ansvarlig for overtrædelsen, og overtrædelsens art.

4. Når der pålægges økonomiske sanktioner, skal de baseres på virksomhedens nettoomsætning på verdensplan. Maksimumgrænsen for økonomiske sanktioner må ikke være mindre end 5 % af virksomhedens nettoomsætning på verdensplan i det regnskabsår, der går forud for året for afgørelsen om pålæggelse af bøden.

Medlemsstaterne sikrer for så vidt angår de virksomheder, der er omhandlet i artikel 2, stk. 1, litra b), og artikel 2, stk. 2, litra b), at de økonomiske sanktioner beregnes under hensyntagen til den konsoliderede omsætning, som det ultimative moderselskab har indberettet.

5. Medlemsstaterne sikrer, at enhver afgørelse truffet af tilsynsmyndighederne, der vedrører sanktioner vedrørende overtrædelse af de nationale retsregler, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, offentliggøres, forbliver offentligt tilgængelig i mindst fem år og sendes til det europæiske netværk af tilsynsmyndigheder, der er oprettet i henhold til artikel 28. Den offentliggjorte afgørelse må ikke indeholde personoplysninger som omhandlet i artikel 4, stk. 1, i forordning (EU) 2016/679.

*Artikel 28*

**Det europæiske netværk af tilsynsmyndigheder**

1. Kommissionen opretter et europæisk netværk af tilsynsmyndigheder bestående af repræsentanter for tilsynsmyndighederne. Det europæisk netværk af tilsynsmyndigheder letter samarbejdet mellem tilsynsmyndighederne og koordineringen og tilpasningen af tilsynsmyndighedernes regulerings-, undersøgelses-, sanktions- og tilsynspraksis og, hvis det er relevant, udvekslingen af oplysninger mellem dem.

Kommissionen kan opfordre EU-agenturer med relevant ekspertise på de områder, der er omfattet af dette direktiv, til at tilslutte sig det europæiske netværk af tilsynsmyndigheder.

2. Medlemsstaterne samarbejder med det europæiske netværk af tilsynsmyndigheder med henblik på at identificere virksomhederne i deres jurisdiktion, navnlig ved at tilvejebringe alle nødvendige oplysninger for at vurdere, om en tredjelandsvirksomhed opfylder de kriterier, der er fastsat i artikel 2. Kommissionen indfører en sikret ordning til udveksling af oplysninger om den nettoomsætning, der genereres i Unionen af en virksomhed omhandlet i artikel 2, stk. 2, som ikke har en filial i nogen medlemsstat eller har filialer i forskellige medlemsstater, hvorigennem medlemsstaterne regelmæssigt meddeler de oplysninger, som de har om sådanne virksomheders nettoomsætning. Kommissionen analyserer disse oplysninger inden for en rimelig frist og underretter den medlemsstat, hvor virksomheden genererede størstedelen af sin nettoomsætning i Unionen i det regnskabsår, der går forud for det seneste regnskabsår, at virksomheden er en virksomhed omhandlet i artikel 2, stk. 2, og at medlemsstatens tilsynsmyndighed er kompetent i overensstemmelse med artikel 24, stk. 3.

3. Tilsynsmyndighederne giver hinanden relevante oplysninger og gensidig bistand under udførelsen af deres opgaver og træffer foranstaltninger med henblik på et effektivt samarbejde med hinanden. Gensidig bistand omfatter samarbejde med henblik på udøvelsen af de beføjelser, der er omhandlet i artikel 25, herunder i forbindelse med inspektioner og anmodninger om oplysninger.

4. Tilsynsmyndighederne tager alle nødvendige skridt til at besvare en anmodning om bistand fra en anden tilsynsmyndighed uden unødig forsinkelse og senest 1 måned efter modtagelsen af anmodningen. Hvis det er nødvendigt på grund af de foreliggende omstændigheder, kan fristen forlænges med højst to måneder på grundlag af en behørig begrundelse. Sådanne skridt kan bl.a. omfatte videregivelse af relevante oplysninger om gennemførelsen af en undersøgelse.

5. Anmodninger om bistand skal indeholde alle nødvendige oplysninger, herunder formålet med og grunden til anmodningen. Tilsynsmyndighederne anvender kun de oplysninger, der er modtaget gennem en anmodning om bistand, til det formål, hvortil de blev anmodet om bistand.

6. Den anmodede tilsynsmyndighed underretter den anmodende tilsynsmyndighed om resultaterne af eller i givet fald om fremskridtene med de foranstaltninger, der skal træffes for at imødekomme anmodningen om bistand.

7. Tilsynsmyndighederne må ikke opkræve gebyrer for handlinger og foranstaltninger, der træffes som følge af en anmodning om bistand.

Tilsynsmyndighederne kan dog aftale regler om godtgørelse af hinanden for specifikke udgifter i forbindelse med ydelse af bistand i ekstraordinære tilfælde.

8. Den tilsynsmyndighed, der er kompetent i henhold til artikel 24, stk. 3, oplyser det europæiske netværk af tilsynsmyndigheder herom og om enhver anmodning om at skifte kompetent tilsynsmyndighed.

9. Når der er tvivl om kompetencefordelingen, vil de oplysninger, som tildelingen er baseret på, blive delt med det europæiske netværk af tilsynsmyndigheder, som kan koordinere bestræbelserne på at finde en løsning.

10. Det europæiske netværk af tilsynsmyndigheder offentliggør:

a) de tilsynsmyndighedsafgørelser, der indeholder sanktioner som omhandlet i artikel 27, stk. 5, og

b) en vejledende liste over tredjelandsvirksomheder, der er omfattet af dette direktiv.

*Artikel 29*

**Virksomhedernes civilretlige ansvar og retten til fuld erstatning**

1. Medlemsstaterne sikrer, at en virksomhed kan holdes ansvarlig for skade, der forårsages på en fysisk eller juridisk person, forudsat at:

a) virksomheden forsætligt eller uagtsomt har undladt at overholde forpligtelserne i artikel 10 og 11, når den rettighed, det forbud eller den forpligtelse, der er anført i bilaget til nærværende direktiv, har til formål at beskytte den fysiske eller juridiske person, og

b) der som følge af undladelsen omhandlet i litra a) er forårsaget skade på den fysiske eller juridiske persons retlige interesse, der er beskyttet i henhold til national ret.

En virksomhed kan ikke holdes ansvarlig, hvis skaden kun er forårsaget af dens forretningspartnere i dens aktivitetskæde.

2. Hvis en virksomhed er blevet holdt ansvarlig i overensstemmelse med stk. 1, har en fysisk eller juridisk person ret til fuld erstatning for den skete skade i overensstemmelse med national ret. Fuld erstatning i henhold til dette direktiv må ikke føre til overkompensation i form af erstatning med straffende formål eller flere eller andre skadeserstatninger.

3. Medlemsstaterne sikrer, at:

a) nationale regler om forældelsesfristers begyndelse, varighed, suspension eller afbrydelse ikke i urimelig grad hindrer anlæggelse af erstatningssøgsmål og under ingen omstændigheder er mere restriktive end reglerne om generelle nationale ordninger for civilretligt erstatningsansvar

   forældelsesfristen for anlæggelse af erstatningssøgsmål i henhold til dette direktiv er mindst fem år og under ingen omstændigheder kortere end den forældelsesfrist, der er fastsat i de generelle nationale ordninger for civilretligt erstatningsansvar

   forældelsesfristen ikke begynder at løbe, før overtrædelsen ophører, og sagsøger har eller med rimelighed kan forventes at have kendskab til:

   i) adfærden, og at den udgør en overtrædelse

   ii) at overtrædelsen har forvoldt pågældende skade, og

   iii) identiteten på overtræderen

b) sagsomkostningerne ikke er uoverkommeligt dyre for sagsøgere til at anlægge sag

c) sagsøgere kan anmode om foranstaltninger om påbud, herunder gennem anvendelse af foreløbige retsmidler; sådanne foranstaltninger om påbud skal have form af en endelig eller foreløbig foranstaltning med henblik på, at overtrædelser af de nationale retsregler, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, bringes til ophør, ved at der foretages en handling eller en adfærd indstilles

d) der fastsættes rimelige betingelser for, hvornår en påstået skadelidt kan bemyndige en fagforening, en ikkestatslig menneskerettigheds- eller miljøorganisation eller anden ikkestatslig organisation og, i overensstemmelse med national ret, nationale menneskerettighedsinstitutioner, der er hjemmehørende i en medlemsstat, til at anlægge søgsmål for at håndhæve den påståede skadelidtes rettigheder, uden at dette berører nationale civile retsplejeregler

   en fagforening eller en ikkestatslig organisation kan bemyndiges i henhold til dette stykkes første afsnit, hvis den opfylder de krav, der er fastsat i national ret; disse krav kan omfatte, at den opretholder sin egen permanente tilstedeværelse og i overensstemmelse med sine vedtægter ikke er involveret kommercielt og ikke kun midlertidigt i udøvelsen af rettigheder, der er beskyttet i henhold til dette direktiv, eller de tilsvarende rettigheder i national ret

e) domstolene, når et krav gøres gældende, og en sagsøger fremlægger en underbygget begrundelse, der indeholder rimeligt tilgængelige kendsgerninger og bevismaterialer, som er tilstrækkelige til at underbygge erstatningskravets berettigelse, og har angivet, at virksomheden ligger inde med supplerende bevismateriale, kan pålægge virksomheden at fremlægge sådant bevismateriale i overensstemmelse med de nationale retsplejeregler

de nationale domstole begrænser fremlæggelsen af det ønskede bevismateriale til det, der er nødvendigt og forholdsmæssigt for at underbygge et potentielt krav eller et erstatningskrav, og opbevarelsen af bevismateriale hertil, der er nødvendigt og forholdsmæssigt for at underbygge et sådant erstatningskrav; når de nationale domstole afgør, om et påbud om fremlæggelse eller opbevaring af bevismateriale er forholdsmæssigt, overvejer de, i hvilket omfang kravet eller forsvaret underbygges af de tilgængelige kendsgerninger og bevismaterialer, der begrunder anmodningen om fremlæggelse af bevismateriale, omfanget af fremlæggelsen og omkostningerne herved, samt alle involverede parters, herunder alle tredjeparters, legitime interesser, herunder for at forhindre ukonkret søgning efter oplysninger, der sandsynligvis ikke er relevante for søgsmålets parter det afdækkes, om det bevismateriale, der ønskes fremlagt, indeholder fortrolige oplysninger, navnlig vedrørende tredjeparter, samt hvilke ordninger der findes for at beskytte sådanne oplysninger

medlemsstaterne sikrer, at de nationale domstole har beføjelse til at kræve fremlæggelse af bevismateriale, der indeholder fortrolige oplysninger, når de finder det relevant i forbindelse med erstatningssøgsmålet; medlemsstaterne sikrer, at de nationale domstole ved påbuddet om fremlæggelse af sådanne oplysninger råder over effektive foranstaltninger til at beskytte sådanne oplysninger.

4. Virksomheder, der har deltaget i industri- eller multiinteressentinitiativer, eller som har anvendt uafhængig tredjepartskontrol eller kontraktbestemmelser til støtte for gennemførelsen af due diligence-forpligtelser, kan ikke desto mindre holdes ansvarlige i overensstemmelse med denne artikel.

5. En virksomheds civilretlige ansvar for skader, der opstår i henhold til denne bestemmelse, berører ikke dens datterselskabers eller direkte og indirekte forretningspartneres civilretlige ansvar i virksomhedens aktivitetskæde.

Når virksomheden har forårsaget skaden sammen med sit datterselskab, sin direkte eller indirekte forretningspartner, hæfter de solidarisk, uden at dette berører de nationale retsregler om betingelserne for solidarisk hæftelse og klageret.

6. Reglerne om civilretligt ansvar i henhold til dette direktiv begrænser ikke virksomhedernes ansvar i henhold til Unionens retssystem eller nationale retssystemer og berører ikke EU-regler eller nationale regler om civilretligt ansvar i forbindelse med negative indvirkninger på menneskerettighederne eller negative indvirkninger på miljøet, der fastsætter ansvar i situationer, som ikke er omfattet af, eller fastsætter strengere ansvar end, dette direktiv.

7. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale retsregler til gennemførelse af denne artikel finder overordnet præceptiv anvendelse i tilfælde, hvor den ret, der finder anvendelse på krav i denne henseende, ikke er en medlemsstats interne ret.

*Artikel 30*

**Indberetning af overtrædelser og beskyttelse af indberettende personer**

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at direktiv (EU) 2019/1937 finder anvendelse på indberetning af overtrædelser af de nationale retsregler, der er fastsat til gennemførelse af nærværende direktiv og beskyttelse af personer, der indberetter sådanne overtrædelser.

*Artikel 31*

**Offentlig støtte, offentlige udbud og offentlige koncessioner**

Medlemsstaterne sikrer, at opfyldelsen af de forpligtelser, der følger af de nationale retsregler, der gennemfører dette direktiv, eller deres frivillige gennemførelse betragtes som et miljømæssigt eller socialt aspekt, som de ordregivende myndigheder i overensstemmelse med direktiv 2014/23/EU, direktiv 2014/24/EU og direktiv 2014/25/EU kan tage hensyn til som en del af tildelingskriterierne for offentlige kontrakter og koncessionskontrakter og som en miljømæssig eller social betingelse, som de ordregivende myndigheder i overensstemmelse med nævnte direktiver kan fastsætte i forbindelse med opfyldelsen af offentlige kontrakter og koncessionskontrakter.

*Artikel 32*

**Ændring af direktiv (EU) 2019/1937**

I direktiv (EU) 2019/1937, del I, punkt E.2, i bilaget tilføjes følgende nummer:

»vii) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1760 af 13. maj 2024 om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 og forordning (EU) 2023/2859 (EUT L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).«

*Artikel 33*

**Ændring af forordning (EU) 2023/2859**

I forordning (EU) 2023/2859, del B, i bilaget tilføjes følgende nummer:

»17. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1760 af 13. maj 2024 om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed og om ændring af direktiv (EU) 2019/1937 og forordning (EU) 2023/2859 (EUT L, 2024/1760, 5.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).«

*Artikel 34*

**Udøvelse af de delegerede beføjelser**

1. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen på de i denne artikel fastlagte betingelser.

2. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter, jf. artikel 3, stk. 2, og artikel 16, tillægges Kommissionen for en ubegrænset periode fra den 25. juli 2024.

3. Den i artikel 3, stk. 2, og artikel 16 omhandlede delegation af beføjelser kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den får virkning dagen efter offentliggørelsen af afgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* eller på et senere tidspunkt, der angives i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af delegerede retsakter, der allerede er i kraft.

4. Inden vedtagelsen af en delegeret retsakt hører Kommissionen eksperter, som er udpeget af hver enkelt medlemsstat, i overensstemmelse med principperne i den interinstitutionelle aftale af 13. april 2016 om bedre lovgivning.

5. Så snart Kommissionen vedtager en delegeret retsakt, giver den samtidigt Europa-Parlamentet og Rådet meddelelse herom.

6. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 3, stk. 2, eller artikel 16 træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet og Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har underrettet Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

*Artikel 35*

**Udvalgsprocedure**

1. Kommissionen bistås af et udvalg. Dette udvalg er et udvalg som omhandlet i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 ([48]).

2. Når der henvises til dette stykke, finder artikel 4 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse.

([48]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser (EUT L 55 af 28.2.2011, s. 13).

*Artikel 36*

**Revision og rapportering**

1. Kommissionen forelægger Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om nødvendigheden af at fastsætte yderligere due diligence-krav vedrørende bæredygtighed, der er tilpasset til regulerede finansielle virksomheder, med hensyn til levering af finansielle tjenesteydelser og investeringsaktiviteter og om mulighederne for sådanne due diligence-krav samt deres indvirkninger i overensstemmelse med målene i dette direktiv.

I rapporten tages der hensyn til andre lovgivningsmæssige EU-retsakter, der finder anvendelse på regulerede finansielle virksomheder. Den offentliggøres ved førstkommende lejlighed efter 25. juli 2024, men senest 26. juli 2026. Den ledsages, hvis det er relevant, af et lovgivningsmæssigt forslag.

2. Senest den 26. juli 2030 og derefter hvert tredje år forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om gennemførelsen af dette direktiv og dets effektivitet med hensyn til at nå sine mål, navnlig med hensyn til at håndtere negative indvirkninger. Rapporten ledsages, hvis det er hensigtsmæssigt, af et lovgivningsmæssigt forslag. I den første rapport vurderes bl.a. følgende:

a) dette direktivs indvirkning på SMV'er sammen med en vurdering af effektiviteten af de forskellige støtteforanstaltninger og -værktøjer, som Kommissionen og medlemsstaterne stiller til rådighed for SMV'er

b) dette direktivs anvendelsesområde for så vidt angår de omfattede virksomheder, og hvorvidt det sikrer direktivets effektivitet i lyset af dets mål, lige vilkår mellem de omfattede enheder, og at virksomheder ikke kan omgå anvendelse af dette direktiv, herunder:

   — hvorvidt artikel 3, stk. 1, litra a), skal revideres, således at enheder, der er oprettet som andre retlige former end dem, der er opført i bilag I eller bilag II til direktiv 2013/34/EU, er omfattet af nærværende direktiv

   — hvorvidt andre forretningsmodeller eller former for økonomisk samarbejde med tredjepartsvirksomheder end dem, der er omfattet af artikel 2, skal være omfattet af anvendelsesområdet for dette direktiv

   — hvorvidt det er nødvendigt at revidere de tærskler for antallet af ansatte og nettoomsætningen, som er fastsat i artikel 2, og om der er behov for at indføre en sektorspecifik tilgang i højrisikosektorer

   — hvorvidt kriteriet om nettoomsætning genereret i Unionen, som er fastsat i artikel 2, stk. 2, skal revideres

c) hvorvidt definitionen af begrebet »aktivitetskæde« skal revideres

d) hvorvidt bilaget til dette direktiv skal ændres, herunder i lyset af den internationale udvikling, og hvorvidt det bør udvides til at omfatte yderligere negative indvirkninger, navnlig negative indvirkninger på god forvaltning

e) hvorvidt reglerne om bekæmpelse af klimaændringer, der er fastsat i dette direktiv, navnlig for så vidt angår udformningen af omstillingsplaner til modvirkning af klimaændringer, virksomhedernes vedtagelse og deres gennemførelse af disse planer, samt tilsynsmyndighedernes beføjelser i forbindelse med disse regler, skal revideres

f) effektiviteten af de indførte håndhævelsesmekanismer på nationalt niveau, af sanktionerne og af reglerne om civilretligt ansvar

g) hvorvidt det er nødvendigt at ændre harmoniseringsniveauet, der er fastsat i dette direktiv, for at sikre lige vilkår for virksomheder på det indre marked, herunder konvergens og forskelle mellem nationale retsregler til gennemførelse af dette direktiv.

*Artikel 37*

**Gennemførelse**

1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør senest den 26. juli 2026 de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme dette direktiv. De meddeler straks Kommissionen teksten til disse love og bestemmelser.

De anvender disse love og bestemmelser:

a) fra den 26. juli 2027 for så vidt angår virksomheder omhandlet i artikel 2, stk. 1, litra a) og b), der er oprettet i overensstemmelse med medlemsstatens lovgivning, og som i gennemsnit havde mere end 5 000 ansatte og genererede en nettoomsætning på verdensplan på over 1 500 000 000 EUR i det seneste regnskabsår forud for den 26. juli 2027, for hvilke der er eller burde være vedtaget årsregnskaber, med undtagelse af de foranstaltninger, der er nødvendige for at overholde artikel 16, og som medlemsstaterne skal anvende på disse virksomheder for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2028 eller senere

b) fra den 26. juli 2028 for så vidt angår virksomheder omhandlet i artikel 2, stk. 1, litra a) og b), der er oprettet i overensstemmelse med medlemsstatens lovgivning, og som i gennemsnit havde mere end 3 000 ansatte og genererede en nettoomsætning på verdensplan på over 900 000 000 EUR i det seneste regnskabsår forud for den 26. juli 2028, for hvilke der er eller burde være vedtaget årsregnskaber, med undtagelse af de foranstaltninger, der er nødvendige for at overholde artikel 16, og som medlemsstaterne skal anvende på disse virksomheder for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2029 eller senere

c) fra den 26. juli 2027 for så vidt angår virksomheder omhandlet i artikel 2, stk. 2, litra a) og b), der er oprettet i overensstemmelse med et tredjelands lovgivning, og som genererede en nettoomsætning i Unionen på over 1 500 000 000 EUR i det seneste regnskabsår forud for den 26. juli 2027, med undtagelse af de foranstaltninger, der er nødvendige for at overholde artikel 16, og som medlemsstaterne skal anvende på disse virksomheder for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2028 eller senere

d) fra den 26. juli 2028 for så vidt angår virksomheder omhandlet i artikel 2, stk. 2, litra a) og b), der er oprettet i overensstemmelse med et tredjelands lovgivning, og som genererede en nettoomsætning i Unionen på over 900 000 000 EUR i det seneste regnskabsår forud for den 26. juli 2028, med undtagelse af de foranstaltninger, der er nødvendige for at overholde artikel 16, og som medlemsstaterne skal anvende på disse virksomheder for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2029 eller senere

e) fra den 26. juli 2029 for så vidt angår alle andre virksomheder omhandlet i artikel 2, stk. 1, litra a) og b), og artikel 2, stk. 2, litra a) og b), og virksomheder omhandlet i artikel 2, stk. 1, litra c), og artikel 2, stk. 2, litra c), med undtagelse af de foranstaltninger, der er nødvendige for at overholde artikel 16, og som medlemsstaterne skal anvende på disse virksomheder for regnskabsår, der begynder den 1. januar 2029 eller senere.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. Medlemsstaterne fastsætter de nærmere regler for henvisningen.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale love og bestemmelser, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

*Artikel 38*

**Ikrafttræden**

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

*Artikel 39*

**Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 13. juni 2024.

| *På Europa-Parlamentets vegne* | *På Rådets vegne* |
|---|---|
| R. METSOLA | M. MICHEL |
| *Formand* | *Formand* |

*BILAG*

Del I

1. **RETTIGHEDER OG FORBUD I INTERNATIONALE MENNESKE-RETTIGHEDSINSTRUMENTER**

1. Retten til livet fortolket i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder. Krænkelsen af denne ret omfatter, men er ikke begrænset til, private eller offentlige sikkerhedsvagter, der beskytter virksomhedens ressourcer, anlæg eller personale, og som forårsager en persons død på grund af manglende instrukser eller kontrol fra virksomhedens side

2. Forbuddet mod tortur og grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling fortolket i overensstemmelse med artikel 7 i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder. Dette omfatter, men er ikke begrænset til, private eller offentlige sikkerhedsvagter, der beskytter virksomhedens ressourcer, anlæg eller personale, og som udsætter en person for tortur eller grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling på grund af manglende instrukser eller kontrol fra virksomhedens side

3. Retten til frihed og sikkerhed fortolket i overensstemmelse med artikel 9, stk. 1, i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder

4. Forbuddet mod vilkårlig eller ulovlig indblanding i en persons privatliv, familie, hjem eller brevveksling og ulovlige angreb på vedkommendes ære og omdømme fortolket i overensstemmelse med artikel 17 i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder

5. Forbuddet mod indblanding i retten til at tænke frit og til samvittigheds- og religionsfrihed fortolket i overensstemmelse med artikel 18 i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder

6. Retten til retfærdige og gunstige arbejdsvilkår, herunder en rimelig løn og en passende løn, der er til at leve af, for ansatte og en passende indkomst, der er til at leve af, for selvstændige og mindre landbrugere, som de får for deres arbejde og produktion, en menneskeværdig tilværelse, sikre og sunde arbejdsforhold og en rimelig begrænsning af arbejdstiden, fortolket i overensstemmelse med artikel 7 og 11 i den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder

7. Forbuddet mod at begrænse arbejdstagernes adgang til passende boliger, hvis arbejdsstyrken er indkvarteret i boliger, der stilles til rådighed af virksomheden, og mod at begrænse arbejdstagernes adgang til passende ernæring, beklædning og vand og sanitet på arbejdspladsen fortolket i overensstemmelse med artikel 11 i den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder

8. Barnets ret til den højest opnåelige sundhedstilstand fortolket i overensstemmelse med artikel 24 i konventionen om barnets rettigheder; retten til uddannelse fortolket i overensstemmelse med artikel 28 i konventionen om barnets rettigheder; retten til en passende levestandard fortolket i overensstemmelse med artikel 27 i konventionen om barnets rettigheder; barnets ret til beskyttelse mod økonomisk udnyttelse og mod at skulle udføre arbejde, som kan være farligt, gribe ind i barnets uddannelse, eller skade barnets sundhed eller dets fysiske, psykiske, åndelige, moralske eller sociale udvikling, fortolket i overensstemmelse med artikel 32 i konventionen om barnets rettigheder; barnets ret til beskyttelse mod alle former for seksuel udnyttelse og seksuelt misbrug og beskyttelse mod at blive bortført, solgt eller flyttet ulovligt til et andet sted i eller uden for barnets land med henblik på udnyttelse fortolket i overensstemmelse med artikel 34 og 35 i konventionen om barnets rettigheder

9. Forbuddet mod beskæftigelse af et barn under den alder, hvor den obligatoriske skolegang er afsluttet, og under alle omstændigheder mindst 15 år, medmindre ansættelsesstedets ret foreskriver dette i overensstemmelse med artikel 2, stk. 4, i Den Internationale Arbejdsorganisations konvention om mindstealder, 1973 (nr. 138) fortolket i overensstemmelse med artikel 4-8 i Den Internationale Arbejdsorganisations konvention om mindstealder af 1973 (nr. 138)

10. Forbuddet mod de værste former for børnearbejde (personer under 18 år) fortolket i overensstemmelse med artikel 3 i Den Internationale Arbejdsorganisations konvention om de værste former for børnearbejde fra 1999 (nr. 182). Dette omfatter:

    a) alle former for slaveri eller slaverilignende forhold som salg af og handel med børn, gældsslaveri og trældom samt tvangsarbejde, herunder tvangsrekruttering af børn til brug i væbnede konflikter

b) brug af, formidling af eller tilbud om børn til prostitution, fremstilling af pornografi eller pornografiske forestillinger

c) brug af, formidling af eller tilbud om børn til ulovlige aktiviteter, særlig i forbindelse med fremstilling af eller handel med narkotika, og

d) arbejde, der ifølge dets karakter eller de forhold, som det udføres under, kan skade børns helbred, sikkerhed eller moral

11. Forbuddet mod tvunget eller pligtmæssigt arbejde, dvs. alt arbejde eller enhver tjenesteydelse, der afkræves en person under trussel om straf, og som den pågældende ikke frivilligt har tilbudt at udføre, f.eks. som følge af gældsslaveri eller menneskehandel, fortolket i overensstemmelse med artikel 2, stk. 1, i Den Internationale Arbejdsorganisations konvention om tvunget eller pligtmæssigt arbejde, 1930 (nr. 29). Ved tvunget eller pligtmæssigt arbejde forstås ikke arbejde eller tjenesteydelser, der efterlever artikel 2, stk. 2, i Den Internationale Arbejdsorganisations konvention om tvangsarbejde af 1930 (nr. 29) eller artikel 8, stk. 3, litra b) og c), i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder

12. Forbuddet mod alle former for slaveri og slavehandel, herunder slaverilignende forhold, trældom eller andre former for dominans eller undertrykkelse på arbejdspladsen, såsom ekstrem økonomisk eller seksuel udnyttelse og ydmygelse, eller menneskehandel fortolket i overensstemmelse med artikel 8 i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder

13. Retten til forenings- og forsamlingsfrihed, retten til at organisere sig og retten til kollektive forhandlinger fortolket i overensstemmelse med artikel 21 og 22 i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, artikel 8 i den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, Den Internationale Arbejdsorganisations konvention om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig, 1948 (nr. 87), og Den Internationale Arbejdsorganisations konvention om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger, 1949 (nr. 98). Disse rettigheder omfatter følgende:

a) arbejdstagerne kan frit oprette eller slutte sig til fagforeninger

b) oprettelse af, tilslutning til og medlemskab af en fagforening må ikke anvendes som begrundelse for uberettiget forskelsbehandling eller repressalier

c) fagforeninger kan frit arbejde i overensstemmelse med deres love og bestemmelser uden indblanding fra myndighedernes side og

d) strejkeretten og retten til kollektive forhandlinger.

14. Forbuddet mod forskelsbehandling på beskæftigelsesområdet, medmindre dette er begrundet i kravene om beskæftigelse, fortolket i overensstemmelse med artikel 2 og 3 i Den Internationale Arbejdsorganisations konvention om lige løn af 1951 (nr. 100), artikel 1 og 2 i Den Internationale Arbejdsorganisations konvention om forskelsbehandling (beskæftigelse og erhverv) af 1958 (nr. 111), og artikel 7 i den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder. Dette omfatter navnlig:

a) betaling af ulige løn for arbejde af samme værdi, og

b) forskelsbehandling på grund af national, etnisk eller social oprindelse, race, hudfarve, køn, religion eller politisk anskuelse

15. Forbuddet mod at forårsage målelige miljøforringelser såsom skadelig jordbundsændring, vand- eller luftforurening, skadelige emissioner, overdrevent vandforbrug, forringelse af jord eller anden indvirkning på naturressourcerne såsom skovrydning, der:

a) væsentligt forringer det naturlige grundlag for bevarelse og produktion af fødevarer

b) nægter en person adgang til sikkert og rent drikkevand

c) gør det vanskeligt for en person at få adgang til sanitære faciliteter eller ødelægger dem

d) skader en persons helbred, sikkerhed, normale brug af jord eller lovligt erhvervede ejendom

e) har væsentlig negativ indvirkning på økosystemtjenester, hvorigennem et økosystem bidrager direkte eller indirekte til menneskers trivsel,

fortolket i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og artikel 11 og 12 i den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder

16. Enkeltpersoners, gruppers og samfunds ret til jord og ressourcer og ret til ikke at blive berøvet subsistensmidler, hvilket indebærer forbuddet mod ulovligt at udsætte eller inddrage jord, skove og vandområder, når der erhverves, udvikles eller på anden måde udnyttes jord, skove og vandområder, herunder ved skovrydning, hvis anvendelse sikrer en persons livsgrundlag fortolket i overensstemmelse med artikel 1 og 27 i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og artikel 1, 2 og 11 i den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder.

2. **INSTRUMENTER VEDRØRENDE MENNESKERETTIGHEDER OG GRUNDLÆGGENDE FRIHEDSRETTIGHEDER**

— Den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder

— Den internationale konvention om økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder

— Konventionen om barnets rettigheder

— Den Internationale Arbejdsorganisations grundlæggende konventioner:

— Konventionen om foreningsfrihed og beskyttelse af retten til at organisere sig, 1948 (nr. 87)

— Konventionen om retten til at organisere sig og føre kollektive forhandlinger, 1949 (nr. 98)

— Konventionen om tvunget eller pligtmæssigt arbejde, 1930 (nr. 29), og den tilhørende protokol fra 2014

— Konventionen om afskaffelse af tvangsarbejde, 1957 (nr. 105)

— Konventionen om mindstealderen for adgang til beskæftigelse, 1973 (nr. 138)

— Konventionen om de værste former for børnearbejde, 1999 (nr. 182)

— Konventionen om lige løn, 1951 (nr. 100)

— Konventionen om forskelsbehandling med hensyn til beskæftigelse og erhverv, 1958 (nr. 111).

Del II

**FORBUD OG FORPLIGTELSER I MILJØINSTRUMENTER**

1. Forpligtelsen til at undgå eller minimere negative indvirkninger på den biologiske mangfoldighed fortolket i overensstemmelse med artikel 10, litra b), i konventionen om den biologiske mangfoldighed fra 1992 og gældende ret i den relevante jurisdiktion, herunder forpligtelserne i Cartagenaprotokollen om udvikling, håndtering, transport, anvendelse, overførsel og frigivelse af levende modificerede organismer og Nagoyaprotokollen om adgang til genetiske ressourcer samt rimelig og retfærdig fordeling af de fordele, der opstår ved udnyttelsen af disse ressourcer, til konventionen om den biologiske mangfoldighed af 12. oktober 2014.

2. Forbuddet mod import, eksport, reeksport eller indførsel fra havet af enhver art, der er opført i tillæg I til III til konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter (CITES) af 3. marts 1973, uden tilladelse, fortolket i overensstemmelse med konventionens artikel III, IV og V

3. Forbuddet mod fremstilling, import og eksport af produkter tilsat kviksølv, der er opført i del I i bilag A til Minamatakonventionen om kviksølv af 10. oktober 2013 (Minamatakonventionen), fortolket i overensstemmelse med konventionens artikel 4, stk. 1

4. Forbuddet mod anvendelse af kviksølv eller kviksølvforbindelser i de fremstillingsprocesser, der er opført i del I i bilag B til Minamatakonventionen, efter den udfasningsdato, der er fastsat i konventionen for de enkelte processer, fortolket i overensstemmelse med konventionens artikel 5, stk. 2

5. Forbuddet mod ulovlig behandling af kviksølvaffald fortolket i overensstemmelse med artikel 11, stk. 3, i Minamatakonventionen og artikel 13 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/852 ([1])

6. Forbuddet mod fremstilling og anvendelse af kemikalier, der er opført i bilag A til Stockholmkonventionen af 22. maj 2001 om persistente organiske miljøgifte (POP-konventionen), fortolket i overensstemmelse med artikel 3, stk. 1, litra a), nr. i), i konventionen og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1021 ([2])

7. Forbuddet mod ulovlig håndtering, indsamling, lagring og bortskaffelse af affald fortolket i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, litra d), nr. i) og ii), i POP-konventionen og artikel 7 i forordning (EU) 2019/1021

8. Forbuddet mod import eller eksport af et kemikalie, der er opført i bilag III til Rotterdamkonventionen om proceduren for forudgående informeret samtykke for visse farlige kemikalier og pesticider i international handel (UNEP/FAO) af 10. september 1998 fortolket i overensstemmelse med konventionens artikel 10, stk. 1, artikel 11, stk. 1, litra b), og artikel 11, stk. 2, og som angivet af den importerende eller eksporterende part i konventionen efter proceduren for forudgående informeret samtykke (PIC-proceduren)

9. Forbuddet mod ulovlig produktion, ulovligt forbrug og ulovlig import og eksport af kontrollerede stoffer i bilag A, B, C og E til Montrealprotokollen om stoffer, der nedbryder ozonlaget, til Wienerkonventionen om beskyttelse af ozonlaget fortolket i overensstemmelse med Montrealprotokollens artikel 4b og licensbestemmelser i henhold til gældende ret i den relevante jurisdiktion

10. Forbuddet mod eksport af farligt affald eller andet affald fortolket i overensstemmelse med artikel 1, stk. 1 og 2, i Baselkonventionen af 22. marts 1989 om kontrol med grænseoverskridende transport af farligt affald og bortskaffelse heraf (Baselkonventionen) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1013/2006 ([3]):

    a) til en part til konventionen, der har forbudt import af sådant farligt og andet affald fortolket i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, litra b), i Baselkonventionen

    b) til en importstat, som ikke skriftligt giver samtykke til den specifikke import, hvis importstaten ikke har forbudt import af sådant farligt affald fortolket i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, litra c), i Baselkonventionen

    c) til en stat, som ikke er part i Baselkonventionen fortolket i overensstemmelse med Baselkonventionens artikel 4, stk. 5

    d) til en importstat, hvis sådant farligt affald eller andet affald ikke håndteres på miljømæssigt forsvarlig vis i denne stat eller andetsteds fortolket i overensstemmelse med Baselkonventionens artikel 4, stk. 8, første punktum

11. Forbuddet mod eksport af farligt affald fra lande, der er opført i bilag VII til Baselkonventionen, til lande, der ikke er opført i bilag VII for aktiviteter, der er opført i bilag IV til Baselkonventionen fortolket i overensstemmelse med artikel 4a i Baselkonventionen og artikel 34 og 36 i forordning (EF) nr. 1013/2006

12. Forbuddet mod import af farligt affald og andet affald fra en stat, der ikke har ratificeret Baselkonventionen fortolket i overensstemmelse med Baselkonventionens artikel 4, stk. 5

13. Forpligtelsen til at undgå eller minimere negative indvirkninger på de værdier, der er fastsat som naturarv i definitionen i artikel 2 i konventionen om beskyttelse af verdens kultur- og naturarv af 16. november 1972, fortolket i overensstemmelse med artikel 5, litra d), i konventionen om beskyttelse af verdens kultur- og naturarv og gældende ret i den relevante jurisdiktion

([1]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/852 af 17. maj 2017 om kviksølv og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1102/2008 (EUT L 137 af 24.5.2017, s. 1).

([2]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1021 af 20. juni 2019 om persistente organiske miljøgifte (EUT L 169 af 25.6.2019, s. 45).

([3]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1013/2006 af 14. juni 2006 om overførsel af affald (EUT L 190 af 12.7.2006, s. 1).

14. Forpligtelsen til at undgå eller minimere negative indvirkninger på vådområder som defineret i artikel 1 i konvention om vådområder af international betydning navnlig som levesteder for vandfugle af 2. februar 1971 (Ramsarkonventionen) fortolket i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1, i Ramsarkonventionen og gældende ret i den relevante jurisdiktion

15. Forpligtelsen til at forebygge forurening fra skibe fortolket i overensstemmelse med den internationale konvention om forebyggelse af forurening fra skibe af 2. november 1973 som ændret ved protokol af 1978 (MARPOL 73/78). Dette indbefatter:

    a) forbuddet mod udtømning i havet af:

        i) olie eller olieholdige blandinger som defineret i regel 1 i bilag I til MARPOL 73/78 fortolket i overensstemmelse med regel 9-11 i bilag I til MARPOL 73/78

        ii) giftige flydende stoffer som defineret i regel 1.6 i bilag II til MARPOL 73/78 fortolket i overensstemmelse med regel 5 og 6 i bilag II til MARPOL 73/78, og

        iii) spildevand som defineret i regel 1.3 i bilag IV til MARPOL 73/78 fortolket i overensstemmelse med regel 8 og 9 i bilag IV til MARPOL 73/78

    b) forbud mod forurening med skadelige stoffer, der transporteres til søs i en emballeret form som defineret i regel 1 i bilag III til MARPOL 73/78 fortolket i overensstemmelse med regel 1-7 i bilag III til MARPOL 73/78, og

    c) forbud mod forurening med affald fra skibe som defineret i regel 1 i bilag V til MARPOL 73/78 fortolket i overensstemmelse med regel 3-6 i bilag V til MARPOL 73/78

16. Forpligtelsen til at forebygge, begrænse og kontrollere forurening af havmiljøet ved dumpning fortolket i overensstemmelse med artikel 210 i De Forenede Nationers havretskonvention af 10. december 1982 (UNCLOS) og gældende ret i den relevante jurisdiktion.«